

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :1

11 Temmuz 2024 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.00

BAŞKAN: Atay USLU (Antalya)

BAŞKAN VEKİLİ: Yüksel COŞKUNYÜREK (Bolu)

SÖZCÜ: Abdurrahman BAŞKAN (Antalya)

KÂTİP: Mustafa SARIGÜL (Erzincan)

-----0-----

(Ulubey İnay Köyü Sakinleri ile Araştırma Komisyonunun Toplantısı/Uşak)

MUAMMER SAKARYALI – Geldiğiniz için yeniden teşekkür ederim.

Burası İnay köyü; tarihî bir kültürel yapısı olan bir köydür. Madene kuş uçuşu 6 kilometre uzaklıkta burası. Bu köyde, şu anda sizin oturduğunuz yerin arkasında, 50 metre arkamızda 7 oluklu çeşmemiz var, 7 oluklu çeşmenin suyu ile TÜPRAG altın madeninin işlenmesi için aldığı su aynı akiferden geliyor arkadaşlar. “Ulubey Akiferi” -DSİ kayıtlarından söylüyorum- denen yerden maden su alıyor, bizim köyümüzün suyu ve birçok yerin suyu da oradan geliyor. Bu su bizim tespitlerimize göre üç bin beş yüz yıldır burada akıyor fakat üzülerek söylemeliyiz ki suyumuz bitti, bitmek üzere.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Ne kadar? Azalarak mı gidiyor?

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :2

MUAMMER SAKARYALI – Azaldı, azaldı.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Yok, yok; sürekli olarak, tedrici olarak azalarak mı geliyor?

MUAMMER SAKARYALI – Evet, azalıyor; işte, altı saat sonra yeniden biraz alıyoruz yani gürül gürül akan 7 tane oluk vardı burada, bu su azaldı.

Şunu söylemem lazım: Biz bu işleri bilmiyorduk, maden gelene kadar bilmiyorduk. Bu işler dünyada nasıl olmuş diye baktık; Türkiye’de bu işlerden anlayan mühendisi, mimarı, birçok arkadaşımızı dinledik ve öğrendik ki “şunlar, şunlar, şunlar olacak” diye sıraladıkları şeyler, öngörülen şeyler, özellikle Türk Mimar ve Mühendis Odalarının söylediği şeyler bir bir gerçekleşti. Yetmedi, suyun azalması yetmedi, sular... Arkadaşlar, biz 2006 yılında bu çeşmeden ve diğer çeşmelerden, başka köylerden de bunlar başımıza geleceğini öngörüp numune aldık, hıfzıssıhhaya gönderdik, özel laboratuvara gönderdik, İzmir’in İZSU laboratuvarına gönderdik. O zaman bu suda arsenik oranı miligram/litre olarak söylüyorum 0,003 idi yani eser düzeydeydi, yok denecek kadar azdı. 2013 yılında aynı çeşmelerden yeniden numune alıp aynı yerlere gönderdiğimizde burada arsenik zenginleşmesini gördük. Bizim burada 0,90’a, hatta 0,92’ye çıktı. Dünya Sağlık Örgütünün limitini biliyorsunuz - benden iyi bilir doktor arkadaşlar- 0,10. Karacaahmet köyümüz var -siz o köyü geçip sağa döneceksiniz madene doğru döneceksiniz, yanından

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :3

geçeceksiniz- o köyün suyu 0,35'e çıktı arkadaşlar, 0,35'e; ağır metal bakımından, arsenik bakımından söylüyorum çünkü o köyün suyu yöre olarak madenin pasa atıklarının tam altında, çok da uzak değil.

ULUBEY KAYMAKAMI İBRAHİM ÇOŞKUNASLAN – Sayın vekillerim, hoş geldiniz, Ulubey Kaymakamı.

MUAMMER SAKARYALI – Sayın Kaymakamım, hoş geldin, kusura bakma.

ULUBEY KAYMAKAMI İBRAHİM ÇOŞKUNASLAN – Kusura bakmayın, biz madende bekliyorduk sizi, program değişikliği olmuş.

MUAMMER SAKARYALI – Aldığımız gayriresmî bilgilere göre 600 jandarma etrafımızı çevirmiş vaziyette şu anda; çok itibarlıyız, siz de itibarlısınız, güvenliğiniz sağlam.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – 600 jandarma nerede ya?

MUAMMER SAKARYALI – Öyle duyduk.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – 600 jandarma nerede ya, öyle bir şey yok. Başlamadan yanlış bilgilerle başlamayalım, bizim yanımızda 2 3 jandarma var.

MUAMMER SAKARYALI – Şunu söylemek istiyorum: Bu köyden taşkınlık yapacak, provokatörlük yapacak, bilmem ne yapacak kimse çıkmaz.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :4

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Öyle olsa bile biz buradayız, milletin vekilleri milletin içinde, öyle bir şey...

MUAMMER SAKARYALI – Milletin vekilleri milletin içinde, hiçbir şey olmaz, onu demek istiyorum. Kulağıma değişik laflar geldiği için bunu söylemek zorunda kaldım. Konuya dönüyorum, uzatmayalım.

Arkadaşlar, 2006 yılında bu maden deneme üretimine başladı. Liç alanında -Sayın Vekilim benden daha iyi bilecektir- siyanürlü bulamaç, liç yapılan alandaki bulamaç, siyanürlü su 0,9 ph'a düşerse yukarıyla hidrojen siyanür daha fazla çıkıyor yani normal koşullarda yüzde 30'u hidrojen siyanür olarak gidiyor ama yağmur çok yağdığı zaman bu ph düşüyor ve daha fazla çıkıyor. Deneme üretimi sırasında o ayarı tutturamadılar, onu başka türlü anlatacaklardır size ama çok somut şeyler oldu yani ben de inanmakta çok zorluk çekmiştim. 1.500'e yakın insan tespit ettik o zaman yani bu olaydan etkilenen, zehirlenen ve hastanelere koşan...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Kaç yılında?

MUAMMER SAKARYALI – 2006.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Eşme'de mi?

MUAMMER SAKARYALI – Eşme.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Şöyle yapalım: Ablalardan konuşmak isteyen var mı?

MUAMMER SAKARYALI – Ben bitireceğim zaten.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :5

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Hemen bitirirseniz...

Çünkü...

MUAMMER SAKARYALI – Ben size hemen yol vereceğim. Onlar beni temsilci seçtiler, konuşma diyorsanız konuşmam. Onlar... Kakofoni olur.

Sonra biz yetmiş iki saat sonra İzmir'den bir heyetle geldiğimizde... Yarılanma ömrü yetmiş iki saatmış bunun, o zaman öğrendik biz de, onun için yetmiş iki saat diyorum; buna rağmen insanların kanında çok ciddi oranda siyanür çıktı. Önce kanlarımıza el kondu, sonra insanların gönüllü verdikleri kanlardan tespit edilen... Ankara'daki akredite bir laboratuvara yaptırdık çünkü kendimiz de hakikaten öğrenmek istiyorduk spekülasyonlara inanmayalım diye. Yanlış hatırlamıyorsam Düzen Laboratuvarı o sonuçları göndermişti. İnsanlar siyanür zehirlenmesine maruz kaldılar.

Şu gördüğünüz yeşillik alanın -çok hızlı gideyim- 3 kilometre daha aşağıya gittiğini düşünün, oralarda bizim bahçelerimiz olur. Ne zaman haziranda yağmur yağar, mayıs sonunda yağmur yağar -yani bahçeler yapıldıktan hemen sonradır o- bitkiler, sebzeler hastalık bulur ve biz o sene domates, biber yiyemeyiz. Burada size çay getiren arkadaşın bahçesi şu anda mülga, öldü.

Tek yanlı olarak orada size brifing verecekler, sunumlar yapacaklar, "Fena hâlde istihdam sağlıyoruz." diyecekler, şu diyecekler, bu diyecekler,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :6

“Sürdürülebilir kalkınma için bunu yapmamız lazım.” diyecekler; yıllardır bu laflardan biz bıktık. Yaşam sürdürülemiyor burada. Tamam, kalkınmaya karşı olmayalım, anladık. Yaşam sürdürülemiyor arkadaşlar; su bakımından, toprak bakımından, hava bakımından.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Yani sebze, meyveyi, hepsini etkiliyor.

MUAMMER SAKARYALI – Evet.

Şimdi, bu, istihdam, istihdam, istihdam... Gittiğiniz yerde “Ovacık köyü neredeydi?” diye sorun, “Tarihinden kalkan Ovacık köyü neredeydi?” diye sorun. Yok. “Buradaydı.” diyecekler. Şimdi Katrancılar köyü tarihten kalkıyor, Söğütlü köyü kalkıyor ve sırayla gidecekler; Karapınar, Bekişli, Örenköy vesaire. Bunlar tarihinden, kültüründen sökülüp atılıyor. Veriyorlar parayı, insanlar gidiyorlar Uşak’a ya da şuraya buraya. Burada - benim gençliğimde, 1978 yılında dikmiştik o çamları- binlerce ağaç kesiliyor; ilk başta 22 bin tane kesildi ve bu devam etti, devam etti, hâlâ devam ediyor, Bekişli’ye doğru giderken göreceksiniz.

İstihdam derken aklıma geldi; o dönemde -bir zaman hesap yapmıştık-7-8 bin keçi vardı arkadaşlar, keçi; insanlar keçi üretiyordu. En az 5-6 bin -bu rakamlar filan yerden alınmış istatistik rakam değildir ama belki daha fazla, ben azını söylüyorum- koyun vardı arkadaşlar. Buralarda süt üretiliyordu, kurbanlık üretiliyordu, başka bir şey üretiliyordu yani

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :7

bunlar istihdam sağlamıyor mu?

Ve göreceksiniz orada, 6 milyon dekarla başladı, 3 katına çıktı; 2016 yılında gideceklerdi, 2030'a çıktı, daha ne kadar kalacaklar belli değil. Yani çok berbat hâle gelmiş, talan edilmiş bir doğamız... Bizim açımızdan bu doğa yaşam alanı, habitatımız gidiyor. Siz sayın vekillerimize bu dertlerimizi anlatmak istedik. Daha bu söylediğim kadar daha sorunu söyleyebilirim ama size “Vallahi billahi, biz fena hâlde sorumlu bir madencilik yapıyoruz, gerekli tedbirleri alıyoruz, şunu yapıyoruz, bunu yapıyoruz.” diyeceklerdir fakat bizim sorularımıza hiçbir zaman cevap veremediler, başka türlü cevaplar verdiler. Liç alanında havaya giden yüzde 30 hidrojen siyanürü nasıl engelleyeceksiniz? Dünyanın hiçbir yerinde engellenemiyor arkadaşlar.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Bir daha söyleyin, bir daha söyleyin.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Liçte buharlaşmadan bahsediyor.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Bu önemli.

MUAMMER SAKARYALI – Siyanürlü liç yapılar... Liç alanında siyanürün havaya giden kısmı, buharlaşan kısmı yüzde 30, kullandıklarının yüzde 30'u. Bunu nasıl engelleyeceksiniz? Engellenmesi...

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Sonra bu, bulut oluyor, yağmur

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :8

olarak toprağa düşüyor.

MUAMMER SAKARYALI – Evet.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Kaç kilometreyi etkiliyor?

MUAMMER SAKARYALI – İlk başlarda bizim bildiğimiz 30 kilometre çapında bir alandı, şimdi, büyümeyle beraber -gene bilim adamlarının lafını söylüyorum- 60 kilometrekarelik bir alanı etkiliyor bu arkadaşlar.

ŞEFİKA SAKARYALI – Yağmur ve rüzgâr olduğu zaman bu etki artıyor.

MUAMMER SAKARYALI – İstediği köye gidiyor, istediği yere gidiyor.

Uzatmayacağım size sözümüz olduğu için, sözümüzde durmak için ama daha sıralayabilirim. Ne olur bu isteklerimizi göz önünde bulundurun ve o Araştırma Komisyonunun kararlarına bunlar girsin. Şimdi, ben bunları söylerken afaki söylüyormuşum gibi olabilir; bir dosya hazırlayıp Komisyonunuza gönderiyoruz, bu söylediklerimizle ilgili somut olarak bir dosya hazırlayıp... İşte, İnay'ın suyunun arsenik bakımından nasıl yükseldiği, Karacaahmet'in, Gümüşkol'un nasıl yükseldiği...

Şimdi, İl Özel İdaresinden arkadaşlar vardır burada mesela, o köylere İl Özel İdaresi su gönderiyor tankerle. Gedikler köyümüz var şurada, Gedikler köyümüzün suyu bitti arkadaşlar, içme suyu bitti, hayat bitti. Niye? Çünkü Gedikler'e altın madeni kuş uçuşu 1,5 kilometre, bilemediniz 2 kilometre. Açık ocağı göreceksiniz, cehennem çukurunu

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :9

gittiğinizde göreceksiniz; 400 metreye indiler. Bizim burada yer altı su seviyesi 250 metreydi arkadaşlar, yer altı sularımız o açık ocağa gidiyor. E, şimdi, “Akiferden çok su çekmiyoruz.” filan diyorlar. E, birader, yer altı sularımızı şarj ediyorsun ve onu kullanıyorsun. Onu niye söylemiyorsun? Böyle bir durumumuz var Sevgili Başkanım.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bir şey sorabilir miyim?

ALİ KARAOBA (Uşak) – Sayın Başkanım, çevreci bir arkadaşımız var, o da çok aktif uğraştığı için iki dakika konuşsun, sonra kalkalım.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Buyurun ama dediğim gibi biraz hızlandıralım.

MUAMMER SAKARYALI – Müzeyyen Hanım bir şey soracak.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bir şey sorabilir miyim?

UŞAK SOL PARTİ SÖZCÜSÜ MUHMUT ULUDAĞ – Hızlandıralım. İşin teknik yanı bir kenara, teknik yanını hepiniz biliyorsunuz, bunun farkındayım. Önemli olan, size şimdi madende gerekli olan doneler. Bu donelerden bir tanesi burada pasa yığınının çok fazla arttığı. Şimdi giderken Eşme yolu üzerinde pasayla karşılaşacaksınız yani kucağınıza gelecek. O pasa, hafif bir göçük olsa, hafif bir sallantı olsa köylerin üzerine çökecek. Her iki tarafta böyle, hem Eşme tarafı hem Ulubey tarafı bu şekilde. Şu anda da Kışla köyü var, Kışla köyünde dağın eteğinde DSİ'nin açtığı bir gölet var, bu gölette balıklar var, üzeri de çam ormanı;

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :10

buraya yeni pasa alanı açmış maden, çok tehlikeli bir yerde; asıl oranın sorgulanması gerekiyor, bir.

İkincisi, olay şu: Şimdi, Uşak'a 2 kilometre kaldı, eğer alanı genişletirse bu maden, Uşak'a geldi dayandı buradan 30-35 kilometrelik bir alan. Şimdi Murat Dağı'ndan, Uşak'tan buraya kadar bütün köylerde herhangi bir üretici tarlasına, bahçesine kuyu kazamıyor, yasak. Neden? Sular çekildi, 200-300 metre derinliğe indi sular, su yatakları değişti. Bunun için kuyu kazmayı yasakladılar; bu, tarımı perişan etti, kimse sulu tarım yapamaz hâle geldi.

Üçüncüsü, burayla ilgili daha önce, Osman Pepe döneminde mahkeme kararıyla yürütmeyi durdurma kararı alınmıştı, daha sonra Osman Pepe burayı mahkeme kararını dikkate almadan tekrar çalıştırmaya başladı, açılışı yapıldı buranın. Şimdi, böyle bir maden... Burada daha önce bir patlama oldu, bu patlamayla Eşme yöresinde birçok insan hastanelik oldu, hatta Tabipler Odasından doktorlar geldi, siyanürden etkilenenlerin kanlarını aldı, emniyet zorla o doktorların elinden o kanları geri aldı; böyle bir şey yaşandı.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Anladım.

ŞEFİKA SAKARYALI – Ben de o köylülerden biriyim. İliç'teki olayı yaşadığımızda İzmir'deydim, annem de benim yanımdaydı ve -bizim de çocuklarımız onlar- annem ağladı çünkü benim köyüm bu direnişe en

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :11

baştan başladı, sonra bastırdılar bütün köyü, Eşme'den başlayıp para boğdular köyü, köylüleri ve her evden 1 değil, 2 çalışan var. İşsiz insanlar, bu, ülkemizin gerçeği ve o insanlar orada çalıştığı için annem “Onların başına da iş gelir. Mehmet Ali ölür mü ki?” diye ağladı yani. Ben zaten o madenden köyüme doğru giderken içim ağlıyor. O ormanlara nasıl kıydınız, kestiniz? Edip Akbayram'ın “Beyler, Bu Vatana Nasıl Kıydınız?” eserini asacaksınız gökyüzüne, bangır bangır dinleyecek insanlar, duyacak diye düşünüyorum. O kadar şey bir duygu durumu yaşıyorsunuz.

ÇEDAY BAŞKANI ARSLAN CİVAN – Bir şey daha ilave etmek istiyorum.

MUAMMER SAKARYALI – Sayın Başkan, uzatmayalım, bir dakika.

Şefika, aklıma geldi, 2012 yılı Ağustos ayında iki gün üst üste bir yağmur yağdı -bu haber de oldu- iliç alanında -şimdi iliç alanını göreceksiniz- şöyle bir eğimde göreceksiniz.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Daha fazla bir akıntı mı oldu?

ŞEFİKA SAKARYALI – Aynen.

MUAMMER SAKARYALI – 2012 yılının Ağustos ayında yarıldı orası.

Ben şimdi burada size söylüyorum -bu felaketi, İliç felaketini yeniden hepimiz yaşamış olarak bilin istiyorum- eğer yirmi dört saat veya üç gün üst üste yağmur yağsın, dinmeyen bir yağmur yağsın orası göçecek,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :12

göçecek arkadaşlar; altı balçık zaten.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Tamam.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Şimdi konu anlaşıldı.

UŞAK SOL PARTİ SÖZCÜSÜ MAHMUT ULUDAĞ – Başkanım, bir şey daha ilave etmek istiyorum.

Gedikler köyü var, Gedikler köyünün suyu kesildi.

MUAMMER SAKARYALI – Anlattık ya kardeşim.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Bakın, konu tekrara girdi, söylendi.

MUAMMER SAKARYALI – Söylendi, ben söyledim.

UŞAK ULUBEY DOĞAL ÜRETİM ÇEVRE VE DAYANIŞMA DERNEĞİ BAŞKANI ARSLAN CİVAN – Söylenmeyen şeyleri söyleyelim.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Buyurun, söyleyin.

UŞAK ULUBEY DOĞAL ÜRETİM ÇEVRE VE DAYANIŞMA DERNEĞİ BAŞKANI ARSLAN CİVAN – Ben de kendimi tanıtarak size birkaç ekleme yapayım o zaman.

Ben Arslan Civan, Uşak-Ulubey Doğal Üretim Çevre ve Dayanışma Derneği (ÇEDAY) Başkanıyım. On yıldır burada faaliyet gösteriyoruz. Aydın Adnan Menderes Üniversitesinin yapmış olduğu bir araştırmada Ege Bölgesinde yapılan araştırmaların içerisinde Uşak ve özellikle Ulubey ve çevresindeki kanser ve solunum yolu hastalıklarının Türkiye ortalamasının

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :13

2,5 katı olduğu ortaya çıkmıştır. Son yapılan araştırmalarda oradaki çalışan bütün işçilerin, istihdam edilen işçilerin hepsinin sürekli kontrolleri söz konusu, sağlık kontrolleri söz konusu. Bu sağlık kontrollerinde veriler saptırılarak açıklanıyor ama emekli olup oradan çıkan hastalarımızın, insanlarımızın birçoğunda KOAH hastalığı ve solunum yolu hastalıklarının mevcut olduğu sabitlenmiştir. Bakın, siz buraya geldiniz, milletvekili olarak, bir heyet olarak sizi kabul etmek zorundalar. On yıldır biz TÜPRAG'tan görüşme talep ediyoruz. Görüşme taleplerimiz şimdiye kadar karşılık bulmadı. Neden bulmuyor? Niye bize madeni açıp madenin güvenli ve sağlıklı olduğunu açıklamak...

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Anladım konuyu.

UŞAK ULUBEY DOĞAL ÜRETİM ÇEVRE VE DAYANIŞMA DERNEĞİ
BAŞKANI ARSLAN CİVAN – Bir noktayı daha ifade etmek istiyorum. Buradaki halk maden açıldığından beri hava koşullarının ne olduğu, hava değerlerinin ne olduğu, su değerlerinin ne olduğu konusunda bilgilendirilmiş midir? Özellikle devlet tarafından bunun yapılması gerekmez mi?

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Şimdi, bu konu on saati geçer, madene geciktik.

Şimdi, ben konuyu anlattığımda zaten siz hepiniz muttali olacaksınız. Birincisi, bu Komisyonumuzda tüm partilerden burada temsilciler var ve bu

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :14

Komisyonundan hiçbir şey gizlenemez. Başta, bir kere kendim söyleyeyim ben bu Komisyonun Sözcüsüyüm ve bir ziraat mühendisiyim. Sizin sorduğunuz soruların daha acısını ben orada soruyorum. Yani bugüne kadar bu Komisyonda bütün sivil toplum örgütlerinden, kamu kuruluşları da dâhil olmak üzere, meslek kuruluşları 100 kişi dinlendi ve yaklaşık 11 bin sayfa belge toplandı ve bizim yüz saatlik; yetmiş bir saat Mecliste, alanla birlikte yaklaşık yüz saatlik bir çalışmayı 22 kişilik bir milletvekili grubu dinliyor. Siz “TÜPRAG’a gidemiyoruz.” diyorsunuz ama size ben basit bir yol söyleyeyim. Ben Antalya Milletvekiliyim, Antalya’daki sorunların hepsi gelir, ben oradaki sorumlulara, onu istediğim kuruma, istediğim şeye yönlendirebilirim. Sizler de tek başınıza madenlere -doğrudur- gidemeyebilirsiniz ama burada Milletvekilimiz de var.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Burada Ali Bey var, Ali Bey, burada, konuyu anlatıyor bize sürekli olarak.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Değerli Uşak Milletvekilimiz, gayet de kendisi aktiftir zaten. Şu andaki Belediye Başkanınız da bir önceki dönem bizim Milletvekili arkadaşımız Mecliste çalıştığımız. Bu dertlerinizi -zaten millet sizsiniz, vekil biziz- bize söyleyeceksiniz biz yapacağız.

İkincisi, biz böyle “Tek taraflı soruları söyleyecekler ve biz de inanacağız.” bunu söylediğiniz zaman bizim düşüncelerimize, bizim

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :15

yaptığımız işe birazcık da saygısızlık olur. Buradaki herkesin sorusunu tek tek ben soruyorum anlatıyorum. Milliyetçi Hareket Partisinden, Cumhuriyet Halk Partisinden, DEM PARTİ'den tutun da AK PARTİ'den Saadet Partisine kadar, İYİ Parti dâhil olmak üzere bütün partilerin temsilcileri var ve biz sizin sorduğunuz sorulardan daha vahşi soruları o toplantılarda soruyoruz.

UŞAK ULUBEY DOĞAL ÜRETİM ÇEVRE VE DAYANIŞMA DERNEĞİ
BAŞKANI ARSLAN CİVAN – Umarım öyledir!

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – “Umarım öyledir!”
değil, ben anlatıyorum bunu.

UŞAK ULUBEY DOĞAL ÜRETİM ÇEVRE VE DAYANIŞMA DERNEĞİ
BAŞKANI ARSLAN CİVAN – Bakın, şimdi siz...

MUAMMER SAKARYALI – Arslan, polemiğe girmeyelim.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN –Polemik yapmak için
konuşmuyorum, biz..

UŞAK ULUBEY DOĞAL ÜRETİM ÇEVRE VE DAYANIŞMA DERNEĞİ
BAŞKANI ARSLAN CİVAN – Gerek yok ama siz bana itirafta
bulunuyorsunuz.

MUSTAFA SARGIGÜL (Erzincan) – Estağfurullah! Ne itirafı ya,
açıklama yapıyor Vekili.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Ne itirafında
bulunabiliriz size?

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :16

UŞAK ULUBEY DOĞAL ÜRETİM ÇEVRE VE DAYANIŞMA DERNEĞİ
BAŞKANI ARSLAN CİVAN – Yani siz bana hiyerarşik yapının nasıl işlemesi gerektiğini söylüyorsunuz. Ben size bir mazeretimi ifade ettim.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Ben de dedim ki
“Yolunu gösteriyorum.”

UŞAK ULUBEY DOĞAL ÜRETİM ÇEVRE VE DAYANIŞMA DERNEĞİ
BAŞKANI ARSLAN CİVAN – Bizi kabul etmiyorlar, biz o yolları...

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Ben de diyorum ki
bak Milletvekiliniz orada...

UŞAK ULUBEY DOĞAL ÜRETİM ÇEVRE VE DAYANIŞMA DERNEĞİ
BAŞKANI ARSLAN CİVAN – Sayın Vekilimizle çok iyi tanışıyoruz.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – O zaman tamam işte,
ben de diyorum ki...

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Ali Bey konuları sürekli Türkiye
Büyük Millet Meclisinde gündeme getiriyor. Doktor olması münasebetiyle de
gündeminde getiriyor.

UŞAK ULUBEY DOĞAL ÜRETİM ÇEVRE VE DAYANIŞMA DERNEĞİ
BAŞKANI ARSLAN CİVAN – Evet, biliyoruz.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Şunu bilin: Biz
burada sizin yanınızda değilsek niye biz buraya, bu köye geldik?

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Tabii.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :17

UŞAK ULUBEY DOĞAL ÜRETİM ÇEVRE VE DAYANIŞMA DERNEĞİ
BAŞKANI ARSLAN CİVAN – Sağ olun.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Sizin derdinizi dinlemeyeceksek bu sabahın köründe buradaki kardeşim, buradaki analarımız, bacılarımız geldiler, söyledikleriniz bizim programımızda olmamasına rağmen ben dedim ki “Evet, uğrayalım, sorunlarını dinleyelim.”

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Evet, Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Ve başından beri diyorum ki ben ziraat mühendisiyim; buradaki bir tane ağacın, bir tane böceğin, bir tane çiçeğin solmasına biz müsaade etmeyiz. Şu anda İliç Maden Kazası Araştırma Komisyonu -hani şerden hayır doğar- belki de bundan sonraki tüm madenlerde olacak kazaların önüne geçmesi açısından da bu Komisyonun görevi tarihî bir görev. Bu, 11 bin sayfa belge, eminim ki... Bizim 18 Nisanda başladık, 18 Temmuzda süremiz bitiyor. Bu süreç içerisinde bizim süremiz gerekirse bir ay uzatılacak ve bütün belge, bilgiler devletin kaydına giriyor, herkesin yazdığı şeyler, hiçbir belge buradan yok edilemez. En son biliyorsunuz Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin bütün bölümlerinden geldiler, konuşmalarını dinledik. Biz bu madenlerle ilgili bundan sonraki, bugüne kadar olmuşlar varsa önce biz onu tespit edeceğiz varsa, bunun gerekirse faturası hangi kurumsalsa kurumsal, şirketselse şirketse, bunun faturası kesilir. İki, bundan sonrasında

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :18

olacakları da eminim gerçekten engelleyecek çünkü artık mevzuatlar değişiyor. Ben aynı zamanda Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu üyesiyim, madenlerle ilgili kısım bizim Komisyondan geçiyor. Ben de bu Komisyonda altı yıldır görev yapıyorum.

MUAMMER SAKARYALI – Başkanım, bu altın madenleri biraz öteki madenlerden farklı.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Hayır, neredeyse hepimiz, merak etmeyin Başkanım, altın uzmanı olduk. Bir tek altın dökümünü görmediydik, bugün burada göreceğiz.

MUAMMER SAKARYALI – Göreceksiniz bugün.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Merak etmeyin, hepimiz birer altın uzmanı olduk.

UŞAK ULUBEY DOĞAL ÜRETİM ÇEVRE VE DAYANIŞMA DERNEĞİ BAŞKANI ARSLAN CİVAN – Çok özür diliyorum...

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Bakın siz...

UŞAK ULUBEY DOĞAL ÜRETİM ÇEVRE VE DAYANIŞMA DERNEĞİ BAŞKANI ARSLAN CİVAN – Bir soruyla kapatmak istiyorum ya!

MUAMMER SAKARYALI – Arslan, bizim formatımız bu değil, konuşma formatımız bu değil.

UŞAK ULUBEY DOĞAL ÜRETİM ÇEVRE VE DAYANIŞMA DERNEĞİ BAŞKANI ARSLAN CİVAN – Ama ben vekillere bir soru yönelteceğim.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :19

MUAMMER SAKARYALI – Lütfen biz öyle konuşmadık.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Dur, dur; bitirsin.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Şimdi, konuyu bitireyim...

AYTEN KORDU (Tunceli) – Sorabilir yani bir mahzuru yok; buyurun sorun.

UŞAK ULUBEY DOĞAL ÜRETİM ÇEVRE VE DAYANIŞMA DERNEĞİ BAŞKANI ARSLAN CİVAN – Soralım yani bir soru soracağım ya!

AYTEN KORDU (Tunceli) – Sorun, sorun; buyurun.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Ama konuşmamı bitirmeden yani siz şimdi şöyle bir şeye odaklandınız: Siz ne anlatırsanız anlatın, biz size söyleriz, sizin anlattıklarınızın bir anlamı yok. Sorularınızın cevabını ben anlatıyorum.

UŞAK ULUBEY DOĞAL ÜRETİM ÇEVRE VE DAYANIŞMA DERNEĞİ BAŞKANI ARSLAN CİVAN – Öyle bir şey Sayın Vekilim, ne alaka, ne alaka.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Sayın Başkan, şöyle bir şey var, onun için de bize buradan da başka köylerden de iletiler. Şöyle genel bir şey var ve özellikle Araştırma Komisyonuna söylüyorlar, başka köylerde de aynı sıkıntı var. Orada çalıştırılan firmanın orada şeffaf olmadığı, halka bilgi vermediği, belgeleri paylaşmadığı, görüşme yapmadığı konusunda onu iletiler bize.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :20

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Tamam, işte biz de diyoruz ki o belgeleri bize söylediniz, biz de dedik ki “Bizden saklayabilecekleri herhangi bir belge yok.”

UŞAK ULUBEY DOĞAL ÜRETİM ÇEVRE VE DAYANIŞMA DERNEĞİ
BAŞKANI ARSLAN CİVAN – Sayın Başkanım...

ALİ KARAOBA (Uşak) – İzninizle bir şey söyleyeyim abi.

Sayın Başkanım, şimdi arkadaşların kaygıları çok doğru ve gerçek. Bugüne kadar gelenler sadece sümen altı ettiği için ben Meclisten size şunu anlatmak istiyorum: Araştırma komisyonu kurulması çok zor bir şey. AK PARTİ'nin gücü olduğu sürece biz oradan geçiremiyoruz. İliç'in üzerine bu denk geldiği için bu Komisyon kurulmuştur. Komisyona da seçilen kişiler gerçekten alanında çok deneyimli ve yetkinler, sağ olsunlar bizi de kabul ettiler normalde katılmamız yasak.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Yok, ne münasebet canım.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Estağfurullah.

ALİ KARAOBA (Uşak) – Ama şuna inanın, bu Komisyon çok güçlü ve istediği belgeyi alabilecek konumda, biz vekil olarak ben bile madenden bilgi alamam.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Ali Bey, bir saniye.

Lütfen, bilmenizi istiyorum, biz bütün konuları Doktor Ali Bey'den öğreniyoruz ve Doktor Ali Bey Milletvekilimiz olarak bizi sürekli brife

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :21

ediyor, bilgilendiriyor ve burada doğayla ilgili, çevreyle ilgili, havayla ilgili, yer altı suları ile ilgili ne kadar sıkıntı olduğunu bize sürekli anlatıyor.

Ben huzurunuzda Milletvekilinize teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Daha önce Özkan Bey de Mecliste...

UŞAK SOL PARTİ SÖZCÜSÜ MAHMUT ULUDAĞ – Yani burada yaşanan kaygılar doğru olduğu için...

AYTEN KORDU (Tunceli) – Yani efendim, bir kaygı vardı, o kaygıyı iletti biliyor musunuz öyle düşünün.

UŞAK ULUBEY DOĞAL ÜRETİM ÇEVRE VE DAYANIŞMA DERNEĞİ BAŞKANI ARSLAN CİVAN – Sayın Başkanım, bir soruyu kapatayım lütfen.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Buyurun.

UŞAK ULUBEY DOĞAL ÜRETİM ÇEVRE VE DAYANIŞMA DERNEĞİ BAŞKANI ARSLAN CİVAN – Hem de o zaman size daha fazla ısrarcı olmayalım. Sizin donanımınızı sorgulamak gibi bir şeyim söz konusu değil ki, ne haddime. Böyle bir şey söylemek istemedim, siz alınganlık da yapıyorsunuz. Kusura bakmayın, ben de biraz tonajımdan da, üslubumdan dolayı da böyle bir imaj yarattıysam...

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Estağfurullah.

UŞAK ULUBEY DOĞAL ÜRETİM ÇEVRE VE DAYANIŞMA DERNEĞİ BAŞKANI ARSLAN CİVAN – Şöyle diyeceğim o zaman: Bu maddenin normal

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :22

şartlar altında 2017 yılında faaliyetlerinin son bulması gerekiyordu değil mi?

AYTEN KORDU (Tunceli) – 2017 mi?

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – On bir yıl mıydı süresi?

MUAMMER SAKARYALI – 2016 yılında kapatılması gerekiyordu.

UŞAK ULUBEY DOĞAL ÜRETİM ÇEVRE VE DAYANIŞMA DERNEĞİ BAŞKANI ARSLAN CİVAN – 2017’de...

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – 2006’da mı faaliyete başladı.

UŞAK ULUBEY DOĞAL ÜRETİM ÇEVRE VE DAYANIŞMA DERNEĞİ BAŞKANI ARSLAN CİVAN – 2017’de bitmesi gerekiyordu kesin olarak, bitmesi gerekiyordu fakat 2024’e...

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Süre mi uzatıldı?

UŞAK ULUBEY DOĞAL ÜRETİM ÇEVRE VE DAYANIŞMA DERNEĞİ BAŞKANI ARSLAN CİVAN – Uzatıldı.

MUAMMER SAKARYALI – 2030 yılına çıktı şimdi.

UŞAK ULUBEY DOĞAL ÜRETİM ÇEVRE VE DAYANIŞMA DERNEĞİ BAŞKANI ARSLAN CİVAN – 2024’ten sonra da 2040 yılına kadar şerh var “Uzatılabilir.” “Cevher zenginleştirebilir.” diye. Söylediklerimize istinaden ve sizin edindiğiniz izlenimlerin sonucunda şöyle bir irade koyma gücü

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :23

gösterebilecek misiniz: “Bu maden kapatılmalıdır, çevreye çok zararlıdır.”

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Araştırma Komisyonunun öyle bir görevi yok.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Araştırmanın böyle bir görevi yok.

Arkadaşlar, tamam, şimdi ben anladım.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Madenin kapatılmasını istiyorlar yani.

UŞAK ULUBEY DOĞAL ÜRETİM ÇEVRE VE DAYANIŞMA DERNEĞİ
BAŞKANI ARSLAN CİVAN – İstiyoruz.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Bir saniye, bizim kuralımız var, biz maden kapatmak ya da maden açmak gibi bir yetkisi olan bir Komisyon değiliz.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Biz öneride bulanabiliriz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Öneride bulunuruz.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Biz önerilerimizi söyleriz, biz “Önce insan, sonra çevre, sonra güvenli madencilik.” sloganıyla yola çıkmış bir Komisyonuz. Bizim ilkemiz, ana ilkemiz de budur. Ben de diyorum ki, bu konu, bu Komisyon belki de Türkiye için bir şanstır. Sayın Vekilimizin de söylediği gibi “Araştırma komisyonu kurmak Mecliste çok zor ve külfetli bir olaydır.” ve bu, bizim İliç’le birlikte 3’üncü altın madenini geziyoruz ve biz bu madenlerin içerisindeki gördüklerimizi

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :24

fotoğraflar, bilgiler, belgelerle bunları kayıtlarla alıyoruz. Hiç kimsenin bizden bilgi, belge saklaması diye bir şey yok. Şu anda devlet, kamu kurumları dâhil olmak üzere bütün bilgileri bizimle kendi ellerinde olan bilgileri de paylaşıyorlar. Burada bir tane kardeşimizin hastalanması ya da bir tane gencimizin başına bir olay gelmesi bizim için altından çok daha kıymetli olduğunu da bilin. Yani biz “Önce insan.” diyoruz. İnsan olmazsa altının bir değeri var mı? İnsanın varlığı altının varlığını doğuran bir sebeptir. İnsan olmazsa altının ya da hiçbir şeyin değeri yok. Şunu daha fazla geç kalmamak adına söylüyorum: Hassasiyet gösterdiniz, bizi köyünüze davet ettiniz, misafir ettiniz; biz bundan son derece mutlu olduk, şunu söyleyeyim ve biz bu söyledikleriniz takip edeceğiz. Konuyla ilgili raporunuzu da siz yazılı milletvekilimiz vasıtasıyla, Ali Bey vasıtasıyla bizim Komisyona gönderin biz de onları kayıtlara geçirelim.

ALİ KARAOBA (Uşak) – Bana iletin.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Yapılması gereken ben özel olarak şunu söyleyeceğim: Devlet Su İşlerinden bu yörenin suyuyla ilgili Genel Müdürü arayacağım, birebir arayacağım -size söz veriyorum- “Bu sularla ilgili, daha önceliklerle analizlerinde değişiklik var mı?” soracağıma söz veriyor, hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

MUAMMER SAKARYALI – Teşekkür ederiz.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Burada Mustafa Bey,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :25

zaten konusuyla ilgili gerçekten son derece deneyimli, Müzeyyen Hanım jeoloji mühendisi, Ömer Faruk Bey öyle, aynı zaman da Ayten Hanım'dan tutun da bizim Komisyonumuzda herkes burada görevini fazlasıyla yapıyor. Hatta Hükûmetin içindeki bazı milletvekillerimiz de bizden daha da zor soruları soruyorlar.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Objektif bir konu.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Evet, evet.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Oğuz Bey var, buradan da söyleyelim. Hiç kimse bu konuyu üstününü örtülmesi diye bir şey beklemiyor, bunda müsterih olun diyorum.

MUAMMER SAKARYALI – Hepinize teşekkür ederiz, saygılar sunarız.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – İnşallah ürünleriniz bereketli olsun, günleriniz güzel olsun.

(Alkışlar)

Kapanma Saati: 10.33

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :26

11 Temmuz 2024 Perşembe

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.00

BAŞKAN: Atay USLU (Antalya)

BAŞKAN VEKİLİ: Yüksel COŞKUNYÜREK (Bolu)

SÖZCÜ: Abdurrahman BAŞKAN (Antalya)

KÂTİP: Mustafa SARIGÜL (Erzincan)

-----0-----

(Kışladağ TÜPRAG Altın Madeni Girişi Eylem Alanı/Uşak)

EGEÇEP SÖZCÜSÜ UĞUR SÜMER – Burada anlatılanların hepsi bir senaryo, gerçeklikle hiçbir alakası yok. Ne kullandıkları su ne buradaki pasa güvenliği ne de ilçelerdeki güvenliğin hiçbirisi doğru değil. Bugüne kadar burada hiçbir zararın olmadığı söyleniyor, sularımız gitti en başta. Maden başlamadan önce burada 50 metreden, 60 metreden herkes sondajını vuruyordu, suyunu alıyordu. Şu anda 160, 200 metre kazmadan hiç kimse su alamıyor. Pınarlarda su bitti, kuyularda su bitti, sondajlarda su bitti. Şimdi, bu şirketin internet sitesine girdiğimizde harcadığı suyla ilgili rakamlar bile kendi içinde öylesine çelişkili ki. Suyumuz bitiyor, var olan suyumuz da kirlendi. Burada bu madenin iki yakası var; bir güney tarafı, bir kuzey tarafı. İnsanlar kuzey tarafındaki iki derenin suyunu içiyordu bu maden çalışmaya başlamadan önce ama şu anda suyu içmeyi

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :27

bırakın, hayvanlarına su içirmiyor insanlar, içiremiyor çünkü su içerse hayvanları ölüyor. Daha yeni, burada, Bekişli köyünden -isminin verilmesini istemeyen- bir köylünün 80 tane koyunu öldü. Bunu bu bölgede yaşayan herkes biliyor; sorun, öğrenin. Madencileri değil, lütfen bizi dinleyin.

Burada bir zehirlenme olayı oldu 2006 yılında, 1.000'in üzerinde insan hastaneye gitti. Vali bu insanların kanının alınıp tespit yapılmasını engelledi, hem darp etti insanları hem de alınan kanları döktürdü ama hasbelkader doktora götürülen, kanı alınan 8 insanın kanlarında siyanür tespit edildi. Bu siyanür mahkeme raporlarına geçti, doktor raporlarıyla sabit. Bu maden masum değil!

Bunun dışında, Balıkesir Balya'da 1892 yılında başlamış maden işletilmeye ki 2,5 milyon ton pasa var orada. Burada, bu madenin söylediği rakamlara göre 335 milyon ton rezerv işlendi, bitti şu anda bunun işlenmesi onların söylediğine göre. Balıkesir Balya madeni duralı yüz yıl geçti. Yüz yıldır ilk yağan yaz yağmurundan sonra derede bir tane canlı kalmıyor. Bu madenin suyunun değdiği, toprağının değdiği yerde bir yeşil ot hâlâ bitmedi, yüz yıldan fazla zaman oldu. Balya'daki madenin aktığı Manyas'ta canlı yaşam bitti. Bu maden masum değil! Biz sömürge ülkesi miyiz? Fiilî işgal olsaydı bu ülkede, o Kanadalılar burayı işgal etseydi, Eşme'de bu madeni çıkarmaya kalksaydı kazmasını küreğini kapan bunların karşısına dikilirdi. Âdeta ülkemiz işgal altında, âdeta ülkemiz

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :28

satıldı. İl. Vahdettin dönemini yaşıyoruz.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Bu maden özelinde konuşalım isterseniz.

(“Siyanürcü şirket, ülkemizi terk et!” sloganları)

EGEÇEP SÖZCÜSÜ UĞUR SÜMER – Maden özelinde konuşalım.

Burada insanlar zehirlendi. Burada, sadece 2 köyden örnek vereceğim şimdi: Söğütlü ile Örenköyü'ne gidin bu bölgenin insanlarıyla, İlçe Tarımla, İl Tarımla konuşun; 3 bin tane koyun varken şimdi bu 2 köyden 300 tane koyun kaldı, 3 bin koyun yerine 300 koyun kaldı. Sadece o köye mahsus değil, ben burayı örnek olarak verdim. Hayvancılık bitti, tarım bitiyor. Dün -belki burada o arkadaşımız- gök gürlemeye başladı, yağmur yağacak “Ya, inşallah rüzgar doğudan esmez.” diyor. Bu maden şöyle duruyor: Burası doğu, burası kuzey, burası güney, bu konuşan arkadaşın tarlası batıda. Eğer o 26 santigrat derecede buharlaşan siyanür, yağmuru rüzgâr nereye götürürse, orada ne bağımız kalıyor ne bostanımız kalıyor ne meyvemiz kalıyor; ateş tutmuşsun gibi bir gecede kuruyor yağmurla gelirse.

Bunun dışında, sabah çiğiyle, nerede olursa o buharlaşan siyanür, orada ağaç yaprakları, bağ, bostan, bunları kurutuyor. Bu maden burada çalıştığı sürece...

Şimdi, şunu da bilmiyoruz: Ruhsatı ne kadar genişledi? Ben

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :29

söylüyorum: Uşak'a 2 kilometre yok mesafe, şu anda sondaj yapıyorlar. Uşak ile Alaşehir arasındaki insanlar tıpkı Balya'daki gibi, kaçabilen bu ülkeyi terk edecek, bu memleketi terk edecek; kaçamayanlar, ölüme razı olanlar, o kadar çaresiz olanlar bu madende çalışmaya devam edecekler, burada ölmeye devam edecekler. Balıkesir Balya'da 50 yaşın üzerinde insan yok desem yok. 8-10 tane köyde... Bunları rapor olarak da sizlere verebiliriz; lütfen bizden, yaşayan insanlardan raporlar alın, kayıtlar alın, izleyin.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Biraz toparlarsanız biz de cevap verelim, gerekli desteği verelim.

EGEÇEP SÖZCÜSÜ UĞUR SÜMER – Bu madenin bu ülkeye hiçbir yararı yok. Bunun kârı, zararı peşinde değiliz; burada bir tepenin, bir dağın, bir ormanın peşinde değiliz; burada yaşamın savunulması lazım, yaşam bitiyor, yaşam; yaşam bitiyor, yaşam bitti.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, biraz önce İnay köyündeki kardeşlerimiz de sizin söylemlerinize benzer söylemler beyan ettiler ve ben aynı zamanda Komisyonun Sözcüsüyüm ve ziraat mühendisiyim; sizin derdinizin, sorunlarınızın hepsiyle Komisyon dışında da yakından ilgileneceğime de burada ayrıca söz veriyorum. Devlet Su İşlerinden suyla ilgili rapor isteyeceğim, Tarım İl Müdürlüğünden de bu yörede siyanürün tarıma olan

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :30

zararlarıyla ilgili yapılan tespitler varsa bu tespitleri paylaşsınlar. Komisyonun bugüne kadar üç aylık süresi neredeyse dolmak üzere. Biz yaklaşık olarak 100 kişiyi dinledik Türkiye'nin her sınıfından; mimar, mühendis odalarından tutun da üniversitelerden, kamu kurum kuruluşlarından. Siz buradaki sorunlarınızı -Ali Bey Milletvekilimiz olarak burada- ona bir rapor hâlinde verin ve biz onu kayıtlara geçireceğimize de burada size söz veriyoruz. Şu ana kadar 11 bin sayfa bilgi belge topladık ve burada her partiden sorumlu olan milletvekili arkadaşımız var, 22 yirmi iki kişilik bir Komisyon. Belki de -biraz önce de söylediğim gibi- bu şerden hayır doğar. O madendeki 9 kardeşimize rahmet diliyoruz. Biz bundan sonra hiçbir madende; altın dâhil, nikel dâhil, krom dâhil tüm madenlerde bu tür olayların olmaması adına Meclis olarak görüşümüzü sunacağız. Daha önce de söyledim, bütün partiler olarak biz -hiçbiri, bu olayı sahiplenmeyi boş verin- bu konuda vahşi bir şekilde sorular soruyoruz yani yapılan yanlışlıkları... Hiç zannetmeyin ki bu Komisyon... Burada Süleyman Ağabey de aynı zamanda Erzincan Milletvekilimiz; burada Mustafa Sarıgül var Erzincan Milletvekilimiz; bunların olduğu bir yerde, Erzincan'da bir olay kapatılabilir mi? Burada milletvekillerimiz var, Müzeyyen Hanım var, Ömer Faruk Bey var, Ayten Hanım var.

EGEÇEP SÖZCÜSÜ UĞUR SÜMER – Sizi tanıyalım.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN - Ben Milliyetçi Hareket

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :31

Partisi Antalya Milletvekiliyim ve ziraat mühendisiyim, bu Komisyonun da Sözcüsüyüm ve sizden daha beter soruları ben soruyorum. Merak etmeyin, biz burada diyoruz ki: “Önce insan, sonra çevre, sonra güvenli madencilik.” Biraz önce köyde söyledim, insan olmazsa altının bir anlamı olur mu? Olmaz. İnsan varsa altının bir değeri vardır, insan yoksa altının bir değeri yoktur. Biz güvenli madencilik yapılması adına... Ben aynı zamanda altı senedir Mecliste Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu üyesiyim. Biz madenlerimizi güvenli hâle getirinceye kadar elimizden gelen her şeyi yapacağımıza da burada hepinize söz veriyoruz.

EYLEME KATILAN – Sayın Vekilim, burada kazdıkları çukurun çapı aşağı 1 kilometreye yaklaştı, derinliği 300 metre.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Şimdi göreceğiz. Biz İnay'da da söyledik...

AYTEN KORDU (Tunceli) – Sizden ricamız, elinizdeki dosyalarınızı Komisyon olarak bize verin, biz de takip edelim.

EYLEME KATILAN – İliç'ten daha büyük bir felaket bizi burada bekliyor.

19'UNCU DÖNEM UŞAK MİLLETVEKİLİ URAL KÖKLÜ – Ben bir şey söylemek istiyorum, özür dilerim.

Ben 19'uncu Dönem Uşak Milletvekili Ural Köklü, hepiniz hoş geldiniz.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :32

2007 yılında yağmur yağdı -ben doğma büyüme Eşmeliyim- Eşme'de en az 1.200-1.300 kişi mide bulantısından, kusmadan, baş dönmesinden...

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN - Evet, anlattılar onu.

19'UNCU DÖNEM UŞAK MİLLETVEKİLİ URAL KÖKLÜ – Anlattılar.

AYTEN KORDU (Tunceli) – İnay'da söylediler, İnay'da.

19'UNCU DÖNEM UŞAK MİLLETVEKİLİ URAL KÖKLÜ – Efendim, uzatmadan bir şey anlatmak istiyorum.

Devlet benim için vardır, halkım için vardır, halk için vardır. Toplanan kanları o zamanın Valisi, onun emrindeki Kaymakamı İzmir Tabipler Odasının ve hastanenin...

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Biraz önce anlattılar.

19'UNCU DÖNEM UŞAK MİLLETVEKİLİ URAL KÖKLÜ – Toplanan kanları aldılar. Tahlil yaptırdıklarını da bilmiyoruz, yaptılar acaba?

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Siz özel laboratuvarı yaptırılmışsınız...

19'UNCU DÖNEM UŞAK MİLLETVEKİLİ URAL KÖKLÜ – Hayır, ben kendim -ben demek ayıp olur- özellikle getirttim bu kan alacak ekipmanları. Sanki gizlilik içerisinde vatandaşlardan, rahatsız olanlardan, 9 kişiden kan aldık, özel olarak İzmir'e gönderdik, siyanür çıktı. Mahkeme devam ediyor. Kaç yıldır? On yedi yıldır. Böyle bir hukuk olmaz, böyle bir adalet olmaz. Yani biz tabii ki sorunlarımızı böyle büyütmeden konuşmak istiyorum.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :33

Devletim benden yana çalışacak, devletim beni koruyacak, devletim emperyalistlerin, sömürücülerin burada...

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Yanlış...

19'UNCU DÖNEM UŞAK MİLLETVEKİLİ URAL KÖKLÜ – Bir dakika, özür dilerim, yanlış söylemiyorum. Burası bağımsız Türkiye Cumhuriyeti. Bu bağımsız Türkiye Cumhuriyetinin muhakkak ki bir gün bu bayrağı dikilecek, şu an sömürge gibi kullanılmasın -özür dilerim hukuku da adam gibi işletsinler.

EYLEME KATILAN – Özür dileme Ural ağabey, doğru söylüyorsun.

19'UNCU DÖNEM UŞAK MİLLETVEKİLİ URAL KÖKLÜ – 5'er bin lira da 5 kişiye tazminat aldım ben Danıştaydan. Niçin verdiler 5'er bin lirayı biliyor musun? Mahkemeyi geciktirdik diye, daha hâlen daha devam ediyor.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN - Merak etmeyin, millet burada, vekiller burada.

19'UNCU DÖNEM UŞAK MİLLETVEKİLİ URAL KÖKLÜ – Tamam, hadi bakalım.

EGEÇEP SÖZCÜSÜ UĞUR SÜMER – Bu maden kapatılsın, başka yapılacak hiçbir şey yok.

Kapanma Saati: 11.12

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :34

11 Temmuz 2024 Perşembe

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 11.21

BAŞKAN: Atay USLU (Antalya)

BAŞKAN VEKİLİ: Yüksel COŞKUNYÜREK (Bolu)

SÖZCÜ: Abdurrahman BAŞKAN (Antalya)

KÂTİP: Mustafa SARIGÜL (Erzincan)

-----0-----

(Kışladağ TÜPRAG Altın Madeni Merkezi Bilgilendirme Toplantısı/Uşak)

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Çok değerli Komisyon üyelerimiz, çok değerli akademisyenlerimiz, TÜPRAG altın madeninin çok değerli temsilcileri; İliç Maden Kazası Araştırma Komisyonu olarak bugün Kışladağ TÜPRAG Tesislerini incelemek üzere burada toplandık. Bunun amacı şu: Daha önce İliç'te olan kazadan sonra bu ikinci madenimiz, özel madencimiz. Daha önce Balıkesir İvrindi'de bir madenimizde incelemelerde bulunduk, bugün de bu tesisimizde incelemelerde bulunacağız ve burada neyin doğru yapıldığını, doğru yapılan işlemleri ya da kazanın neden olduğunu ve bundan sonraki kazalar nasıl önlenir onun çalışmalarını yürütüyoruz. İliç'te kaybettiğimiz o 9 canı geri getiremiyoruz ve bunun bedeli çok ağır. O yüzden de herhangi bir insanımıza, herhangi bir vatandaşımıza, herhangi bir canımıza zarar gelmemesi adına da biz bu

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :35

Komisyon olarak elimizden gelen bütün çalışmaları yürütmekteyiz.

Şimdi bu madenimizin değerli yetkilileri sunum yapacaklar. Konuşanlardan tek istirhamım, lütfen kendilerini tanıtsınlar. Tanıtarak konularını anlatırlarsa sonunda da en son olarak burada biz gereken değerlendirmeyi yapacağız.

Bugünkü Komisyon -22 kişilik bir Komisyon- üyelerimiz: Solumda AK PARTİ Erzincan Milletvekilimiz Süleyman Karaman, çok değerli Cumhuriyet Halk Partisi Erzincan Milletvekilimiz ki bu kazanın olduğu yerde bu sorunlarla en çok yüzleşenlerden birisi de Mustafa Sarıgül, çok değerli Adana Milletvekilimiz Müzeyyen Şevkin burada, Uşak Milletvekilimiz Ali Bey de bizlere burada katıldılar, Bingöl Milletvekilimiz Ömer Faruk Hülakü burada ve Tunceli Milletvekilimiz Ayten Kordu da burada. Bizler bu Komisyon olarak canla başla çalışıyoruz, üç aylık süremizi tamamlamak üzereyiz. Lütfen, bizim buradan alacağımız, bize vereceğiniz bilgilerden daha sonra teyit edildiğinde doğruluğundan emin olduğunuz bilgileri alalım çünkü bildiğiniz gibi, bu süreçte çok fazla tevatür kol geziyor, bizler her söyleneni ciddiye alıyoruz ama inşallah, bunları tabii ki bir elekten geçirip bu olayları değerlendirdikten sonra bu bilgilerden değerli olanlarını kayıtlarımızın içerisine alacağız diyoruz.

Sözü sizlere bırakıyoruz.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :36

KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Efendim, çok teşekkür ederim.

Öncelikle, heyetinizi saygıyla selamlıyoruz.

Biz de gerçekten madencilik sektörü... Benim bugün burada 2 tane şapkam olacak; Türkiye Madenciler Derneği Başkanıyım, aynı zamanda da bu firmanın yaklaşık otuz sekiz senedir çalışanıyım, şu anda da firmanın en üstteki görevlisiyim.

Şöyle söyleyeyim: Öncelikle çok üzgünüz, İliç'te yaşanan bu olay hepimizi derinden üzdü; 9 canımızı kaybettik can Erzincan'da, 9 can gitti. Sektör olarak bunun sıkıntısını, bunun acısını çok derinden hissediyoruz. İnşallah, bundan sonra bu tür olaylar yaşanmaz ama biz sektördeki yeni yaklaşım olarak şuna inanıyoruz: Her kaza önlenabilir aslında.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – İsminizi de söylerseniz...

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Az önce söyledim başta, benim ismim Mehmet Yılmaz efendim. Jeoloji mühendisiyim ve tekrar edeyim, otuz sekiz senedir madencilik yapıyorum. Hayatım boyunca, manen ve tabii ki yaşamın gerekleri itibarıyla ne elde ettiysem bu meslekten elde ettim. Mesleğime ve bu sektöre çok şey borçlu olduğumuzu düşünüyoruz. Doğruyu hep birlikte bularak, bilimsel bir düzlemde doğruları tartışarak doğruyu bulacağımıza inanıyorum.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :37

Tek temennimiz şudur: Türkiye madenciliği çok büyük bir sektör, ciddi bir yeri var ekonomimizde. İnşallah, böylesine kazalarla ne canımızı kaybedelim ne de itibarımızı kaybedelim ama önce canlarımızı korumamız lazım.

Bu vesileyle, Komisyonunuzun sekretaryasıyla yürütülen programa, bize yöneltilen programa göre şöyle bir program oluştu: Eğer hazırın bu konuda hemfikirse önce, biz, Türkiye Madenciler Derneği olarak Türkiye'deki madencilikle ilgili genel, çok basit, çok hızlı bir bilgilendirme yapalım. Ondan sonra -aramızda Altın Madencileri Derneği Başkanı Sayın Hasan Yücel var, TÜMAD Madenciliğin de CEO'su aynı zamanda, daha önce ziyaret ettiğiniz sahanın yöneticisi- Hasan Bey altın madenciliğiyle ilgili hızlı bir değerlendirme yaptıktan sonra biz, Kışladağ altın madeninde, yığın liğinde gerek proje aşamasında gerek operasyon aşamasında ne tür izlemeler yapıyoruz, bilimsel ve metodolojik biçimde neleri uyguluyoruz, onları size bir yansı dizini içerisinde anlatalım. Daha sonra, öğlen vakti olacağı için hemen hızlıca bir şeyler atıştırıp ondan sonra sahaya geçip biz bugün sizin için bu programın istediğiniz...

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Yemeği sahadan sonraya bırakalım mı? Çünkü yeni kahvaltı yaptık.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Olur, olur; nasıl isterseniz.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :38

Biz bugün, işin açıkçası, sahada size göstereceklerimizi gösterdikten sonra bir de bu kadar büyük bir operasyonun son aşaması olan altın döküm işlemi için de hazırlık yaptık, hazırlığımızı tamamladık yani nihai aşamasını da sizlerle paylaşmak üzere hazırız. Onu da eğer uygun görürseniz sizlerle paylaşmak üzere programımızı yaptık. 15.00'te bitirmeyi planladık ama isterseniz çok da uzatmadan biraz daha sıkıştırabiliriz ama önemli olan...

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – 14.30 gibi söylemiştik altın dökümünü, yetişebilirse...

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Olur yani 14.30'a göre ayarlarız, saha gezisini birazcık hızlı geçeriz çünkü burada bir çoğunu anlatmış olacağız.

Ben izninizle, madenimize gelen her ziyaretçimiz için, sizler gibi kamuyu ve Türk halkını temsil eden her temsilci için bir iş güvenliği videomuz var, onu sizinle paylaşıp hemen hızlıca sunuma geçmek istiyorum ama bu arada, programın revizyonu veya daha başka talepler olursa -sorulara zaten hazırız- hızlıca...

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Sadece tekrara düşmeyelim yeter.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :39

KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Onu organize ettik, evet.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – İvrindi’de de Hasan Bey gerçekten bize önemli bilgilendirme toplantısı yaptılar; burada da en azından farklılıklar nelerdir, onları bilirsek...

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Onu zaten önceden biraz koordine ettik ki Başkanım, tekrara girmesin, slaytlarımızı ona göre ayarladık ve hızlı gideceğiz zaten.

(Slayt gösterimi yapıldı)

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Çok teşekkür ederim.

Bu iş güvenliği prosedürlerine çok önem veriyoruz. Bu, en kısaltılmış versiyonu. Aslında, normalde sahada çalışmak üzere ya da ziyaret amaçlı gelen sizler gibi kamuoyunu, halkı temsil eden tüm temsilcilere, ziyaretçilere olabildiğince bu hassasiyetle yaklaşmaya çalışıyoruz.

Sayın Başkanım, eğer izin vererseniz ben sunuma hemen, hızlıca başlayayım.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Tabii, tabii.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Öncelikle, Türkiye Madenciler Derneği bu ülkenin 1948 yılında kurulmuş, yaklaşık yetmiş altı yıllık

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :40

madencilik sivil toplum örgütlerinin en eskisi ve şemsiye örgütü. Biz Türkiye Madenciler Derneği olarak madenciliğin gerçekten siyasetüstü, bu ülke menfaati için çok önemli olan bir faaliyet olduğuna inanıyoruz; katma değeri çok yüksek.

Bu bölümdeki ilk bölümde genel madencilikle ilgili bazı figürleri hemen verip sözü Hasan Bey'e bırakacağım, altın madenciliği kısmını Hasan Bey anlattıktan sonra da tesisimizi anlatacağım.

Efendim, madencilikteki bu potansiyeli en iyi Gazi Mustafa Kemal Atatürk görüp ta 1925 yılında Meclisin açılış konuşmasında "Sanayi fabrikalarına, maden endüstrisine yönelik genel ilgi ve atılımları desteklemek için çözüm yolu ve önlemler bulmak çok gerekli ve hayati gereksinimlerimiz arasındadır." diyerek madencilığe bu atfı, bu önemi o günlerde çok iyi tespit etmiş Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk. Ve biz şunu çok iyi biliyoruz: Bu ülkenin madencilikteki faaliyetinin ve özgürlüğünün dışa bağımlılığı azaltacak, özellikle dövizin dışa gitmesini engelleyecek ve sanayide yeni atılımların oluşmasını sağlayacak en önemli altlığı oluşturacak bir sektör olduğuna inanıyoruz. Yine, 1933 yılı Mayıs ayında, Gazi Mustafa Kemal tarafından, bugünkü MTA'nın kuruluşuna altlık oluşturan bir kanun çıkarılıyor ve burada "Türkiye dahilinde altın ve petrol ve bunlarla beraber çıkacak diğer madenleri aramak ve arama neticeleri elverişli olursa bu madenleri işletmek üzere ticari maksatla..." diye devam

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :41

eden bir gerekçeyle, bu kanunla, bu kanun gerekçesiyle aslında, bugünkü MTA'nın kurulumu sağlanmış oluyor. 1935 yılında da MTA'mız kuruluyor ki Türkiye'de madencilikte herhangi bir şekilde faaliyet yapan her kuruluşun yolu mutlaka MTA'dan geçmiştir yani MTA'nın o bilgi, belge, doküman, datalarından faydalanmadan madencilik yaptığını söyleyen gerçekten doğru söylemiyor çünkü cumhuriyet bunu çok iyi oluşturmuş ve bu veri tabanını gerçekten Türkiye'deki madencilik sanayisinin hizmetine sunmuş.

Çok hızlıca baktığımızda da -tek tek saymayacağım- 1924'te Sanayi Mektebinin kurulması, 1933'te Sümerbankın kurulması, 1933'te Altın Arama ve İşletme İdaresinin kurulması için -az önce gösterdiğim- kanun... Hızlı gidiyorum: 1934 yılında Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı kapsamındaki yatırımlara baktığımızda 26,9'u, İkinci Beş Yıllıkta da yüzde 40'ı maden sanayisine ayrılmış yani madencilığe cumhuriyetin ilk dönemlerinde gerçekten çok büyük önem verilmiş ve hatta -biraz ileride bahsedeceğim- o günlerde gayrisafi millî hasıla içinde madencilğin payı yüzde 20'lerin çok üzerine çıkmış. Maalesef şu anda yüzde 1'ler mertebesindeyiz yani -ham madde üretiminde potansiyelimizi göreceğiz- potansiyelimiz ile kapasitemize baktığımızda çok düşüğü. Yine, devam ediyorum, Karabük Demir Çelik Fabrikası ve benzeri bir dizinle biz 1955 yılına kadar madencilikte cumhuriyetin ilk yıllarından gelen o şeyle bir atılım, bir devinim yaşamışız. Aslında 1985 yılından önce bir Maden Kanunu'muz var

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :42

ama asıl bugünkü meri mevzuatta geçerli olan ve çok seferler de değişime uğramış olan bir Maden Kanunu'muz var, 3213 sayılı Maden Kanunu'muz var; hâlen geçerli.

Sektörümüzün hamisi Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve MAPEG yani Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü, Sayın Genel Müdürümüz de buradalar zaten. Biz, aslında, bugün ülkemizde -bu önemli bir nokta aslında- mevzuat açısından baktığımızda, yüzde 90'ına yakınında Avrupa Birliği kriterlerine uyumlu bir mevzuat tarafından yönetilen bir sektörüz ama içinde, içeriğinde bazı fikirlerimiz var; bunu zaman zaman sektör olarak Meclisteki siyasi partilerimize ve Bakanlığımıza iletiyoruz; oraları konuşacağız birazdan. Madencilğe -bu yansı biraz önemli bir yansı- çok genel bir bakış attığımızda, bugün yaklaşık 79'u kamu, 6.675'i özel sektör olmak üzere 6.754 tane madencilik işletmesi var Türkiye'de ve biz öyle bir potansiyelin üstündeyiz ki bugün, modelleme çalışmasıyla ortaya konulmuş toplam 3,5 trilyon dolarlık bir maden potansiyelimiz var. Yani bunun içine bor, trona, kurşun, bakır, kömür, altın hepsini kattığınızda 3,5 trilyon dolarlık bir yer altı servetinin üzerinde oturuyoruz ama -demin de söyledim- gayrisafi millî hasıla içindeki payımız çok yüksek değil maalesef, daha da yükselmesi gerekiyor.

Yaklaşık 180 bin kişiyi doğrudan, 1 milyon kişiyi dolaylı istihdam eden bir sektörüz.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :43

Küresel boyutta maden üretiminde 10'uncu sıradayız. Küresel endüstriyel ham madde üretiminde rezervdeki payımız yüzde 2,2. Bu rakamları hızlı geçeceğim: Kömürümüz var -boru biliyorsunuz- yüzde 73'e yakın borumuz var, altınımız var. Hatta borda piyasanın yüzde 62'sine sahibiz. 20 milyar ton kömürümüz var ama 100 milyon ton civarında bir üretimimiz var. Hatta bugünlerde kömür sektörü biraz da sıkıntılı günler geçiriyor, onu da biliyoruz.

Potansiyelimizle ilgili bir jeoloji mühendisi olarak çok kısa birkaç şey söyleyeceğim: Anadolu belki de -nasıl söyleyeyim- paleontolojik zamanlarda da hem kuzeyden hem güneyden hep sıkıştırma görmüş; kuzeyden Avrasya plakası, güneyden de Arap plakası Anadolu plakamızı sıkıştırdığı için Kuzey Anadolu Fayı'mız ve Güney Anadolu Fayı'mız var bizim malum, bu depremlere sebebiyet veren. Aslında bu faylar musibet ama bir anlamda da mineral cevherleşmesi için de zayıf zonlar oluşturduğu için -Sayın Vekilim de meslektaşımız, çok iyi bilir- o zayıf zonlarda cevherleşmeler, mineralleşmeler oluşuyor ve bu arada Kuzey Anadolu ve Güney Anadolu Fayı'na ilaveten Batı Anadolu'da da "graben" dediğimiz bu faylanmalar oluşuyor; işte, oralarda da çok ciddi cevherleşmeler, maden yatakları görüyoruz. Bugün yeryüzünde bilinen 90 çeşit madenin 70 çeşidini biz Türkiye'de biliyoruz ve üretebiliyoruz. Onun için çok büyük bir potansiyelimiz var. İşin açıkçası, jeotermalde kurulu gücün, dünyadaki

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :44

kurulu gücün yaklaşık yüzde 11'i Türkiye'de; biliyorsunuz, boru anlattım. Dolayısıyla biz şunu söylüyoruz: Böylesine büyük bir potansiyeli olan, hem jeolojik hem tektonik açıdan büyük avantajı olan bir ülkede madenciliğin yüzde 1'ler mertebesinde değil, en az yüzde onlar 10'lar, 15'ler mertebesinde olması gerekir ki dünya ortalaması yüzde 6, yüzde 7 gayrisafi millî hasıla içindeki payı.

Çok hızlı gideceğim: Mermer travertende gerçekten doğal taşta dünyada 1'inci sıradayız, çok iyi bir şeyimiz var. Hatta doğal taşta -biz dernek için de yaptığımız çalışmalarda görüyoruz- işlediğimiz makine, ekipmanının yüzde 95'ini Türkiye'de üretiyoruz ve bunları da dışarıya ihraç ediyoruz. Kromda, altında, çinkoda, kurşunda... Tek tek gitmeyeceğim ama buradaki en önemli noktamız şu: Madencilik emek yoğun bir sektör, bulunduğu yere altyapı ve istihdam götüren bir sektör ve köyden kente göçü önleyen bir sektör. Hatta biz birçok yerde örneğini sunmaya çalışıyoruz; tarımla, çevreyle, doğayla birlikte yaşayabilecek bir sektör ama iyi örneklerini üretip çoğaltabilirsek. Tabii, dışa bağımlılık ve döviz konusunu az önce konuştuk.

Rakamlarla genel bir bakış vermek istedik burada. Bizim aşağı yukarı, madenlerin ekonomiye katkısına baktığımızda -ilk 10 madeni seçtik burada- yıllık yaklaşık 14 milyar dolarlık maden üretimimiz var; bunun yine çok yaklaşık 6 milyar dolarını ihraç ediyoruz, yurt dışına satıyoruz fakat bu

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :45

potansiyelle -bizim düşüncemiz- 6 milyar dolarlık ihracatı biz normalde 15 milyar dolara çok rahat çıkartabilmeliyiz diye düşünüyoruz yani dolayısıyla kendi ihtiyacımızı karşıladıktan sonra dış satımımızı çok rahatlıkla artırabileceğimizi düşünüyoruz. Dışarıdan aldıklarımıza bakıyoruz çünkü cari açıkta madenciliğin toplam oranı... Bugün Türkiye'nin dış ticaret açığı yaklaşık, yuvarlak hesap söylüyorum petrol, doğal gaz dâhil 100 milyar dolarsa bunun 60 milyar doları madenden geliyor ve bu 60 milyar doların -geçtiğimiz yılın rakamı- 30 milyar doları da altın ithalatından geliyor. Yani biz, tabiri caizse, dışarıdan aldığımız petrol, doğal gaz, bakır, kurşun, çinko, demir, altın, gümüş kömür, bunların hepsine yuvarlak hesap 100 milyar dolar civarında bir para veriyoruz. Bu tarafta da dışarıya sattıklarımızda 6 milyar dolarlık bir gelir elde ediyoruz yani açığımız çok büyük ama maalesef potansiyelimiz çok yüksekken bu açığımız çok büyük. Hatta arkadaşlarımızla hazırlarken söyledik; yükte hafif, pahada ağır alıyoruz; öbür tarafta da yükte ağır, pahada hafif satmak durumunda kalıyoruz.

Burayı konuştuğumuz için hızlıca geçiyorum hızlanmak adına, vakit kazanmak adına. Peki, Türkiye'de madenciliğin... Biliyorsunuz “Her taraf maden oldu, her tarafta madenler açılıyor.” diye bilgi dolaşıyor. Bu bilgiyi de bir düzeltmek gerekiyor doğru bilgiyle hareket edelim diye. MAPEG'in sayfasından alınmıştır bu. Geçmişe baktığımız zaman yani 2008'den

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :46

2024'e kadar Türkiye'deki toplam maden ruhsat sayılarına bakıyoruz; 2008'de aşağı yukarı, yaklaşık 50 bin civarındayken işletme ve arama ruhsatları, bugün, şu an itibarıyla aşağı yukarı 15 bin civarında. Ki burada en riskli şey de arama ruhsat sayımız gün geçtikçe azalıyor. Dolayısıyla yeni maden bulup üretme ihtimalimiz gün geçtikçe azalıyor. Burada madenciliğin biraz farklı bir bakış açısıyla değerlendirilmesinde fayda var.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Bizim Maden Yasası'ndaki düzenlemeyle sadece ruhsat almış işletmeleri, madenleri azaltıp -MAPEG de bunu bilir- işletenlere... O sayının azalmasındaki ana faktör madenin azalması değil, ruhsat almış ama işletilmeyen madenlerin ruhsatlarının iptal edilip...

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Evet, doğru Sayın Başkanım. Bizim zaten talebimiz şu: Aramalara daha fazla şey verelim, işletilmeyen sahalarda da atıl duran sahalarda da atıl duracağına, artık oralardaki ruhsatlandırmayı belki de değerlendirmek lazım.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Ruhsat vermek gelişmişliğin göstergesi. Lisans esas değil, üretim esas.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Kesinlikle doğru.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Evet, evet.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :47

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Lisans bir alana verdiğiniz ruhsat...

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Zaten bizim maden ihracatındaki ilk hedefimiz 10 milyar dolar.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Evet. Hatta biz sektör olarak Sayın Başkanım, bu 15 milyar doları tutturabileceğimize inanıyoruz.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – İlk hedef, kısa vadeli hedefimiz 10 milyar dolardır.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Evet, evet.

Madencilikle ilgili doğru bilgiyle konuştuk, doğru bilgi önemli dedik. Çok önemli bir yansı bu da. Dünyada durumumuz ne, madenler arazi kullanımında ne kadarlık bir ayak izine sahipler, ona da bakalım istedik. Türkiye'de maden çıkartmak için kullanılan alanların yaklaşık yüzde 85'i 0,25 kilometrekareden küçük yani küçük alanlarda ayak izimiz var. Dünyayla karşılaştırdığımızda -bu, istatistiki bir bilgi- madencilik için kazılan alan ile ülke yüz ölçümünü oranladığımızda; mesela, Amerika'da binde 2, Kanada'da 10 binde 4, Meksika'da binde 1, Türkiye'de de binde 1. Bu Kanada örneğini özellikle koyduk çünkü Kanada'nın aşağı yukarı üçte 2'sinden fazlası tundra bölgesi olduğu için çok fazla bir operasyon ya da

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :48

yaşamsal anlamda faaliyet olmuyor ama biz dünya ölçeğinde aşağı yukarı Avrupa ülkeleriyle, Amerika kıtasıyla aynı noktadayız arazi kullanım kabiliyeti anlamında.

Çok önemli bir veri: “Ormanlarımızı sadece madenciler yok ediyor, kesiyor.” gibi algılanır. Saygıdeğer vekillerim, burada gerçekten Orman Bakanlığı verilerini sizinle paylaşıyorum, Orman Bakanlığının “web” sayfasında da bunları görebilirsiniz. Biz, madenciler olarak Türkiye'deki ormanların binde 3'ünü kullanıyoruz ve orman alanlarımızın 10 binde 3'ünü de -bu arada, yeri gelmişken söyleyelim- altın madenciliği için kullanıyoruz. Bu rakamların tamamı kazılan alanlar bazında verilmiş rakamlardır. Ruhsat alanlarına baktığınızda daha büyük rakamları görebilirsiniz ama işletme izin sahası yani kazdığımız alanlar babından baktığımızda veriler bu.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Aktif faaliyet olan alan.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Aktif faaliyet olanlar.

Bu arada Meclis tutanaklarında da var, biz arkadaşlarımızla yaptığımız incelemede gördük. Türkiye'de kesilen her 100 bin ağaçtan sadece 1 tanesi madencilik amacıyla kesiliyor yani Ormanın kendi istihsal alanlarından ürettikleri, diğer amaçlarla kesilen ve benzeri... Madencilik amacıyla 100 binde 1 tane kesiliyor. Bizim zaten, baktığınız zaman da ülke

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :49

yüz ölçümünde -demin de söyledim- tarım ve mera amaçlı kullanılan tarım ve mera alanımız yüzde 50 civarında oysa madencilik -az önce de konuştuk- binde 1 civarında.

Peki, madenciliği nasıl yapmalıyız? Onda da Gazi Mustafa Kemal ve İzmir İktisat Kongresinde verilen bütün bu tebliğlerde çok güzel bir tanım yapılmış: “Türkiye halkı servet itibarıyla bir altın hazinesi üzerinde oturduğuna vâkıftır, ormanlarını evladı gibi sever, bunun için ağaç bayramları yapar, yeniden orman yetiştirir; madenlerini kendi millî istihsali için işletir ve servetlerini herkesten fazla tanımaya çalışır.” Dolayısıyla, biz şunu diyoruz: İnsanı ve çevreyi önceleyerek yer altındaki kıymeti en az yer üstündeki kıymet kadar bilip yer üstündeki kıymeti koruyarak, hatta oradaki yaşayan, sadece insan değil; flora, fauna yani bitki ve canlıların tamamını koruyarak, farkında olarak, önlemleri ona göre alarak madencilik yaparsak ancak yaptığımız iş bir işe yarar diye bakıyorum.

Hasan Bey’e devretmeden önce birkaç tane slaytla Türkiye’deki altını anlatıp... Çünkü bunlar tekerrüre düşmeyecek, biz ona göre ayarladık sunumlarımızı. Türkiye’nin metal altın potansiyeli 1990’lı yıllarda yapılmış olan bir çalışmaya göre 6.500 ton ama 90’lı yılların başında yapılmış, biz bugün bunu güncelliyoruz. Ne çıkacak bilmiyorum ama çok büyük ihtimalle bu rakamın çok üstünde bir potansiyelimiz çıkar çünkü 90’lı yıllarda altın fiyatı 350 dolar falandı, şu anda 2.200’ün üzerindeyiz, 2.300 civarındayız.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :50

Dolayısıyla biz 1.500 tonunun nerede olduğunu biliyoruz, geriye kalan 5.000 tonu bulduğumuzda inşallah -ki onu ancak aramalara kaynak aktarırsak olur- bugün, yuvarlak hesap 320 milyar Amerikan doları tutarında bir kaynaktan bahsediyoruz ama hep parayı konuştuğumuzda aklımızda şöyle bir algı yanılsaması olmaması lazım: Bunu çıkaralım ama önce insanı da koruyalım, hep bunun altını çizerek gitmek istiyorum çünkü artık bizim bundan başka bir çaremiz yok.

Bir de Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankamız Türkiye’de ürettiğimiz altının tamamını ön alım hakkıyla bizden satın alma yetkisine ve hakkına sahip. Burada çok önemli bir ayrıntı var, dövizin ülkesine kalmasına bu çok önemli bir taban sağlıyor çünkü Merkez Bankamız, Türkiye’de üretilen altını bizlerden satın alırken dolar ödemiyor, TL ödeyerek alıyor. Dolar ödediğinde başımıza gelen... İşte 2023 yılında 30 milyar dolar yurt dışına giden bir kaynağımız var ama bize ödediğinde 2.5 milyar dolar karşılığı TL ödeyerek aldığı için o kadar dolar Türkiye’de kalmış oluyor.

Bir de bilinenin tam tersine, her yerde altın bulmak çok kolay değil. Her ortalama istatistiki bilgi, 350 tane ruhsattan 1 tanesinde maden oluyor, o geriye kalan 350’ye yaptığınız yatırım yürüyüp gidiyor. Türkiye, görüyorsunuz son yirmi dokuz yılda da 5.000 ton altın ithal etmiş; korkunç bir rakam, çok büyük bir rakam. 2023 yılında 319 ton ithal etmişiz -demin de söyledim- şu rakam çok ilginç: 2023 yılında sadece ithalata 30 milyar

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :51

dolar vermişiz ki bunun yaklaşık 6-7-7.5'unun mücevherat olarak yurt dışına çıktığını düşünün.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Onu soracaktım tam: Ne kadarı mücevherat, ne kadarı teknoloji tam olarak?

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Şimdi, şöyle: Sayın Vekilim, ülkemizden yurt dışına çıkan bizim tahminimiz 7-7.5 milyar dolar civarında, genellikle de mücevherat olarak çıkıyor ama Merkez Bankamız, bakın, 2023 yılında 319 ton karşılık tutmak üzere ithal etmiş ama 2023 yılındaki şu rakam aşağı yukarı toplam ithalatımıza baktığımızda 30 milyar dolara denk geliyor. Bu sadece Merkez Bankamızın şey yaptığı ama tabii Merkez Bankası...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Rezerv... Rezerv...

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Rezerv artırmak için, evet, karşılık tutmak üzere.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Ama Vekilim, orada kıymetli bir şey var: Şimdi, altının gramı Merkez Bankasının külçe olarak 75 dolar civarında, onu katma değerli mücevher olarak 600 dolara kadar çıkarıp satabiliyorsunuz.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :52

KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – 600-700 dolara kadar çıkıyor.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – 600-700 dolara kadar çıkarabiliyorsunuz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Biz ihracatçı mıyız mücevheratta?

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Mücevheratta tabii, Türkiye iyi bir oyuncu; o açıdan da kıymetli.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – İtalya'dan sonra ki en büyük oyuncu biziz.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Evet.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Yani altını alıyoruz, üretiyoruz; bir anlamda, değeri ürettikten sonra da yurt dışına tekrar bir kısmını satıyoruz ama çoğu kısmı şeyde kalıyor.

Muhterem Bey söyleyecektir, altının ne kadarı teknolojide, ne kadarı Merkez Bankasında karşılık; onlardan bahsedecekler Hasan Bey'le.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Aslında herkesin -siyaset kurumunun, yönetenlerin, kurumların- hayali olan, entegrasyonunu Türkiye'de tamamlamış tek sektördür. Topraktan alıp nihai ürüne kadar... İşte, üretmek, dore altın dökmek, rafineri sistemi, kuyumculuk ve onunla birlikte, dünyada kullanılan mücevher olarak her yere ihraç eden, bir bütün olarak bu büyüklükte, Türkiye'nin tam yönettiği

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :53

en önemli sektörlerden biridir; çok istisnadır böyle bir sektör.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Şimdi, şuraya baktığımızda -ithalatı demin söyledik- Hasan Bey'in söylediği konu gerçekten çok önemli, sonda yansıda bunu bir özetledik; sağ olsun, katkısı için teşekkür ediyorum.

Efendim, biliyorsunuz, çok önemli bir konu da şu: “Altıncılar üretiyorlar, yüzde 2’sini devlete veriyorlar, yüzde 98’ini kendileri alıyorlar.” Bu, hakikaten çok üzücüdür ama doğru bilgi değil çünkü Maden Kanunu’nun ekinde altın üretenlerin ne şekilde devlet hakkı ödeyeceği bir tabloyla çok net biçimde belirlenmiş ve kanun koyucu bunu da belirlerken Uluslararası Londra Altın Külçe Borsasındaki kapanış fiyatlarının ortalamasına göre tanımlamış; “Yıl sonunda altın 800 doların altında bir ortalamayla bitirirse yüzde 1,25 devlet hakkı öder.” diyor ama 2023’e bir gelelim -araları atlıyorum- 2023’te 1.901 ile 2.000 dolar arasındaki bir rakam olan 1.940 dolar/ONS yani 31 gramı 1.940 dolardan kapatmışız. Kanun koyucu bize demiş ki: “Siz yüzde 16,25 devlet hakkı ödeyeceksiniz.” ve biz bilinenin aksine, yüzde 2 değil yüzde 16,25 ödemişiz; ödedik bunu. Bir istisnayla, hemen onu da dip not olarak söyleyeyim: Uç ürün ürettiğiniz zaman üretim teşviki veriyor devlet yani burada yüzde 40 indirim yapıyor. Uç ürün üretiyorsanız, tüvenan cevher satmıyorsanız, katma değeri daha fazla artırıyorsanız, bu da şu demek: Yüzde 16,25 devlet hakkını biz 2023

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :54

yılı için 9,75 olarak ödedik, bütün sektördeki üreticiler yani netice itibarıyla doğru bilgi bu. Altın fiyatları yükseldikçe devlet de daha fazla devlet hakkı alıyor ama sadece devlet hakkı mı? Değil. Bakın, biz...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Her yerde soruyoruz ama -özür dilerim- burada da soralım: Bu altını beyan esaslı mı... Yani siz burada diyelim ki 100 külçe çıkardınız aylık veya yıllık, neyse; Merkez Bankasına beyanınız mı esas, yoksa bunu denetleyen bir mekanizma var mı? Bu dore altın külçe olarak döküldüğünde kaç külçe çıkıyor buradan ve Merkez Bankasına iletilen rakam doğru mu? Çünkü -tırnak içerisinde- şöyle spekülasyon olabilir: Helikopterle başka yerlere gönderildiğine ilişkin söylentiler ve iddialar oluyor, bunu da bir kez daha netleştirmek adına soruyorum.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Sayın Vekilim, çok teşekkür ederim.

Şöyle -eksik bırakırsam arkadaşlarım tamamlasınlar- söyleyeyim: Bizim, temelde, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı nezdinde toplam üretilen, çıkartılıp üretilen, kırılan prosese muamele edilen külliyat anlamında cevher miktarı tarafından çok ciddi bir takip sistemimiz var ve biz bu takip sistemine istinaden -artık eskisi gibi de değil- tamamen dijital metotlarla işletme faaliyet raporları veriyoruz ve onlar sahalarda bizim yaptığımız faaliyetleri hele bu son zamanlarda çok çok daha sık bir şekilde

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :55

takip edip inceliyorlar.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Enerji Bakanlığı mı?

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Enerji Bakanlığı, bu bir.

İkincisi, Maliye Bakanlığına da Enerji Bakanlığına vermiş olduğumuz bu raporlamalara istinaden ürettiğimiz toplam cevher içerisindeki tenör belli olduğu için ve metal kurtarma randımanları da ÇED ve faaliyet raporlarında verildiği için bu kadar kütlenin içinden ne kadar altın çıkacağını beyan etmişiz, o hesaplara istinaden. Sonrasında da Türkiye...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yani şunu anlıyorum: Yoğunluğu belli...

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Her şeyi belli.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – ...buradan çıkabilecek altın miktarı belli...

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Tenörü de belli, evet.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – ...tenörü de belli. Dolayısıyla kaç dore, kaç külçe altın çıkacağı aşağı yukarı bilinen bir şey zaten.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Ben size samimi olarak söyleyeyim,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :56

hani aşağı yukarı deyip de şey yapmamak için söylüyorum Sayın Vekilim: Artık, bugünkü analitik metotlarda PPB seviyesinde ne kadar altın olduğunu çok net biliyorsunuz. Sonra, döktüğümüz, ürettiğimiz altını rafinasyona gönderiyoruz -birazdan ondan bahsedeceğim- rafinasyondan sonra da götürüp kayıtlı alıcı ve kayıtlı satıcı olarak Merkez Bankası tarafında alım-satım işlemi gerçekleştirdiğimizde de Borsa İstanbul - eskiden İstanbul Altın Borsası vardı, şimdi Borsa İstanbul oldu- ve de hazineye raporlamalarımızı bildiriyoruz. Bu 4 kuruluş çapraz bir şekilde birbirini denetleyip rakamları “check” ediyorlar.

Şimdi, burada samimi olarak açık yüreklilikle söyleyeyim: Eskiden bizde rafineri yoktu Sayın Vekilim yani sektör ilk başladığında kayıtlı, ruhsatlı ve kapasitesi yeterli rafinerimiz hiç yoktu. Bugün Türkiye'de Dünya Altın Konseyi tarafından onaylı 4 tane altın rafinerisi var ve bu altın rafineleri sorumlu altın sertifikasyonu çerçevesinde çalışıyorlar. Kaçak ihtimali artık neredeyse sıfır.

Bilmiyorum, ilave edeceğin bir şey var mı Hasancığım?

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Bize de sormuştunuz aynı soruyu.

Şöyle bir detay var burada aslında: Ürettiğiniz şeyi tescillemeniz lazım öncelikle yani ne kadar altın ürettiğinizi. Bir kere, rafineri sisteminde yasal olarak kayda giriyor.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :57

İkinci en önemli konu: Biz ürettiğimiz anda Enerji Bakanlığına paralel beyan ediyoruz. Rafineri de aynı numuneyi alıyor, biz de alıyoruz, Enerji Bakanlığında birleştiriyoruz ve burada “check” ediliyor. Orada zaten kayda giriyor sistem olarak yani çok iddialıyım bu konuda, yine, Türkiye’de en iyi kayıt tutulan sistemdir altın madenciliği.

Şu olabilir mi: Bankadan para soymakla bizim buradan altın soymanın bir farkı yok, o olabilir yani yasa dışı bir faaliyet olabilir; hiç karşılaşmadık bugüne kadar.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Yok, hayır.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Çünkü burada da çapraz bir denetim var. Mesela, burada kasada, sahalarda altın tutulacaksa da yine bankacılık sistemindeki koruma sistemleri var -çapraz anahtar, çapraz kişiler- böyle tam bir şaysız kayıt altında, kamera sistemiyle denetleniyor.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Çok spekülasyon oluyor da...

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Yok, yok; çok haklısınız.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Ama bugüne kadar da hiçbir şey bulunmadı yani tespit edilemedi.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Çok büyük

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :58

organizasyon yapmanız gerekiyor, banka soygunu gibi...

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM
KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Evet, evet.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM
KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Sayın Vekilim, mesela, bir şey söyleyeyim: Biz burada dore üretiyoruz -bugün inşallah hep beraber göreceğiz- bir dore çıkıyor, o dore aslında piyasaya gitmeye hazır olan altın değil; onu biz rafinasyona gönderiyoruz, içinde bir miktar gümüş oluyor -altın üretilen yerlerde gümüş olur ama gümüş üretilen her yerde altın olmuyor- o gümüşün devlet hakkını bile son derece hassasiyetle hesaplıyoruz. MAPEK bizim sadece beyanlarımıza esasen değil, gelip buradaki işletme faaliyet raporlarımızda her türlü detaya kadar giriyor tane boyutundan tutun metal kurtarma randımanına kadar.

Bu arada, 2023 yılında -hemen hızlanayım- altın madenciliği olarak ülke ekonomisine ne yapmışız, çok kaba bir özet çıkarttık sizler için: Orman alanlarından kullandığımız alanlar için yaklaşık 550 milyon TL bedel ödemişiz, kurumlar vergisi olarak 6 milyar 150 milyon TL ödemişiz ve devlet hakkı olarak da 3 milyar 800 milyon TL ödemişiz. Yuvarlak hesapla toplam 10-11 milyar TL civarında altın madenciliğinin ekonomiye katkısı olmuş, devlete katkısı olmuş ama -bizim en çok önemseydiğimiz kısmı burası- yerel mal ve hizmet alımlarında direkt ülkedeki ekonominin içine

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :59

enjekte edilmiş olan 25 milyar TL civarında bir rakamdan söz ediyoruz. Yani biz eğer ülkede üretimimizi -ki hedefimiz o- önce 50 tona, sonra da 100 tona çıkardığımızda... Ki bugünlerde, görüyorsunuz, 35,5 ton 2023'te yaptığımız üretim miktarıdır ki rekorumuz 42 ton, bundan sonra pandemi falan filan olunca biraz düştük ama yükselme trendine girdik ama -maalesef, büyük bir şanssızlık- şu anda da İliç sıkıntısını yaşadığımız için biraz şeydeyiz.

Burada bir önemli nokta: "Yabancılar işletiyor..." İlk başta öyleydi, şu anda Türkiye'de üretilen altının yüzde 50'si yerli firmalar tarafından, yüzde 50'si de yabancı sermayeli ama Türk kanunlarına göre işletilen firmalar tarafından üretiliyor. 15 bin civarında istihdamımız var. Türkiye'de altın için yapılan 6,5 milyar dolar civarında toplam sabit bir yatırım var.

Hasan Bey'in az önce sözünü ettiği şu döngü dünyada çok az ülkede var. Bu döngü, bizim güzel Türkiye'mizde tam, her bacağıyla oluşmuş durumda yani altın potansiyelimiz çok yüksek -6.500 ton dedik, belki daha yüksek- dünya standartlarında üretim yapıyoruz ve burada, biraz böyle, boynum bükük vaziyette; İliç olayını unutmadığımı bilmenizi isterim.

Akredite altın rafinerimiz 4 tane var -dünya ölçeğinde, standardı çok yüksek- altın borsamız yani İstanbul Borsası altında faaliyet gösteren kıymetli metaller divizyonu var ve güçlü bir kuyumculuk, mücevherat sektörümüz var ve de bizim toplumumuzda, kim ne derse desin, her zaman

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :60

bir altın şeyi var -güvenli liman- ki yastık altında kimine göre 3.500 ton, kimine göre 7 bin ton civarında yastık altı altını var yani vatandaş bunu güvenli liman olarak tutuyor.

Biz şunu söylüyoruz, Türkiye Madenciler Derneği kısmını kapatmak üzere söylüyorum: Biz Türkiye Madenciler Derneği olarak sorumlu madencilik standartlarını oluşturmaya bundan yaklaşık bir yıl önce başladık, Altın Madencileri Derneğimizde de aynı yönde bir eğilim var. 16 tane madencilik STK'sini temsilen artık biz kendi kendimizi kontrol edecek bir otokontrol sistemine doğru gitmemiz gerektiğine karar verdik. Biz diyoruz ki: Artık -tırnak içinde, İliç kazasından sonra Hasan Bey'le ve diğer STK başkanlarımızla sahaya gittiğimizde de söyledik- içimizdeki çürük elmaları ayıklamalıyız diye kendi kendimize konuştuk. Çünkü onlar en fazla bizim sektörümüze zarar veriyorlar ama evvelemirde de canlarımızı kaybetmemize sebep oluyorlar. Varsa eksikliklerimiz, yanlışlıklarımız düzelteceğiz; önce doğruyu bulup o doğruya göre hareket edeceğiz ve hakikaten -başında da söyledim- önce insan, sonra çevre, ondan sonra madencilik demeliyiz.

Şunu çok samimiyetle söyleyeyim: Bazen bazı kuruluşları, grupları ikna etmek mümkün olmuyor, ne yaparsanız yapın ikna edemiyorsunuz ama biz bıkmadan, usanmadan gerçekten doğruyu anlatarak bu işi başarmalıyız çünkü bu ülkenin bu sektöre çok ihtiyacı var.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :61

Hasan Bey'den sonra Kışladağ bölümünde size tekrar hitap edeceğim. Ben sözü Hasan Bey'e bırakayım, eğer ortak noktalar varsa da zaten...

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Benim adım Hasan Yücel, Altın Madencileri Derneği Başkanıyım.

Sayın Başkanım, kıymetli vekillerimiz; hoş geldiniz.

Biz önceki ziyaretiniz bizim İvrindi'deki projemizdeydi. Altın Madencileri Derneği 2006 yılında kurulmuş, 21 tane üyemiz var; Türkiye'de altınla ilgili arama ve üretim yapan şirketler ile 4 tane rafineri üye. Temel amacımız Türkiye'deki altın madenciliğinin standartlarını uluslararası seviyeye çıkartmak.

Bizim sahada çok detaylı sunumlar yaptık, birçok soruya cevap verdik; orada olan vekillerimiz vardı, olmayanlar vardı. Tabii, biz -ben aynı zamanda TÜMAD'ın Genel Müdürüyüm- yerli bir şirketiz; 2012'de kurulduk, kurulurken de "Dünyanın en iyi standartlarında bir şirket nasıl oluruz?", "Bir yerli şirket olarak bunları yapabilir miyiz?" hedefleriyle... Bunları yaparken Mehmet Bey'leri örnek aldık; bu sahalar, bu tesisler hep hedefimizdi. O seviyelere geldiğimizi düşünüyoruz, hatta bir tık da şey yaptığımızı düşünüyoruz. Türkiye'de madencilik kültürünün standardının tam oturması için de bekliyoruz, bizden de daha iyi bir şirket çıktığı zaman diyeceğiz ki: "Evet, Türkiye'de bu kültür oturuyor mu, oturmuyor mu?"

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :62

Bizim Genel Koordinatörümüz Doktor Muhterem Köse sunumunu yapacak ama ben genel bir perspektif çizmek istiyorum. Bu problemler sadece bizde tartışılmıyor. Dünyada yıllık yaklaşık 65 milyar ton maden üretiliyor, bunun 650-700 milyon tonu Türkiye’de; bunun 450 milyon tonu agrega, işte, kömürümüz, diğer madenlerimiz 750 milyon ton. Şimdi, dünya şunun farkında: Biz bu madenleri üretmediğimiz sürece ne teknoloji geliyor ne sanayi geliyor ne yaşam standardı artıyor, hiçbir şey artmıyor, her şeyi üretmek zorundayız. Klasiktir, işte, şu anda sağımıza solumuza baksak... O yeşil dönüşümlerden bahsederiz, enerjiden bahsederiz; onların yolunun da aslında maden üretiminden geçtiğinin farkındayız. Tabii, bunu üretirken de şunun da farkında dünya: “İyi de kardeşim, ya, 65 milyar ton malzeme üretiyorsun, bunu nereye kadar üreteceksin? Bunu çıkartmak için 3 kat da hafriyatı şusu, busu var; dünyada 400 milyar tonluk malzeme hareketi var. Geleceğimize zarar veriyorsunuz, ne oluyor? Bu sürdürülebilir bir şey değil.” diye herkes diyor. Tabii, 90’lı yıllarda gelişmiş bu sistem, herkes standartlar geliştirmiş. Şunu söyleyeyim: Maalesef, 2000’li yıllara kadar Türkiye’de bu standartlar çok geri kalmış, çok standartlara uygun olmayan madencilik yapılmış. Biz kaynaklarımızı arayamamışız bile. Yani, dünyadaki bütün ülkeler sermayesini, kaynağını madencilikten biriktirmiştir. Bugün -Mehmet Bey söyledi- bizim 110 milyar dolar cari açığımız var; 55’i enerjiye çıkarın,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :63

diğerinin tamamı maden.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Amerika'ya göçün de asıl sebebi madendir.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Tabii, yakalayacağımız şey de... Bunu biz alıyoruz, kullanıyoruz. E, bunu üreten bir ülke yok mu? Bir yerde üretiliyor; biz bunu havadan almıyoruz, bir yerden almıyoruz. İşte, gidiyorsunuz, endüstrinin en güçlü olduğu ülkelerde; Kanada'da, Amerika'da, Avrupa'nın birçok ülkesinde -sağımızda, solumuzda- Ermenistan'da, Azerbaycan'da, Bulgaristan'da, her yerde maden üretiliyor. Bizim bir kere, çok büyük bir kaybımız, madenlerimizin, yer altı kaynaklarımızın farkında değiliz. Aramamışız, arama yapmışız, standartlarımız gelişmemiş; bir yandan yabancı sermayeyle ilgili bir duruşumuz olmuş ama işin doğrusuna baktığınızda da işte, 80'li yıllarda yabancı sermayedar Türkiye'ye gelmeseymiş biz bu kaynakların çoğunun farkına bile varmayacakmışız.

Şimdi, geldiğimiz noktada Türkiye ortalama 50 metre yerin aşağısını bilmiyor. Bakın, Afrika'da 4 kilometre aşağıdan altın üretiliyor. Bilirsiniz, çok zengin olursunuz, başka kaynaklarınız olur “Üretmiyorum.” diyebilirsiniz yani “Ben turizm, tarım yapacağım.” diyebilirsiniz, bunlar da çok kıymetli sektör.

Şimdi, enerji konusunu konuşuyoruz: Siz bakırınızı, altınızı,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :64

kromunuzu...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Örnek yanlış ama bence, öyle olsa Afrika'nın dünyanın en gelişmiş olması gerekirdi.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Bakın, gelişemiyor şu anda. Mesela -biraz önce Mehmet Bey 4 tane rafineriden bahsetti- Afrika'da rafineri yok; Dubai'ye gidiyor, Türkiye'ye geliyor. Yani şunu anlatmaya çalışıyorum: Bir şekilde o siyaseten sömürülüyor, kaynaklar kullanılmıyor; o başka bir mesele. İnsanoğlunun üretmeye ihtiyacı var, bir yerden üretmek durumundasınız, üretmezseniz yaşayamazsınız, şu araçlarla buraya gelemeyiz.

Yenilenebilir enerji kaynaklarını konuşuyoruz. Şimdi, biraz önce söylediğim çerçevede dünya “Evet, bu 65 milyar tonu üreteceksin.” dedi ama sana kurallar getiriyor, ülkeler pozisyon aldı. Mesela, şimdi sürdürülebilirlik ilkesi getirildi, finans kuruluşlarına baskı yapılıyor, deniyor ki: “Şu kurallarla üret; çevreyi düşün, doğayı düşün, sosyal yapıyı düşün, bazı önlemler al ve üret.” O nedenle, Türkiye bundan asla vazgeçmemeli ama doğru üretmeli, standartlara uygun üretmeli. Diğer siyasi konular tartışılır, işte “Yerliler mi yapsın, yabancılar mı yapsın, ne pozisyondayız, nasıl geliştireceğiz?” diye ama şunu unutmamalıyız: Biz tam kapasiteyle madenlerimizde üretmediğimiz sürece sanayimiz tam kapasiteyle gelişmez, Türkiye de o teknolojik ürünü asla ve asla

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :65

yakalayamaz. Onun için arayacağız, planlayacağız, farkına varacağız, bence üreteceğiz. Bu kaynaklar herkesin, Türkiye için de çok büyük bir fırsat, bir dönüm noktası.

Bu bağlamda -Muhterem Bey- mükerrer olmamak şartıyla bazı bilgileri tekrar vereceğiz ama şeffaf olarak da bütün sorularınıza biz açığız, çok net olarak cevap vereceğiz.

Çok teşekkür ediyorum tekrar.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Muhterem Bey geçerken bir şey söyleyeyim: Yeşil dönüşümle -bizim tahmin ettiğimiz- daha fazla elektrifikasyona, daha fazla elektrikli araca gittikçe kritik minerallere daha fazla ihtiyacımız olacak -nikel, kobalt, kadmiyum, lityum, bakır- ve ortalamada söylenen istatistiki bilgi şu: Dünya 6 ila 9 kat daha fazla madencilik yapmak zorunda kalacak çünkü o pilleri üretmek için bu ham maddeleri daha fazla çıkarmak zorundayız yani biz, madenciler olarak hakikaten, ülkelerin ekonomilerinde daha fazla yer almak durumunda kalacağız diye düşünüyoruz.

Muhterem Bey, buyurun.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ MUHTEREM KÖSE – Zamanı iyi kullanmak adına çok hızlı bir sunum yapmaya çalışacağım.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :66

Şimdi, dünya altın üretimine baktığınızda 3.600 ton, bu 3.600 tonda Türkiye'nin bugünkü payı yaklaşık yüzde 1 ama Türkiye'nin altın tüketimine baktığınızda rakamlar çok yüksek, yüzde 9-10'lar seviyesinde. Şimdi "Dünya altın üretimi nasıl yapılıyor?" diye baktığımızda yüzde 85'i siyanür kullanılarak yapılıyor, geri kalanı ise flotasyon ve gravimetrik yöntemler.

Niye siyanür kullanılıyor? Kayaların, kayaçların içerisinde gözle görülemeyecek kadar küçük altın tanelerini siyanür seçimli olarak çözüp sıvı hâle getiriyor, sıvı faza geçiriyor. Siyanür altın ve gümüşü çözüyor ama diğerlerini çözmiyor, diğerleriyle kompleks yapıyor; o bakımdan çok değerli yani bakırı, alüminyum, demiri çözmiyor; onlarla kompleks yapıyor. Onun için dünyada yaklaşık yüz kırk yıldan beri siyanür kullanılır ve siyanür -biraz sonra anlatacağız- çok kolay yönetilebilen bir kimyasal. Yani sadece ph ayarlayarak ortalama bazikliğini, kireç veya sodyum hidroksiti ayarlayarak siyanürü zararsız hâle getirmek mümkün. Onun için yüz kırk yıldır...

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Hocam, siyanürü hangi ülke üretiyor?

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ
MUHTEREM KÖSE – Amerika üretiyor, Güney Kore üretiyor, Çekya üretiyor, Almanya üretiyor; bir sürü ülke üretiyor çünkü siyanür -bakın, yine anlatacağım- sadece altın üretiminde değil, siyanür bileşikleri en çok

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :67

tekstil... Yani şu gömleklerin, pantolonların hepsi polyesterdir; polyester akrilonitrilden yapılır. Aynı şekilde naylon, plastik; bunlarda “akrilonitril” ve “poliamid” denilen siyanür bileşikleri vardır. Yani biraz sonra onlara gireceğim.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Burada bir parantez açmak isterim.

Şimdi, altın diğer madenlerden... Müzeyyen Hanım bunu çok sorduğu için daha açalım: Sayın vekillerimiz, 70’li yıllardaki petrol krizine kadar merkez bankaları altın rezervleri kadar para basabiliyordu. Dünyada şu anda bitcoinler, onlar, şunlar falan tartışılıyor. Yılda 3.500 ton fiziki parayı karşılamıyor; o nedenle, direkt altın şeyi kullanılamıyor. Aslında altın tüketim, takı sektörünün dışında dünyanın tek geçerli finans aracı yani bir kilo altınınız olsa, savaş çıktığında Suriye’den kalkıp cebinize koyduğunuzda Amerika’da da geçerli ama oraya diğer varlıklarınızı taşıyamayabilirsiniz; o yönünü biraz daha ön plana çıkarmak lazım, altın aslında para üretmek demek. Bizim şu anda ekonomik olarak bütün programları, hedefleri destekleyecek ana şey altın. Tarih boyunca onun yerine bir şey koyulmaya çalışılıyor ama bir türlü koyulamıyor.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ MUHTEREM KÖSE – Efendim, dünyada yaklaşık 900 tane altın, gümüş tesisi var; bunun yaklaşık 300 tanesi yığın liç yöntemiyle, geri kalanı da

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :68

tank liçi ve diğer yöntemlerle işletiliyor. Türkiye'de de, bakın, yaklaşık yarıya yakını tank liçi, yarıya yakını da yığın liçi. Şimdi, bu yığın liçinden - Fatsa bitti, Erzincan durdu- 7 tane kaldı yani şu an Türkiye'de 7 tane yığın liçiyle altın üretimi var. Artık bu süreçte -biraz önce Mehmet Bey'in söylediği çerçevede- mutlaka çevreye duyarlı, gerekli önlemler alınarak ne yapılması gerekiyorsa buralarda bu tedbirler alınarak devam edecektir.

Şimdi, efendim, dünyada ilk para... Hakikaten çok kıymetli, Anadolu'da 42 medeniyet yaşamış; 42 medeniyete ev sahipliği yapmışız. Hangi ilimize giderseniz gidin müzelerini gördüğünüzde, gezdiğinizde altın, gümüş eserler görüyorsunuz. Bu nereden geldi? Anadolu'dan. Bu 42 medeniyet yüzeydeki altınları çıkardı, biz şimdi daha derinlerdekini çıkarıyoruz. Bugün 100 metre, 150 metre; bizden sonrakiler 300 metre, 500 metre, 1.000 metre, 2.000 metre. Çünkü niye? Magmadan yukarı doğru geliyor. Teknoloji geliştikçe ne olacak? Bugün 100 metrede yaptığımız aramaları daha derinlerde yapacağız.

Şimdi, bakın, 1950 yılında 1 ton kayacın içerisinde 5 gram altın varsa ekonomikti; bakın, 1 ton kayaç kütleleri içerisinde 5 gram altın varsa ekonomik olabiliyordu ama günümüzde, altın fiyatlarının artmasıyla 0,5 grama düştü. 5 gram nerede, 0,5 gram nerede?

Şimdi -bunları geçeceğim, Mehmet Bey anlattı- bakın, hakikaten Atatürk'ün öngörüsü çok güçlüymüş. Türkiye'nin altın ve petrol arama

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :69

idaresini 1933'te kurması çok kıymetli ama maalesef, Profesör Larsen 1989'da "Mining Engineering"de bir makale yayınlayıncaya kadar biz ciddi bir şekilde altın potansiyelimiz farkında değildik ve 1985 öncesi...

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – 1986'ya kadar altın ismi kurumsal olarak hiçbir kurumda yok yani o kalkıyor, daha sonra ilginç bir şey oluyor; sonra 1986'da yasa değişince tekrar gündeme geliyor.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Aramalara sermaye gelmeye başlıyor.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ MUHTEREM KÖSE – Bakın, bomboş 1985'ten önce, altın şeyi yok çünkü ciddi bir arama yok ve -devam ediyoruz- geldiğimiz gün itibarıyla o boşluk kapandı yani şu an Türkiye'de altın aramalarına uluslararası standartlarda ciddi kaynak ayırdığımız zaman çok önemli rezervleri keşfedebiliyoruz ve hakikaten Türkiye altın potansiyeli açısından dünyada önemli ülkeler arasında.

Şimdi, Türkiye'nin altın üretiminde bugüne kadar yaklaşık 500 tona ulaştık ama 2000 yılında 0'dı. Bu bir başarıdır yani bu kısa sürede Türkiye'nin altın üretiminde geldiği nokta gerçekten bir başarıdır ve faal işletilen hâlihazırda 16 tane altın madeni var; bunun yerli üretici firma

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :70

sayısı 12, direkt yabancı sermayeli firma sayısı 2 tane, yabancı-yerli ortak firma sayısı 2 tane -biraz önce Mehmet Bey ifade etti- ve “Türkiye’deki hâlihazırdaki altın üretiminin yaklaşık yarısı yerli sermayeli Türk şirketleri tarafından, yarısı da yabancı sermayeli Türk şirketleri tarafından yapılıyor.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Toplamda 4 tane şirket bu üretimi yapıyor yani öyle... İşte, “Yerli” dediğimiz Koza ile TÜMAD var, bir iki tane ufak var yani bu vergileri ödeyen de toplam 4 tane şirket var.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ MUHTEREM KÖSE – Şimdi -biraz önce bahsedildi- gerçekten, Türkiye’de hâlihazırda, altın konusunda çok ciddi bir yabancılardan öğrenerek yerli TÜMAD dünya standartlarının üzerinde bir üretime geldi. Bizim bunu itiraf etmemiz lazım, yabancılardan öğrendik.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Hasan Bey söylemedi ama TÜMAD çok yakın zamanda IBRD’den sürdürülebilirlik ödülü aldı, dünya platformunda çok önemli bir ödüldü bu yani biz Türkiye’de bunu artık dünya standartlarında yapabilir hâldeyiz sektör olarak.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ MUHTEREM KÖSE – Şimdi -biraz önce bahsedildi ama- vatandaşın altına ilgisi inanılmaz yani o kadar inanılmaz ki... Niye? Çünkü enflasyon olan

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :71

ülkelerde vatandaş ya döviz alıyor ya altın, başka türlü enflasyondan korunma şansı sade vatandaş için yok. Dolayısıyla Türkiye’de çok ciddi bir altın talebi var.

Şimdi, bu çok önemli: “Altın madenciliğinin ülkemiz için en önemli kıymeti nedir?” dersek, “Türkiye’de katma değeri en yüksek üretim nedir?” dersanız, 1’inci sırada “altın” derim. Bakın, Türkiye'nin 2023 yılı toplam ihracatının kilogram değeri 1,5 dolar ve 2023 yılında toplam maden ihracatımızın kilogram değeri 20 cent ama 1 kilogram altın 62 bin dolar. Türkiye, gelişmekte olan bir ülkeden gelişmiş bir ülke olabilmesi için katma değeri yüksek ürün üreten ülkeler konumuna gelmesi gerekiyor. Biz ne kadar çok nitelikli yatırım yaparsak... Tabii, onun için nitelikli eğitim gerekiyor. Şimdi, bakın, 2 tane matematik sorusunu çözemeyeni mühendis yaparsak nitelikli bir mühendis yetiştiremeyiz. Nitelikli eğitim, nitelikli araştırma, nitelikli yatırım olacak ki biz katma değeri yüksek ürün gamlarını artırmayalım. Yani Türkiye’yi -biraz önce Mehmet Bey çok güzel ifade etti- yükte ağır ürünler ithal eden ama... Ucuz ürün üreten bir ülke olmaktan kurtarmamız lazım.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Bu 62.411 dolar dore fiyatı, değil mi?

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ
MUHTEREM KÖSE – Yok, bu 1 kilogram...

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :72

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – 1 kilogram, 1 kilogram.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Dore altın...

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ MUHTEREM KÖSE – Hayır, rafinasyondan çıkmış... Bin üzerinden 995 saflıkta.

Demek ki Türkiye'nin problemi dediğim gibi...

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Şu anda 70 küsur bin...

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Şu anda 70 küsur bin dolarda, evet.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ MUHTEREM KÖSE – Altında -biraz önce Mehmet Bey çok güzel ifade etti- dünyada ender ülkelerden biriyiz, hem potansiyelimiz var hem ciddi anlamda altın madenciliğini öğrendik, rafinelerimiz gerçekten dünya standartlarını üzerinde, borsamız var ve çok ciddi bir kuyumculuk sektörümüz var ve o kuyumculuk sektörü ne yapıyor? Bizim ürettiğimiz altının katma değerini yüzde 30-40 daha artırarak satıyor ve ülke için çok kıymetli bir konumda.

Şimdi, bizim dernek olarak -biraz önce yine Mehmet Bey ifade etti- altın madenciliğinin uluslararası standartlarda yapılması için ne yapmamız

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :73

İlçede siyanür kullanılıyor mu? Uluslararası kuruluşlarla iş birliği yapmamız lazım. Dünyada Uluslararası Siyanür Yönetimi Enstitüsü ve “Siyanür Kodu” var. Biz her sene -2010’dan beri- bunlarla birlikte toplantılar yaparız ve dünyada siyanür altın madenlerinde nasıl yönetiliyorsa onların öngördüğü şekilde Türkiye’de siyanürü yönetiriz. Nitekim, şu an 3 ya da 4 madenimiz bu siyanür koduna akretide oldu.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Peki, önemli bir soru, herkes de soruyor: Türkiye’de kullanılan siyanürün yüzde kaçını altın madeninde kullanılıyor, diğerleri ne kadar?

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ MUHTEREM KÖSE – Yaklaşık yüzde 4-5 kadarını altın madenciliği kullanıyor diğer bileşimler ise -biraz önce bahsettiğim gibi- tekstil, naylon, plastik, galvanizleme – biliyorsunuz, galvaniz yapılıyor- eczacılık ve diğer alanlar.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Bu konu çok önemli, standart açısından siyanür kodu meselesi. Kaza olan sahada da bu kod yok. Bu kod sıradan bir kod değil, bir süreç. Mesela, sigorta yaptırmada zorunluluğu vardır sahada prosesinizden tutun tüm iş kazalarıyla ilgili. Sigorta şirketlerine de bir denetim alanı açılıyor, sigorta şirketleri denetliyor ve problem yoksa sigorta yapıyor ve bu kodun ana koşullarından bir tanesi bu. Birçok parametreyi... Başka bir denetim mekanizması kolu

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :74

açıyor. Yani bu tür kuruluşlara üye olan, o sertifikayı alabilen madenlerin iş güvenliği açısından da bir segment daha daha güvenli hâle dönüşüyor.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ
MUHTEREM KÖSE – Şimdi, bu kod neyi emrediyor? Diyor ki: “Siyanürü nereden alacağını ben bileceğim. Benim akredite ettiğim üreticiden alacaksın. Nasıl taşınacağına benim akredite ettiğim taşıma sistemiyle, nasıl kullanacağına benim öngördüğüm standartlara göre eğitilmiş elemanlar vasıtasıyla, nasıl denetimi yapılacağına, arıtılacağına benim koyduğum kurallara göre karar vereceksin.” Uluslararası regülasyon yani bütün dünyada, gelişmiş ülkelerde uygulanan regülasyon bugün Türkiye’de altın madenciliğine aynen uygulanıyor.

PROF. DR. GÖRKEM AKINCI – Pardon, lafınızı kesiyorum ama bu kodu madenin çalışmaya başladığı ilk gün alma ya da en azından başlamak için...

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ
MUHTEREM KÖSE – Herkese vermiyorlar, hak edene veriliyor; herkes alamaz. Diyor ki: “Sen almak için müracaat et.” Önce bir prosedür uyguluyor ve standartların uygunsa ona göre bu kod alınabiliyor.

PROF. DR. GÖRKEM AKINCI – Tabii, denetim oluyor onu anladım da başvurusunu yapabilir misiniz madeni açar açmaz?

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :75

MUHTEREM KÖSE – Yapabilirsiniz.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Biz öyle yaptık.

Zaten şöyle oluyor: O koda uygun çalışmayınca 10'uncu yılda gittiğinizde projeniz belki uygun olmayabilir, o zaman alamıyorsunuz.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ
MUHTEREM KÖSE – Ve sizi denetliyor. Diyelim ki: İki sene aynı hatadasınız. “Kusura bakmayın, kodunun dışına çıkarıyorum sizi.” diyor.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Üç yılda bir “audit” geliyor Hocam. Eğer o koşulları sağlamıyorsanız her üç yıl da... Yani bunu alıp da ilelebet kullanmanız söz konusu değil, her üç yılda bir periyodik “audit” geliyor, o “audit”le şartların devamını gördükleri anda sizin sertifikasyonunuzu devam ettiriyorlar.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ
MUHTEREM KÖSE – Hızlanıyorum, bitirmek üzereyim.

Şimdi, efendim, yine, Dünya Altın Konseyi sorumlu madencilik kriterlerinde 10 tane prensibi var, altın madenciliğinin bu şartlara göre yapılmasını istiyor. Biz de Dünya Altın Konseyiyle birlikte her yıl toplanırız ve maden şirketlerimizi Dünya Altın Konseyinin bu prensiplerine göre çalışması konusunda yönlendiririz.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :76

Şimdi -son slayt olsun bu- efendim, tabii -sormuştunuz bize- yığın liğinin tasarımı, inşası, işletmesi ve denetim süreci. Tabii ki ilk önce yapılacak olan bir ne oluyor? Bir tasarım ve bu uygun yer seçimi, hidrolojik, jeolojik, depremsellik; bütün parametrelerin gözden geçirilmesi gerekiyor ve bu şartlarda bir ÇED raporu hazırlıyorsunuz ve ÇED onayını alıyorsunuz ve ÇED onayı aldıktan sonra buna göre inşaatı yapmanız lazım, inşaat süreci. İnşaat süreci de Devlet Su İşlerinin yapı denetim firmaları gözetiminde ve şirketin gözetiminde yapılıyor. Daha sonra işletme dönemine geçiyorsunuz. İşletme döneminde ÇED'de bu taahhüdünüze uymanız lazım. Şimdi, işletme döneminde cevherde değişim olabilir, killi bir formasyona girmiş olabilirsiniz, aglomerasyon, tane boyunuz değişebilir. Bunlar değişim gösterdiği zaman tasarım yapan firmaya demeniz gerekiyor ki: "Bak, bu parametreler değişti, bundan dolayı benim yığınınım stabilitesi konusunda bana fikir ver. Ne yapmam lazım?" Bu şekil tasarım yapan firma "Evet, bu değişime göre benim yeniden ek önlem almam gerekir." diyorsa ek önlemler alınması gerekir.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Akışkanlık matematiğine göre.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ
MUHTEREM KÖSE – Aynen.

Dolayısıyla bu süreç sağlıklı yürütülürse bu yığın liğleri gayet

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :77

başarılı bir şekilde yönetilir ama burada o büyüklükte bir hata yapılırsa - biliyorsunuz- affedilmez.

Şimdi, kısaca... Efendim, biliyorsunuz, siyanürle altın aranmaz ama Türkiye'de otuz yıldan daha fazla yıldır siyanürle altın... Bakın, daha yeni, Sözcü gazetesi, 1 Temmuz 2024... Ne diyor? “Siyanürle maden araması...” Ya, yok ki böyle bir şey, yok. Peki, bunu kim çıkardı? Bu, çok önemli. Demek ki Türkiye'de katma değerli ürün üretilmesini istemeyenler çünkü Türkiye'nin altın potansiyeli var. O zaman, milyarlarca doları yurt dışına şey yapalım, kendi potansiyelimizi değerlendirelim. O zaman, şunu düşünüyorum: Bizim eğitimimiz mi eksik, bizim -efendime söyleyeyim- mevzuatımız mı eksik, bizim sermayemiz mi eksik? Neyimiz eksikse bulmamız lazım çünkü vatandaşın bu kadar altına ilgi duyduğu bir ülkede bu potansiyel yerin altında kalabilir mi? Neyimiz eksikse hep beraber masaya oturup birlikte çözüm üretmemiz lazım ama sadece karşı çıkarak değil. Bilen insan çözüm üretir, bilmeyen insan da “Kapatılsın.” der; bu kadar net. Ne eksikse onu ortaya koymamız lazım. Dünya nasıl yapıyorsa, gelişmiş ülkeler nasıl yapıyorsa biz de aynı şekilde yapabiliriz; nitekim de yapıyoruz. Ama biraz önceki örnekteki gibi çürük elmalar olabiliyor, o çürük elmaları da ayıklamamız lazım.

Şimdi, bir önemli konu daha. Bakın, medyada, işte “Muğla'nın yüzde 56'sı, Çanakkale'nin yüzde 79'u madene kapalı...” Ya, böyle bir şey yok.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :78

Gerçek durum nedir? Bakın -Genel Müdürüm de burada- Çanakkale bazında bir araştırma yapıldı, MAPEG yaptı bunu. Çanakkale'nin sadece yüzde 3'ü işletme izin alanı, işletme izin alanının bilfiil kazılıp maden çıkarılan kısmı binde 5'i. Bu neyi ifade ediyor? Bakın, şurada, maden arama ruhsatı... Maden arama ruhsatıyla maden çıkarılmaz, aranır. Maden işletme ruhsatıyla da maden çıkarılamaz. Aramada bir şey buldunuz, orada siz daha fizibilite olup olmayacağını bilmiyorsunuz, dolayısıyla işletme ruhsatıyla da maden çıkaramazsınız. Maden çıkarabilmeniz için işletme izni almanız lazım.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Çanakkale'de 1 tane işletme var bizim, altın madeni çıkarılan. Toplam kullandığınız orman alanı 300 hektar. Yani örnek değil, yanlış da belki ama geçen sene Çanakkale'de 8.500 hektar orman yandı. Yani bu bilgi kirliliğinin ortadan kaldırılmasında sizlerin de hakikaten çok desteğine ihtiyacımız var.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – O zaman Altın Madencileri Derneği iyi çalışmıyor.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Yok, yani onu aşamıyoruz. Herkesin desteğine ihtiyacımız var. Ya, bu çok veriler şeyidir çünkü hep şu arama lisanlarını işletme ruhsatı gibi lanse etmek ve bunu engellemek bana göre ülkeye yapılacak en büyük ihanettir. Arama

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :79

lisansınız olmadan, siz arama yapamıyorsunuz. Yani sizin yerin altını, 1.000 metreyi, 2.000 metreyi, “Yer altında ne var?”ı bilme hakkınız var bir ülke olarak; bilmek durumundayız yer altında ne var, gelecek kuşaklara ne bırakacağım. Bunu engellediğiniz zaman arama yapamıyorsunuz. “Arama” dediğiniz, işte, 15 santimetre çapında bir sondaj. O nedenle, arama ile işletmeyi çok iyi ayırmak lazım; işletmek başka bir şey, aramak başka bir şey.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ

MUHTEREM KÖSE – Şimdi, bakın, ben bir sahada arama yaparım, bir şey bulamam, bunu MAPEG’e iade ederim. MAPEG’in havuzunda böyle on binlerce ruhsat var, onu da buraya yazıyorlar, diyorlar ki “İhalelik saha ruhsatında madene kapalı.” Ya, ben giderim bakır ararım, öbürü gelir altın arar, öbürü gelir başka bir şeye arar. Düşen ruhsatlar ihaleye açılmak üzere ihalelik ruhsat havuzunda bekler.

Bitiriyorum, son bu. Bir de siyanür havuzları meselesi var. Şimdi, tank içinde biz malzemeyi un hâline gelinceye kadar öğütüyoruz. Ondan sonra, yine 10 bin damla suyun içerisine üç beş damla siyanür ekleyip ne yapıyoruz? Cevherdeki küçücük altın zerreciklerini çözüp sıvı hâle getiriyoruz ve o altını ayrıştırıyoruz. Elinizde altını ayrıştırılmış, alınmış sulu, çamur hâlde bir malzeme var. Ben bunu nasıl güvenli hâle getireceğim? İşte, bu atık havuzları yapıyoruz altı geçirimsiz atık ve atık

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :80

havuzuna göndermeden önce de o malzemeyi arıtmadan geçiriyoruz, siyanürü parçalıyoruz, ağır metal varsa onları da çözülmez hâle getiriyoruz. Atık havuzlarındaki su dekante oluyor, onu tesise geri besliyorum, tesisin su ihtiyacını yer altından değil, o atık havuzunda berraklaşmış sudan karşılıyoruz. Daha sonra da o atık havuzu dolduğu zaman ne yapıyorum? Kapatıyorum üzerini, tekrar tarıma açıyorum.

Bu atık havuzlarındaki siyanür miktarı ne kadar dersanız, 0,2 miligram litre. Avrupa Birliğinde kabul edilen güvenli doz ne? 10 miligram litre. E, şimdi, atık havuzlarıyla çevre kirletiliyor, yer altı suları kilitliyor gibi böyle çok yanlış bilgi, sonunda yanlış algı ve yanlış yargıya dönüşüyor. Ben vaktinizi daha fazla almak istemiyorum...

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Biraz da kazayla ilgili bir parantez açmak istiyorum...

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – 0,2 mililitre dediğiniz tonda mı?

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ MUHTEREM KÖSE – Litrede, burada çünkü çözünmüş artık; litrede 0,2 miligram bizde.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Sayın Vekilim, şimdi, siyanür doz meselesi. Şu suyu vücudunuza aynı anda 15 litre yüklerseniz zehirlenirsiniz. Şimdi, bu bilgi kirliliği aslında bizim bu tür

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :81

kazalara müdahalemizde de farklı şeyler yaratıyor. Mesela, İliç kazasında, biz oraya gittiğimizde kimi hocalarımız ya da AFAD'ın müdahalesi... İşte, kimi maske takıyor, kimi şey... Ben orada Sayın Bakana söyledim, Sabırlı Deresi'nin altı kireç taşı, o limitlerde Amerika'da membran bile sermiyorlar aşağıya. Mesela, "Yağmur yağarsa ne olur?" diye sordular. "Bence yağmur yağarsa daha avantajlı olur." dedim. Niye? Seyrelir. Tabii, olmasın bunlar yani riskleri anlatıyorum. O nedenle, biraz bunlara da çalışmak lazım yani hakikaten bu limitte... Yani bizim orada tek üzüldüğümüz o 9 canımız gitmesi. Aslında siyanürün de o kadar büyük bir risk içermediğini biz o kazanın sonuçlarıyla gördük. Yani o alanlara da iyi çalışıp öyle müdahale etmek lazım.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) – Sadece siyanür değil, siyanürle birlikte kullanılan diğer kimyasallar.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Orada başka bir kimyasal yok.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) – Sadece siyanür mü kullanılıyor?

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Tabii, orada siyanürden başka bir kimyasal yok. Başka madenlerde başka kimyasal bakır üretiminde kullanılıyor ama altında yok.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ
MUHTEREM KÖSE – Son bir şey ifade etmek istiyorum: Şimdi, efendim, İliç

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :82

kazasında...

AYTEN KORDU (Tunceli) – Özür dilerim, altını nasıl dore yapıyorsunuz?

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ GENEL KOORDİNATÖRÜ
MUHTEREM KÖSE – Efendim?

AYTEN KORDU (Tunceli) – Yani biz dinliyoruz, kesmemeye çalışıyoruz, özellikle benim oldukça muhalefetim var bu konuda. Sunum yaparken bazı kavramlar da kullandınız, araya girmek istedim ama saygım gereği sizi dinlemek istedim.

Şöyle bir şey var: Yani bununla ilgili sirkülasyonlar da oldu, altının kendisi bir sirkülasyon aracıdır yani eğer onu değer olmaktan çıkarırsanız altın yerde misket gibi oynanan bir şeye dönüşür ama sirkülasyon aracı olduğu için bir değeri var. İşte, ülkeler bunun peşinde, kalkınma bunun adına yapılıyor vesaire. Şimdi, dolayısıyla, bahsettiğiniz disiplinler arasında oldukça çelişkili ve çatışmalı düşünceler var. Yani aynı üniversiteden ya da 3 üniversiteden buraya 3 tane profesörü getirelim, bu 3 profesör size ayrı şeyler söyleyecektir. Biz Komisyonda dinliyoruz, çeşitli üniversitelerden de dinliyoruz, bağımsız profesörlerle, metalürji uzmanlarıyla, jeofizikçilerle -burada da arkadaşlarımız var, vekillerimiz var- tartışıyoruz. Dolayısıyla bu araştırma komisyonunda da işte, doğru olan ne, yanlış olan ne, olmalı mı, olmamalı mı, bu madenler kapatılmalı

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :83

mı gerçekten, hiç işletilmemeli mi, bu ülkeye katkısı nedir gerçekten ya da geleceğimize ilişkin neyi zehirliyor... Yani işte, gelirken köylülerle de görüştük -sorularla da soracağım size- şimdi kapıda bekleyen köylüler “Ekmek kapımız.” diyor, yol üstünde geldiğimiz köylüler “Zehirleniyoruz.” diyor. Bakın, size 2 tane yaklaşım. Bunun gibi, bahsettiğiniz disiplinler arasında...

Şimdi, siz burada altını çok övüyorsunuz, siyanürü çok övüyorsunuz ama bu siyanürle ilgili dünya kadar makale var yayımlanan; nasıl zehirlediği, nasıl geleceği zehirlediğiyle ilgili. Değil mi? Dolayısıyla disiplinlerin kendi içerisinde de bu konuda çatışması var yani, biz de bunun farkındayız. Bu anlamda, ben uzmanı değilim; ben de işte, üniversite hocalarından, bu işi yazan makalelerden, toplumsal kaynaklardan okuyarak, araştırarak meseleyi öğrenmeye çalışan vekillerinizden birisiyim. Dolayısıyla altın madenlerinin bulunduğu çevrelerde demografik yapının ve sosyal yapının değiştiği kesindir, bu çok kesin ve nettir. Altın madeni altını savunacak doğal olarak, bunun için kurulmuş zaten yani siz kuruluşunuzun gereğini yapıyorsunuz şu anda; o ayrı bir şey, ben ona bir şey demiyorum, savunacaksınız, onun gereğini yapıyorsunuz ama meselenin gerçek olan tarafını biz araştırma komisyonu olarak tartıştığımızda... Kendi içimizde de tartışıyoruz yani farklı düşünüyoruz, farklı düşünsel yaklaşımlarımız var bu konuda, tartışıyoruz.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :84

Mesela, toplumda bu kadar tartışılan İliç gibi bir felaket sorularımdan biri olacak. Bağıra bağıra Mecliste vekiller söyledi, bağıra bağıra ekolojistler söyledi, “Yıkılacak burası.” dendi, “Akacak burası.” dendi, “Bu ciddi bir tehlike.” dendi; kimse umursamadı ve aktı, akmasıyla kalmadı, 9 tane canımız yaşamını yitirdi. Dolasıyla Uşak Eşme için de aynı iddia var, “Akacak.” deniyor -şimdi gideceğiz, sahada gezeceğiz, size sorularımız olacak bunun dışında- net söyleniyor. Dolasıyla bazı şeylere biz de konuşurken dikkat ediyoruz; ne sizi böyle, tümünden ekarte eden, söylemlerinizi ekarte edip dışarı atan bir yerden bakmak gerekiyor ne de muhalif düşüncüyü yani “Ya, evet, bu maden kapatılmalıdır; doğaya, çevreye, geleceğe zararlıdır, bu bir insanlık suçu.” diyenlerin -ben de öyle söylüyorum, bu bir insanlık suçudur diyorum- açısından bakmak gerekiyor. Bu pencerelerden bakmak gerekiyor yani tümünden ekarte ederek değil, gerçekten ne... Biz, işte, ülkeye katkısını Mecliste, araştırma komisyonunda konuştuk, komik rakamlar yani. Bu ülkeye katkısı buysa eğer, gelecek nesli öldürüyorsak eğer... Değil mi? Yani topraklar toprak olmaktan çıkıyor, liç oluyor, tonlarca su harcanıyor. İşte, geldik köylerden “Su bitti.” deniyor, “Köyümüzde su yok.” deniyor. İnsanın yaşam alanları mı önemlidir yoksa ülkeler arası kalkınma adına spekülasyon aracı olan altının değeri mi önemlidir? Değil mi? Bu, bakış açısı farkı yani fikriyatı nereden inşa ettiğinizle ilgili. Dolayısıyla sizden istirhamım, onu kurarken

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :85

gerçekten bu işe muhalif olanlara da dikkat etmek lazım, “çürük elma” dememek gerekiyor.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Hayır, hayır; o...

AYTEN KORDU (Tunceli) – Mesela, örnek veriyorum...

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Siz yanlış anladınız, kendi içimizdeki...

AYTEN KORDU (Tunceli) – Bilmiyorum...

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Kendi içimize dedi.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Kendi içimizde...

AYTEN KORDU (Tunceli) – Olsun yani farklılıklara da dememek gerekiyor. Bu ifadeler ötekileştiren, dışlayan, yok sayan ifadelerdir.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Sayın Vekilim, hemen...

AYTEN KORDU (Tunceli) – Ben girmek istemedim oralarda aralara. Bunun gibi -ben örnek verdim sadece- başka cümlelerde kullandınız. Ben girmek istemedim araya; sunum bitsin, söyleyeyim dedim. Dolayısıyla

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :86

herkes sizi destekliyormuş gibi kurabilirsiniz cümlenizi ama herkes desteklemiyor.

Teşekkür ederim.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Teşekkür ederim.

Sayın Vekilim, o çürük elma konusunu düzelteyim: Biz kendi içimizde, kazalara sebebiyet veren firmalar için kullandık onu. Yoksa vatandaş için...

AYTEN KORDU (Tunceli) – Başka cümleler de kullanıldı da ben unuttum şimdi, çok takmadım hani.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Ben şöyle söyleyeyim isterseniz, öncelikle şunu söyleyeyim...

AYTEN KORDU (Tunceli) – Mesela, hatırlatayım size: “kapatılsın diyenler” diyerek cümle kurdunuz; mesela, o cümleye ben girdim çünkü ben “Altın madenleri kapatılsın.” diyenlerdenim. Ha, yanlış olabilir; bakın, ben demiyorum benim dediğim doğrudur yani bu benim fikrim.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Saygı duyuyorum, evet.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :87

AYTEN KORDU (Tunceli) – Siz de işletilmesi gerektiğini savunuyorsunuz, bunun için kurulan bir derneksiniz, bunun hizmetini yapıyorsunuz altın madeni de dâhil; ayrı bir şey. Bunu savunacaksınız ama kurarken başka yerlerden de komisyonda bakıldığını, böyle bir bakış olduğunu... Sorularımızı ona göre yönelteceğiz. Dolayısıyla buradan yaklaşıp kurmanın daha doğru olduğunu özellikle söylemek istiyorum.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Kesinlikle katılıyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Bu Komisyondaki herkes farklı fikirlerde, farklı düşüncelerde olabilir, zaten zenginlik buradan kaynaklanıyor. Doğruları bulabilmek adına farklı fikirlere de bizim her zaman saygımız var ama toplumun doğruları da bilmesi açısından bunu bilmemiz lazım. “Dünyanın en büyük sorunu ne?” dersiniz, bana göre birinci sırada plastik derim. Milyarca ton seviyesinde üretilip geriye dönüşümü bu kadar zor olurken... Tüp gaz üretimine baktığımız zaman onlarda da aynı şey var. Buradaki dengeyi önce insan, önce çevre ve sonra madencilik seviyesinde yürüttüğünüz zaman bir sorun olmuyor. Bugün, gördüğünüz gibi Kanada’da da aynı şekilde, Amerika’da da dünyanın gelişmiş ülkelerinde gerçekten çevreyle uyumlu madencilik yapılabilir mi? Yapılabilir. Bunun kriterleri var. IBRD’nin bugünkü kredilerini bu

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :88

çevre hassasiyetiyle vermesi çok önemli ve Türkiye’de onu alabilecek kıvama gelebilmek önemli çünkü çevresel değerler olmayıp... Şu anda dünyadaki bir sürü krediler, Dünya Bankası kredileri bu çevre konusuna duyarlı hâle getirilmeye başlandı. Gübre fabrikası yaparsanız da herhangi bir makine fabrikası... Bunları tamamen dünyada bu çevre standartlarına uyumla hâle getiren... Dünyadaki krediler buna evrildi. Biz burada, mühim olan herkes kendi cephesinden... Sunumun başında dedim ki bize vereceğiniz bilgiler mutlaka doğru bilgiler olmalı, tartışmaya açık bilgiler olmadığı zaman biz en azında bu bilgileri daha net değerlendiririz.

Şimdi Mustafa Sarıgül Vekilimiz de bu konularda sizlere bir şeyler söyleyecek.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Değerli arkadaşlarım, Sayın Başkanım; hepinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum, sunuşlarınız son derece kıymetli ve son derece değerliydi. Sunuşlarınızla ilgili bazı sorularımız olacak, açıklamalar rica edeceğiz; onları yapabilirseniz çok memnun olurum ama burada, bilmenizi arzu ederim ki biz burada siyasi açıdan hiçbir açıklama yapmıyoruz. Sadece insan sağlığını, doğayı, çevreyi ve bundan sonra bu kazaların olmaması için alınması gereken tedbirler konusunda bazı görüşlerimiz olacak.

İliç Araştırma Komisyonu, yirmi iki sene sonra ilk defa kurulan, bütün siyasi partilerin içinde yer aldığı, gerçekten değerli bir Komisyon. Bu

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :89

Komisyonadaki arkadaşlarımız ve hepimiz iyi niyetle, ciddiyetle insani hassasiyetleri yerine getirmeye çalışıyoruz. Bilmenizi istiyorum ki buradan hiçbirimiz, kimse “Maden çıkarılmasın. Efendim, madenler heba edilsin.” demiyor ama hiçbir şey de insan hayatından daha değerli değildir. Paramız çok olabilir ama huzurumuz olmazsa bir anlamı yok. Buradan tonlarca maden çıkabilir ama şunu bilmenizi isterim ki can Erzincan'daki son arkadaşımıza on altı gün sonra ulaştık ve orada 9 kişi değil de -Allah korusun- 900 kişi olsaydı neler çekebilirdik. Orada çalışan arkadaşlarımızın da durumunu lütfen düşünün. Burada bulunmamızın nedeni de bundan sonra böyle kazaların kesinlikle olmaması içindir.

Peki, madencilik faaliyetleri açısından da şunu beklerdik: İş sağlığı, iş güvenliği, çevre açısından halk sağlığı açısından da biraz daha veri beklerdim; o konulara biraz daha girmenizi hakikaten beklerdim. Bu kazaların nedenleri, kazaların önlenmesi için uygulanması gereken sorunlar nelerdir? Bunları biraz daha hakikaten beklerdik. Böylesine facialara bakıyorum, böylesine facialar neden gelişmiş ülkelerde olmuyor da bizde oluyor? Sizlerden biraz daha böyle çözüm önerileri beklerdim. Bir bölümde söylediniz; neyimiz eksik; denetim mi eksik, yönetim mi eksik, acaba teknolojik donanım mı eksik? Alınması gereken tedbirler nedir? Hukuki tedbirler nedir? Acaba idari tedbirler nedir? Bunlara da kısmen böyle bakmamızda büyük fayda vardır.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :90

Mehmet Bey'in sunuşlarına şöyle bir baktım, güzel bir şey söyledi; "Lisans önemli değil, üretim önemli." dedi, ihracata katkıdan bahsetti. "Ormanlarımız madenciler tarafından yok ediliyor, madenciler ormanlarımızın sadece binde 3'ünü kullanıyor." kelimelerini kullandı. Aktif faaliyet alanlarından bahsetti. "100 bin ağaçtan 1 tanesi madencilik için feda ediliyor." İşte, bunu söylerken beklerdim ki 100 binden 1 tanesi yapılıyor ama onun yerine de kaç bin tane dikiliyor; onu da almak lazım.

Özellikle Atatürk'ümüzün madenlere bakışı, yer altı kıymetlerini bilme konusu önemliydi ama Atatürk'ümüz diyor ki: "Çevreye, sağlığa ve köylülerimize de önem verin." Burada bu kadar güzel sonuçlar vardı da neden dün gecedен beri köylüler, yurttaşlarımız, burada yaşayanlar bizim yolumuzu kesti? Bu soruların da cevaplarını gerçekten bulmamız lazım.

Vergi olarak biz kaçınıcı sıradayız, bunu hakikaten öğrenebilirsem çok memnun olurum yani biz vergi olarak kaçınıcı sırada değerlendiriliyoruz? Ve neden acaba insanlarımız bu konuda ikna edilemiyor? Ben bu konuda yüzde 100 yerli ve millî olan gerçekten Çarmıklı firmasını kutluyorum, tebrik ediyorum, onların çalışmalarını da son derece değerli buluyorum. Geçen arkadaşlarımız gittiği, baktığı zaman da aynı çalışmaları aldık.

Yine, yeşil dönüşüm konusunda kaynaklarımıza bakmamız lazım; bunu da önemsiyorum ama sunuşlarda baktım: Almanya, Fransa, İngiltere,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :91

İsviçre, Danimarka, İsveç; buralarda neden bu üretimin yapılmadığı konusunda da kendi kendime sorular geldi. Demek ki Avrupa'da insan hayatı kıymetli de diğer ülkelerde... Diğer ülkelere baktığım zaman, nerede çıkarılıyor? Rusya'da, Çin'de, Zimbabve'de, Şili'de, Endonezya'da, Kongo'da, Türkiye'de ve Meksika'da. Burada Almanya, Fransa, İngiltere, İsviçre, Danimarka, Hollanda; buraları gerçekten niye göremedim diye de bu soruları kendi kendime arıyorum.

Değerli arkadaşlarım, şunu bilmenizi istiyorum: Bilgi ve akıl insan için bir frendir; fren yaparsak 9 canımızı kaybetmeyiz. Bu freni mutlaka yapmak gerekiyor ve hiçbir şey de inanın ki insan hayatından değerli değildir. Sabahleyin kalktığınız zaman sahada saat dokuz sularında İliç'te bir hareketlilik görülüyor ve o hareketliliğe tam manasıyla o anda müdahale edilmiş olsa 9 tane evladımız da bugün Hak dünyada olmayacak. Buna benzer olayların olmaması için alınması gereken tedbirler nedir?

Bir de Mehmet Bey öyle güzel bir şekilde anlattınız, çok teşekkür ediyorum. Bölge halk sizi çok iyi tanıyor, bugün aday olsanız yüzde 100 kazanırsınız, sizi çok seviyorlar yani isminizi çok güzel ezberlemişler, herkes bunu biliyor, nereye gidersek sizden de çok uzun boylu olarak da bahsediyorlar. Yani yurttaşların gönlünde bu kadar sevgi üzerine dünyalar kurmanız da son derece değerli. Onun için, bu sevgiyi de korumaya çalışın.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :92

Ama şuna bakmak lazım: Gerçekten, burada niye çevredeki o teyzeler bizim önümüzü kesiyorlar da diyorlar ki: “Evladım, domates yetişmiyor.” diyorlar? Ve siyanürlü havuzdaki o siyanürlü suyu o kadar güzel anlattınız ki -benim aklıma geldi- âdeta sanki bizim tulum peynirini anlatıyorsunuz. Yani çok güzel anlattınız, çok değerli anlattınız, umarım ki bu anlattıklarınız doğru çıkar ve bu anlattıklarınız... “Oradan çıkan buhar bulutlara çıkıyor, bulut oluyor ve yağmur olarak 60 kilometreyi etkiliyor.” diye değerli hocalarımızın da görüşleri var. Keşke bu görüşler... Bunlar bizim görüşlerimiz değil, bunlar akademisyen hocalarımızın bize vermiş olduğu görüşler. Ben şahsen bu görüşlerin doğru olduğuna hiç inanmak istemiyorum çünkü ben de İliçliyim, o bölgedeyim, benim bulunduğum köy oraya 40 kilometre uzaklıkta. İnşallah, doğru olmaz. Biz inanın ki burada doğruyu aramaya çalışıyoruz. Sadece istiyoruz ki evet, insanlarımız ölmesin; para önemli, maddiyat önemli ama hiçbir zaman insan canından da değerli değil.

Sorularımızın cevaplarını alabilirsek çok memnun olurum. Özellikle de bu kapalı yöntemle çıkarılması konusunda biraz daha bilgi alabilirsek memnun olurum.

İkincisi, gerçekten, bu siyanürden çıkan, havuzlardan çıkan, buhar olan ve bulut olarak, yağmur tanecikleri olarak tarlalara düşen yağmur damlaları tarımı etkiliyorlar mı, etkilemiyorlar mı; bu bizim için de

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :93

gerçekten son derece kıymetli.

Biliyorsunuz, Afganistan'da önemli ölçüler içerisinde madenler vardı, altın madenler vardı. Yirmi sene bir ülke Afganistan'a gitti, altın madenlerini aldı, sonra 1,5 milyon vatandaşı Türkiye'ye gönderdi ve orayı da terk etti, Taliban'a bıraktı ve geldi. Bu çok önemlidir, bunun altını lütfen çizmenizi arzu ediyorum.

Yer altı zenginlikleri önemli, bunları korumamız lazım ama yer altı zenginlikleri doğaya, çevreye ve insan sağlığına zarar veriyorsa bırakalım, yer altı zenginliklerini rahatsız etmeyelim; biz tarıma daha çok önem verelim, turizme daha çok önem verelim, tekstile daha çok önem verelim, teknolojiye daha çok büyük önem verelim ve gerçekten Türkiye'mizi şahlandıralım.

Yer altı madenlerinin insan sağlığına zarar vermediği konusunda ikna olabilirsek olağanüstü mutlu oluruz. "Biz hiçbir zaman için devletimizin zenginliklerini yok edelim, devletimizin zenginliklerini hiçbir şekilde üretime kullanmayalım." diye bir şey kullanamayız ama ikna olmamız lazım ki bu yer altı zenginlikleri yurttaşlarımızın sağlığına zarar vermesin. Burada çalışan binlerce arkadaşımız var, biz bu arkadaşlarımızın ekmeğini huzurlu bir şekilde kazanmalarını arzu ediyoruz ama istiyoruz ki bu arkadaşlarımız acaba yoğurtlarını yiyorlar mı, bu arkadaşlarımızı sıkıntıya sokan bir durum var mı? Evet, önemlidir, İliç'te ilk maden başladığı zaman

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :94

orada çalışan Şaban Yılmaz diye arkadaşımız yirmi sene sonra akciğer kanseri oldu ve hayatını kaybetti. Umarım ki madenler olmamıştır ama madenle ilgili de o bölgede, bizim kendi bölgemizde -Sağlık Bakanlığının verilerinde bu yok ama- ne yazık ki vatandaşa sorduğumuz zaman halk arasında bu verilerin çok olduğunu, halk arasında özellikle domateslerin yetişmediğini, özellikle suların kaybolduğunu, özellikle fasulyelerin yetişmediğini, özellikle tarımda önemli sıkıntılar olduğunu inanın ki buradaki vatandaşımız da söyledi, İliç'teki vatandaşımız da söyledi. Biz hep beraber bu soruların yanıtlarını bulmalıyız ve bu soruların yanıtlarını bulduğumuz zaman tabii ki huzurlu olacağız, Komisyonumuzun görevi bu, lütfen kusura bakmayın.

Çok teşekkür ederim.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Estağfurullah.

Tabii, sunuma daha sonra devam edip bu soruların hepsine birlikte cevap verebilirim, değil mi Sayın Başkanım?

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Evet.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Öncelikle teşekkür ediyorum.

Şimdi, ben şunu sormak istiyorum: “24 milyar 900 milyon yerel mal ve hizmet alımı yaparak ülke ekonomisine katkıda bulunduk.” dediniz...

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :95

KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Bu bütün madenlerin tamamı için.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bütün madenler mi? Sadece burası için değil, tamam.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Yok, yok; değil, tamamı için.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ben de şunu soracağım açıkçası: Peki, buradaki tarımsal üretim, hayvancılık ve su bakımından baktığımız zaman katma değer olarak ülkeye kattıkları ile bu bölgede götürdüklerinin bir kıyaslaması yani veri analizi var mı bununla ilgili elinizde? Böyle bir kıyaslama yapıldı mı, böyle bir çalışma yapılıyor mu? Yani sadece maddiyat üzerinden mi bakmak gerekiyor bu olaya? Yoksa bize iki gündür köylülerin yolumuzu kesip “3 tane köyümüz buradan taşındı.” demesini, yüzyıllardır burada yerleşmiş, üretim yapan ve geçinen o insanların üretim alanlarından, yerleşim alanlarından taşınmış olmasını neyle izah ediyorsunuz?

Yine, ÇED raporlarında da ifade edildiği üzere, yüzeye çok yakın su kaynakları bulunurken buradaki altın madeni işletilmeden önce, şu anda yer altı su seviyesinin 180 metrelere düştüğü ve su kaynaklarının kuruduğu, hatta Gedikler köyünün şu anda tamamen susuzlaştığı ve İl Özel İdaresinin buraya tankerle su getirdiği ifade ediliyor. Nohut üretiliyormuş bu bölgede, artık bunun üretilemediği ifade ediliyor; zaten vekilimizin

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :96

domates ve diğer sebzelerle ilgili özellikle haziran ayında yağan yağışların burada tamamen ürünleri kuruttuğuna dair ifadeleri var.

Çok daha önemli bir şey, 2006 yılında siyanürün buharlaşması sonucu yağışlarla 1.500'e yakın insanın bundan zehirlendiğine ilişkin iddialar var; buna ilişkin veriler var mı elimizde? Tabii, "Havuza siyanürü biz koyduğumuz zaman, arıtmadan geçirdikten sonra 'ppm'i çok düşük." diyorsunuz ama kaç ağır metal var siyanürün dışında ve bunun doğaya karışma potansiyeli araştırıldı mı bu bölgede? Sadece burası için değil, tüm altın madenleri için bu çok önemli.

Yirmi yıl içerisinde -on yedi yıldır buranın işletmesi- bu bölgeye yaratmış olduğu katma değer köylüye ne kadar yansıyor yani bunların yaşam standartları arttı mı ve gerçekten spekülatif bir araç olan altının aslında belki de dünyada -tabii ki bu sizin sorunuz değil, yanlış anlamayın lütfen, dünyanın bir sorunu diye düşünüyorum ben- milyonlarca ton cevheri çıkarıp, öğütüp, bunu liçleyip bir yere yığmak ve buradaki yer altı sularını... Yani bu Gediz Irmağı'nı besliyor, Menderes Irmağı'nı besliyor ve aşağıdaki ovaların beslenme alanı burası. Sadece "Ben 2 tane ağaç kestim, yerine 3 tane ağaç diktim." diyerek bu ormanları, bu canlı organizmayı yeniden yüzde 100 elde etmeniz mümkün değil; bunu hepimiz biliyoruz yani doğa sevin, sevmeyin, bunun gerçekçi olmadığını biliyoruz. Dolayısıyla, bütün bunların hesaplarının yapılmış olması gerekiyor, bu

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :97

sadece altın madenciliği için değil.

“Yirmi yıl önce altın madenciliği yoktu.” diyorsunuz. Ülkeye katma değeri olmuştur? Gayrisafi millî hasılamızda artış mı oldu yirmi iki yılda? “16 maden” diyorsunuz ama bizim bildiğimiz 22 maden işletmeye açılacak vaziyette şu anda. Ülkede neyimiz arttı? Hâlâ gidip şu anda biz el avuç açıyoruz ki “Acaba borç para bulabilir miyiz, nakit para bulabilir miyiz?” diye. Yani bunların kıyasının yapılması gerekiyor ve dünya altın madenciliği iletkenlik açısından, belki teknolojik olarak kullanılabilir, doğrudur, katılıyorum ancak bunun yerine başka teknolojiler kullanılamaz mı? ve artık altının spekülâtif olmanın dışında bunun sade taş olmaya doğru evrilmesi gerekmiyor mu? Benim burada bakış açım, milyonlarca ton –“toprak değil” diye yazmışsınız, dikkatimi çekti- toprak kirlenmiyor, elbette ki nebati toprak 1-2 metredir yani hepimiz biliyoruz, onun da oluşumu binlerce yıl; her bir santimetrekare nebati toprağın oluşumu binlerce yıl gerektiren bir şey. Bunu sıyırdınız, tamam da alttaki madeni, cevheri de, milyonlarca ton cevheri öğütüyorsunuz, kum boyutuna getiriyorsunuz, liçliyorsunuz -yani sadece size söylemiyorum, genel anlamda- liçleniyor ve bir yere pasa olarak yığıyorsunuz bunu ve bunun doğaya karışması, yeraltı suyuna karışması ve geriye dönüşü yok. Yani bana göre, işte “tohumlama” diye bahsedilen şeyden ya da efendim, biz bu havuzun üzerini örtüyoruz, toprakla kaplıyoruz, o organik özelliğini zaten

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :98

bir yere yığdığınız zaman muhtemelen kaybediyordur, bunlar başka tartışma konuları, bu bir yönü.

Bir başka şey, tabii, burası horst ve grabenler -değerli meslektaşlarım dedi- depremselliği yoğun olan ve 5,5 üzerinde depremler üreten bir bölge ve burası yine, AFAD tarafından ifade edildiğine göre 7 büyüklüğüne kadar depremlerin olabileceği bir bölge. Yığın liçinde -herhâlde sizin aldığınız ÇED raporunda- ilk alınan yükseklik bize ifade edildiğine göre, onu açarsanız sunumunuzda çok mutlu oluruz.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Tabii.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bunun, yığın içi yüksekliğinin 1 kat daha neredeyse artırıldığına yani 90 metreden 120'ye yükseltildiğine dair bir şey ifade edildi, bu böyle midir, doğru mudur? Böyle depremselliği olan bir yerde bu yığın liçine ilişkin jeoteknik önlemler yeterince alınmış mıdır?

Bir de bu kadar sıvı kullanımının olduğu bir kum yığnında stabilitenin gerçekten hani patlatmalarla ve depremle harekete geçmeyeceğine dair nasıl bir önlem alınıyor?

Sorularımı daha sonra sunum içerisinde sorarım.

Çok teşekkür ediyorum.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Ben teşekkür ediyorum.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :99

OTURUM BAŞKANI MUSTAFA SARIGÜL – Süleyman Bey, buyurun.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Evet, çok Değerli Başkanım, çok değerli milletvekili arkadaşlarım, çok Değerli TÜPRAG yöneticileri, çok değerli dernek Başkanları, katılımcı arkadaşlar; hepinizi sevgi, saygı ve hürmetle selamlıyorum.

Evet, bugün TÜPRAG Kışladağ Altın Madenindeyiz ve burayı incelemeye çalışıyoruz. Çünkü hakikaten İliç'te çok büyük bir kaza yaşadık. Bu kazanın nedenlerini araştırmak için Komisyon kuruldu, biraz önce Mustafa Bey'in dediği gibi biz de Erzincan Milletvekili olarak acı içinde böyle bir kaza daha olmasın diye elimizden gelen her türlü çalışmayı yapmak için uğraşıyoruz.

Öncelikle verdiğiniz brifingler için çok teşekkür ederiz, gerçekten samimi, güzel, bizi de aydınlatan brifingler geldi ama asıl bizim Komisyonumuzun önemi şurada: Önce sizin de sloganınız “Önce insan, önce çevre, sonra güvenli maden.” Yani madenciliği en öne çıkarmaktan ziyade çevreyi, insanı en öne çıkarmak zaten sizin de sloganlarınız arasında var ama merak ettiğimiz şeyler var. Siz diyorsunuz ki: “Elbette madenlerimizi de koruyacağız; üretsın, ihracat yapsın, ülke ekonomisine katkıda bulunsun -elbette bulunsun- dışarıya ihracat yapaalım.” Ama daha buraya gelmeden önce bizi -biraz önce Başkanım da söyledi, Vekilim de söyledi- insanlar çeviriyorlar, diyorlar ki: “Bizim suyumuz bitti, daha su

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :100

bulamıyoruz. Eskiden 50 metreden çıkarıyorduk, şimdi 500 metreye gidiyoruz, su yok. Nereye gitti bu su? Hayvanlarımız ölüyor.” Hakikaten hayvanlarımız niye ölüyor? İliç’te de bunlar var ama İliç’te birazcık şöyle var: Madene işe girdiler, hayvanlarını bıraktılar, onun için hayvanlar ölmedi de azaldı, burada da öyle olabilir ama o arkadaşlar “Hayvanlarımız ölüyor. Bostanlarımız kuruyor, tarlalarımız kuruyor. Buharlaştan siyanür dolayısıyla hasta oluyoruz. Ormanlarımız bitiyor.” diyor. Yani ben oraya gelince dedim ki: “Aynen İliç’e de benziyor, yukarı çıkmasak zaten burada hayat durmuş gibi.” Bunlara biraz önem vermemiz lazım. Bakın, yani -Mehmet Bey, biz sizi eskiden de tanırız- burada yani muhalif gibi görmemek lazım, yani bozuk bir saat bile günde iki kere doğruyu gösterir. Ola ki bir şey oldu, ben İliç’te de çok söyledim ya, arkadaşlar, bakın, bize: “İliç’te biz her gün 25 yerden numune alıyoruz. Her gün buraları kontrol ediyoruz. Burada 1.600 kişi çalışıyor, her şey kontrolümüz altında. Biz dünya markasıyız.” dediler. Ben de çok zaman dedim ki: Kim ne derse desin bu arkadaşları çağırın, sizin buraya da bir bütçe ayırmanız lazım. Yani iyi bilen 3-5 arkadaş, onların şikâyetlerini analiz edebilen arkadaşlarla gelen herkesle görüşün, oraya bir tane danışma koyun. İliç’te merkeze yaptılar ama benim istediğim gibi olmadı. Hâlbuki ben onlara “Herkesle görüşmemiz lazım.” dedim. Bu, basit bir şey değil ki. Yani biz diyoruz ki: “Madenciler siyanürü içelim gibi anlatıyor.” halka gidiyoruz:

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :101

“Siyanürle ne ilgisi var, siyanür Türkiye'ye gelmesin.” Kaldı ki her yerde de var ya da yok belirli oranlarda ama hakikaten bunlara biraz daha önem vermemiz lazım yani halkı bilgilendirmek, onların sıkıntılarının ne olduğunu anlamak. Biz başka şeyler de biliyoruz da burada çok açıklayamıyoruz yani sıkıntılarının doğadan mı geldiğini, insandan mı geldiğini, başka şeyden mi geldiğini de kestirmek lazım, onları da bilmek lazım. Bunlar halk ile maden ilişkileri. Bir de madende projeleri ben bir soru olarak sorayım. Hakikaten tasarım yapan firma -biraz önce Muhterem Bey anlattı- tasarımı yaptı, getirdi toprak değişik çıktı ve başka etkenler oldu “Gel tasarımcı bunu bir daha yap.” diyor. Bunu kim kontrol ediyor, bu tasarımı sonradan kontrol eden biri var mı? Ben hiçbir madende görmedim ve de iddiam ya da teklifim şu: Yani tasarımcı ile kontrol edenlerin ayrı olması lazım. Ben tasarım yaptım, tamam ama beni kontrol eden birisi de olması lazım, biraz orada da eksiklik görüyorum.

Ayrıca da elbette liç alanlarını daha güvenli bir yere... Belki bir çözüm bulmak lazım. Yani ben şimdi kara yollarından geçerken nerede bir palye görsem, liç alanına geldim sanıyorum. Ya, böyle meydana, herkesin gözü önünde her an üstüme gelir gibi bir psikoloji içerisinde gezmeye başladım gerçekten o kazadan sonra. Onun için belki oraları daha böyle kamufle ya da kapalı sistemler bilmiyorum -yani bir şey önerecek durumda değilim ama- ben şimdi her yeri liç alanı olarak gördüğüm için sıkıntı

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :102

başladı bu konuda.

Bu atık su barajlarını da böyle insanların tam gördüğü, nereden bakarsa baksın orada gördüğü yere mi koymak lazım? Çözümü bulmamız lazım yani siz çok seviyorsunuz ama İliç'te de buna rastladım yani gördüm, böyle o suyu buharlaştırmasını hızlandırmak için püskürtmeler yaptılar, gökte bulutlar oluştu ama biz bunu halka anlatamayız, siz de anlatamazsınız. Bunu niye yapıyorsunuz? Buharlaştırmak yerine onu hızlı buharlaştırmak için püskürtme yerine -burada olup olmadığını bilmiyorum, İliç'i anlatıyorum- ama halk diyor ki: "Bak, duman çıkıyor." Madenciler diyor ki: "İçeride altın var." Bilmiyorum, o madencilerin arasında var mı, Kemaliye'de bir slogan vardı Başkanım "Yerin üstü altından kıymetlidir." Her yerde mi var, oraya mı özel?

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Bizim burada da Murat Dağı'nın üstünde...

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Yani dolayısıyla yerin üstü altından hakikaten kıymetlidir ama altın da kıymetli yani yerin üstü altından kıymetlidir ama altın da kıymetli. Hiçbir itirazımız yok ama insanlara zarar vermeyecek bir sistem bulmamız lazım. Yani bir de o firma dedi ki: "Şimdiye kadar hiç kaza olmadı bizde." Yani hakikaten kaza olmadan da demek ki yıllarca bu iş yapılabililiyor. Onun için benim önerim yani sorum şu: Acaba bu tasarımı yapan firmayla -buna çok önem

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :103

veriyorum- kontrol eden firma ayrı mı olmalı? Çünkü biz öyle yapıyorduk teknolojik olarak.

Bir de hakikaten yani bu atık su barajını, iliç yığınlarını böyle insanları huzursuz edecek bir yerler de mi olması lazım, başka bir önlem alabilir miyiz?

Çok teşekkür ediyorum.

İnşallah, böyle şeyler bir daha olmaz.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Bölge Milletvekilimiz Ali Karaoba, buyurun.

ALİ KARAOBA (Uşak) – Herkesi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonunda değilim ama Komisyon Başkanına ve üyelerine beni de davet ettikleri için çok teşekkür ederim.

Tabii, şimdi, ben birkaç şeye değinmek isterim hem bölge milletvekili olarak. Aslında burada temel olan ne? En kıymetli şeyin ne olduğunun noktasından çıkarak; Bir, bu ülkelerin yönetimi. İkincisi, madenlerin işletimiyle ilgili. Siz dünyanın en kıymetli şeyini altın diye görürseniz tabii ki olan altını çıkarmaya çalışır insanlar. Ama şimdi İliç'te kaza oldu sunum yapan, işini de çok iyi yaptığına inandığım arkadaşlar; Niye kaza oldu bu kadar denetim varsa, bu kadar bakanlık denetliyorsa? Demek ki bir yerde kaçak var. Bu kaçağı da yapan aslında madenciler midir yoksa bu ülkeyi yönetenler midir? Bence asıl sorgulanması gerekenlerden biri bu.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :104

İkincisi, kapitalizm. Yapacak bir şey yok bu altını çıkarılacaklar ama neden burada çıkaracağız, en iyi yöntem ne? Ben bir hekim olarak söylüyorum, bunu bilmiyorum yani burada işinde çok daha deneyimli insanlar var. Gerçekten siyanürle altın aramak dünyanın bir sorunu mudur, değil midir yoksa daha modern, daha iyi –özür dileyerek yani bunu bilmediğim soruyorum- bununla ilgili bir şey yapabilir miyiz? Denetimler çok iyi, evet, ben Uşak'ta biliyorum yani Kışladağ Altın Madeni kendileri içerisinde belki 1 numaraya gelecek bir altın madenidir. Burada herkesin işe girmeye çalıştığı bir kurum burası ama bir de gerçeklik var, geçerken sebebinin altın madeni olup olmadığını bilmediğimiz, muhtemel olduğunu düşündüğümüz ama bilimsel dayanaklara muhtaç olduğumuz birkaç madde var: İşte, “Suyum azaldı.” diyor. Mesela, Uşak'ta altın madeni su tüketiminin ne kadarı yapıyor? Bu su tüketimi bu maden olmasaydı yine tükenecek miydi? Hani, bunları bilmediği için çünkü sizin anlatımınızda çok güzel bir sunum yaptınız, o kullandığınız suyu izole ediyorsunuz, tekrar kullanıyorsunuz. Sanki hani biz bu suyu hiç kullanmıyormuşuz gibi algıladım, eksik bilgim var diye algıladım. Vatandaşın en çok takıldığı noktalardan bir tanesi bu.

1 tane ağaç bile olsa, 1 ağaç kesiyoruz demek, dediğim gibi -az önce Ayten Vekilim çok güzel söyledi- Ayten Vekilim, yani siz altını bilye gibi de kullanabilirsiniz, çok zengin bir araç olarak da kullanabilirsiniz.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :105

Dünyanın aslında en kıymetli şeyi ne? Sağlık. Başka bir şey yok. Ülke fakir, doğru; ülke gelişmedi, doğru; madenleri biz çıkaralım, doğru ama bu madenlerin “Yüzde 16’sı” dedi Mehmet Bey yanlış biliyormuşum ben bunu, yüz de 2 diye biz de Grup Başkan Vekilimiz Mecliste de bunu dile getirdi Türkiye’ye kalan çıkarılan altının yüzde 2’si ya da yüzde 4’ü gibi bir bilgi vardı ama burada dolara endeksli bir rakam verdi, ben de bu yanlış bilgiyi ya biz mi yanlış biliyoruz ya da bu mu? Bunu da mutlaka netleştirilmesi gerekir. Ama en önemli -benim hissettiğim- bir şeyi söylemek istiyorum: Köylülerin her fırsatta beni görüp sorduğu sorulardan daha sert ve daha acımasız ve çok daha tespitlerle soru sorduğunuz için şehrim adına çok teşekkür ederim.

Bu komisyonlar kolay kurulmuyor arkadaşlar, gerçekten kolay kurulmuyor. Tesadüfe denk geldi, hani “Bir husumet, bin nasihat.” gibi kaybettiğimiz 9 vatandaşa Allah’tan rahmet dilerken, bir yerde o kaza sanki bu madenlerin araştırılmasının da bir altyapısını oluşturdu, bu da bir ülkemiz adına artı değer çıkaracağımız bir şey. O açıdan Komisyon üyelerinin hepsine çok teşekkür ediyorum.

Mustafa ağabey, çok güzel sorular soruldu; Başkanım, hep çok net sorular sordu. Vatandaşların merak ettikleri de bunlardı. Biz de şehrin vekili olarak ne zaman bir sıkıntınız olursa vatandaşla bir araya getirmeye, vatandaşın sizi görmeye ve soru sormaya ihtiyacı olduğunu bilmenizi

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :106

isterim.

Son olarak da şunu söyleyeyim: Gelirken Gümüşkol köylüleri biraz gönül koymuşlar çünkü onlar bu işten çok memnun köylüler. Biz hep şikâyet edenlerle görüşmüşüz gibi oldu. “Burayı kapatırsanız aç kalırız.” diyen köylüler çok fazla. Bunun planlamasını da yapanlar Kaymakam Bey’e söylemişler. Komisyonun Gümüşkol’dan geçmeyle ilgili bize bildirilen bir şey yoktu. Ben buradan eğer uygun görürlerse, isterlerse, gelirlerse de Komisyon üyeleri mutlaka görüşecektir ya da dönüşü Gümüşkol üzerinden yaparsanız size minnettar olurum.

Ayaklarınıza sağlık iyi ki varsınız.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Sayın Başkan, birkaç sorum var.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Buyurun.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Şimdi, tabii, Araştırma Komisyonunda da ortaya çıkıyor, Meclisin Araştırma Komisyonunda da ortaya çıkıyor, meseleye bakış açısından da ortaya çıkıyor. Nereden baktığımızla ilgili oluyor bazı şeyler. İşte, kapitalizmden bakarsak çok ciddi bir gereklilik hâlini alıyor altın ve madencilik meselesi ama başka bir cepheden baktığınızda da işte insanın yaşamı, yaşam alanları, habitatu, kültürü, inancı, hepsi beraber. Ben Dersim Milletvekiliyim “Rae Hak” inancı diyoruz, Alevi inancına sahip bir bölgenin vekiliyim, kendimde bir Aleviyim. Mesela, ziyaretlerin yakınlarına kurulacak HES, GES, mermer ocağı fark etmiyor,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :107

hepsine karşıyız. Çünkü niye? O dokuda yapılacak her müdahale bizim inancımızı etkiliyor. İnancımızda, biz dağı öperiz, taşı öperiz, suya biat ederiz, çıramızı, mumumuzu taşın önünde, ağacın önünde yakarız yani inançsal olarak oldukça ekolojik bir inanca da aynı zamanda sahibiz. O anlamda duyarlılık daha fazla, hassasiyet belki biraz daha fazla. Onun için diyorum insan nereden yaşarsa, nereden bakarsa meseleyi de biraz öyle değerlendiriyor.

Şimdi, elbette ki ben yaşam alanlarının insanların yaşadıkları yerde, kendi habitatlarında huzurlu, mutlu ve güvenli bir yaşamın esasını... Bence bütün arkadaşlarımız aynı şeyi savunuyor yani burada hiçbir arkadaşımızın ondan daha farklı bir şeyi savunduğunu düşünmüyorum ben ama işte siyasal bakış açıları da farklılık yarattığı zaman o zaman başka başka değerlendirmeler ortaya çıkıyor. Uzatmayacağım bunu, birkaç sorum var.

Şimdi özellikle iletmek istediğim bir şey var. Genel anlamda ekolojistler, bizim de görüştüğümüz -dün akşam- bazı ekolojistler TÜPRAG'dan bilgi alamadıklarını, görüşme yapamadıklarını -bakın, bizim en çok eleştiri yaptığımız şeylerden bir tanesi- Neden şeffaf değilsiniz? Neden açık değilsiniz? Neden ilişki kurmuyorsunuz? Yani dolayısıyla onların bir türlü buradan bilgi alamadıklarını, bilgi edinemediklerini, görüşme yapamadıklarını özellikle söylediler. Bu konuda açık olmak gerekiyor. Böyle çok güzel anlattınız, o zaman insanların da sorularına,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :108

diyelim geldiklerinde, anlatmak açıklamak da bence bu şiddetin de buradaki maden derneğinin de görevidir diye düşünüyorum.

Şimdi, sorularımdan bir tanesi: Altın madeninde 2004 yılında maden faaliyetinde ihtiyaç göreceği suyun yarısını karşılayacağını söyledikleri yer altı suyu sahasının bugünkü durumu nedir? Kaç tane gözlem kuyusu var, gözlem kuyularının durumu nedir? Gözlem sonuçlarınız ne zamanda bir alınıyor? TÜPRAG olarak bunu sitenizde paylaşıyor musunuz ya da kamuoyuyla paylaşıyor musunuz ya da STK'lerle paylaşıyor musunuz bilmiyorum, genel ama biz istiyoruz varsa bilgi olarak. Bu gözlem sonuçlarının şeyleri ne? Bu kuyuların kaç tane varlığını şu an devam ettiriyor? Bölgenin susuzlaşmasının, yer altı sularının çekilmesi ve kaybolmasıyla ilgili iddialar ve söylenenler -köylüler tarafından söylenen- Uşak'ta bu susuzluğun ve kuraklığın patlamalarla ilgisi var mı; bağı nedir patlamalarla, arasındaki ilişki nedir?

Şimdi konuşurken söylediniz, ben onu da sormak istiyorum. Şöyle girdiniz konuşurken dediniz ki: “Köyden kente göçü engelleyen. İş istihdamını sağlayayan.” Mesela, işte bakış açıları farklı yani maden bir istihdam alanı olabilir; tartışmalı bir durum tabii, ayrı bir şey o. Şimdi, işte onun için dedim kapıda bekleyen arkadaşlarımız “Biz sigortalı olduk, buradan ekmek yiyoruz.” diyorlar ama hemen aşağıdaki 3 köy kaybolduğunu söylüyor, nüfusun ortadan kalktığını söylüyor ve yaşayan

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :109

köylülerde ekim yapamadıklarını -tekrarlamayayım, söyledi vekillerimiz söylüyorlar. Şimdi, dolayısıyla burası nüfus olarak ne kadardı biliyor musunuz? Şimdi nüfus olarak nedir? 3 köyün ortadan kaldırıldığı söyleniyor, neredeyse köylere doğru gidiyor yani yaşamın bittiği söyleniyor. Siz “İstihdam alanı.” diyorsunuz ama burada insanlar göç ediyorlar. Dışarıdan geliyor sanırım, İliç'te de aynı durum vardır, mesela yaşamını yitirenlerin bazıları başka şehirlerden gelip oraya yerleşmişti, iş sahası olarak yaşıyorlardı, orada ev tutmuşlardı. Mesela, böyle benzer bir durum var mı?

Hayvancılık neydi, biliyor musunuz, elinizde veriler var mı? Yani sizin araştırmalarınız vardır. Tarım ve hayvancılık kullanım amaçlı durum nedir? Bir de bunu zaten Müzeyyen Hanım sormuş sanırım, tankerlerle su getirildiği sorusunu geçiyorum.

Depremle ilgili yenilenen bir durum var mı? Sanırım o da soruldu. Ve en şey soru, karşılaştırma olarak soruyorum, konuşurken de söyledim. Erzincan'a ilişkin çok çağrı yaptık biz yani 2022'de bir patlama oldu, biliyorsunuz bir kaza oldu, şey oldu. O zaman da çok uyarı yapıldı, çok önerge verildi, bakanlıklara çok soru soruldu ama yeterli önlem alınmadı ki akma meydana geldi ve can kaybına sebep oldu. Belki can kaybına sebep olmasaydı bu kadar kamuoyuna da mal olmayacaktı diye düşünüyorum zaman zaman da böyle değerlendiriyoruz, daha çok böyle bir durum var.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :110

Keşke hiç olmasaydı yani can kaybı olmasaydı da biz yine İliç'le ilgili şeyimizi sürdürseydik.

Kışladağ Altın Madenine ilişkin aynı tehlike kamuoyunda konuşuluyor, çağrılar yapılıyor, “Eşme’de akma olacak.” deniliyor, buna ilişkin de sormuş olalım. Sizin Erzincan'dan da yola çıkarak aldığınız önlem ve tedbirler nelerdir?

Tamam, teşekkür ederim.

Sunumunuz için de sağ olun, teşekkür ederiz.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Ayten Vekilimize.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Sunum yaparken belki o çerçevede sunarsanız...

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Şimdi, hakikaten burada en önemli konu yer altı sularıyla ilgili, ben de onu söyleyeyim. Şimdi, Konya’da altın madeni yok ama Konya’da da yer altı sularında sorun var. Yani yerin genel konularından biri ama buradan kaynaklı mı kaynaklı değil mi ona mutlaka bir cevabı Devlet Su İşlerinden ve Tarım İl Müdürlüğünden bu konuyla ilgili bilgi de isteyeceğiz.

Siz kendi çapınızda bu konularla ilgilenirken gerçekten Süleyman Vekilimin sorduğu soru çok önemli. Siz bölgedeki bu köylerle sosyal sorumluluk gereği iletişimi daha düzgün koyup şehir efsanelerine... Eğer

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :111

bir şeyi doğru anlatmazsanız bir yanlış anlatan çıkar mutlaka ve yanlış anlatılan şeyler de şehir efsanelerine dönüşmeye başlar. O yüzden de buradaki sosyal sorumluluk projesi sadece ekonomik olmaz. Sosyal sorumluluk projeleri aynı zamanda insanlarla iletişimin doğru kurulup bilgilendirmelerin bunları özellikle köylülerin güveneceği insanlar kanalıyla bu bilgiler aktarılırsa bu bölgenin insanlarıyla ilgili çok doğru da bir iş yapmış oluruz.

Sizden şimdi cevapları alıp hızlı bir şekilde...

Programımızın gerisindeyiz.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Peki.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Muhtemelen madeni anlatacaksınız değil mi?

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Evet.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Sorulara yanıt alalım ama sunumu madeni dolaşırken o bilgiyi alsak olabilir mi zaman açısından.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Şurada gidişatta gidişatta paçallamayı yapacağım, öyle söyleyeyim. Hem sunum sırasında soruların hepsine cevaplamış olalım.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :112

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Hibrit yapacaksınız.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Evet, hibrit yapacağım.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Kusura bakmayın yani böyle genel madenciliğin bütün sorunlarını sizin üzerinde şey yapıyoruz ama yani...

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ HASAN YÜCEL – Mehmet Bey, geneli ilgilendirenlere ben devam edeyim.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Size bırakayım, ben başlayayım Hasancığım. Geneli ilgilendirenleri de size bırakayım, siz altın madencilerini değerlendirin.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ HASAN YÜCEL – Kışladağ'la ilgili Mehmet Bey anlatsın.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Onları ben cevaplayayım.

Çok üzgün olduğum bir nokta var bugün, bütün samimiyetimle ifade edeyim: Siz bugün sabah buraya gelirken bu bölgede duruşu her ne şekilde olursa olsun sonuna kadar saygı duyduğum, tek muhalefet eden İnay köyüne gittiniz. Bakın, sonuna kadar duruşuna saygı gösteriyorum ve benim öğrencilik yıllarımdan bugüne kadar gelen bütün yaşama bakışımda aslında buna sonuna kadar saygı duyduğumu etrafımdaki herkes çok iyi

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :113

bilir ama sadece İnay köyüne gittiğiniz için ve dün gece sadece yine çok saygı duyduğum çünkü sanayinin üstünde sivil toplum baskısı olmazsa sanayi doğru yöne gidemez. Ama bunu sadece hani buraya hiç girmek istemezdim ama bu imaja gelince bu şirketin tüm çalışanlarının...

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Ama Mehmet Bey, sizi de ben tebrik ederim yani istihbarat bilgileriniz muazzam kuvvetli.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Bakın, Sayın Vekilim, siz de tahmin edersiniz, ben 68 kuşağı değilim ama onlardan hemen sonraki dönemde Türkiye'de üniversitelerde öğrencilik yapmış bir insanım.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Siz şöyle bakın: Bu odada bizler gibi düşünmeyenlerin de hakkını hukukunu...

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Tabii, tabii. Şüphesiz.

Ben de şunu söylüyorum: Ben Sayın Vekilimle göz teması kuramayınca çok şey yapıyorum, kusura bakmayın. Sadece buradaki diğer insanların, ben Sayın Vekilime de çok samimi bulduğum için serzenişte de bulundum, keşke Gümüşkol köyü kahvesinde de bir çay içseydiniz.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – E, giderken uğrarız.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Keşke Bekişli köyü kahvesinde o

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :114

insanların size ikram ettiği bir ayrıntı...

ALİ KARAOBA (Uşak) – Mehmet Bey, bir yanlış anlaşılma var; bakın, Kaymakam Bey'i aramışlar bu programda yok, İnay köyüne, ben ve milletvekili arkadaşlarımız İnay'a gidilecek denildi, vatandaş da...

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Yok yok.

ALİ KARAOBA (Uşak) – Ben açıklamada bulanayım.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) – Biz sadece onlarla görüşmedik, biz sadece İnay köyündeki vatandaşlarla görüşmedik.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Şöyle düşünün: Bizim İnay'a gitmemizi de bir şans olarak görün diğer bir bakış açısından bakın.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Tabii, tabii, çok saygı duyuyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Çünkü biz orada doğru bildiğimiz şeyleri de ifade ettik.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Evet.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Doğal olarak muhalif ya da bunu seçmiyoruz yani biz övgüden beslenmiyoruz

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Yok, yok; hayır.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Daha çok insanların

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :115

sorularını alıyoruz.

ALİ KARAOBA (Uşak) – Başkanım, çok özür diliyorum, şunu da belirteyim: Emniyet dedi ki: “Bu taraftan gelirsek yolu kapatmışlardır.” Biz de dedik ki: “Bırak kapatsınlar, neyi soruyorlarsa sorsunlar vekilleri olarak.” Gümüşkol’la alakası yok yani.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) – O İnay köyü sakinleri değildi yolu kapatanlar.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Gümüşkol’un bizimle görüşmek istediğini biz bilmiyorduk.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Bilsek giderdik o köye.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Buraya gelince öğrendik yoksa biz oraya da gideriz.

ALİ KARAOBA (Uşak) – Buradan giderken uğrayacaklardır.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Sayın Vekilim, zaten ben de onu söylüyorum diyorum ki yani muhalefet...

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Gümüşkol’u muazzam örgütlemişsin, seni tebrik ediyorum.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Hayır, sadece Gümüşkol değil ki Sayın Vekilim, Bekişli var, Söğütlü var, Karacaören var...

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :116

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) – Söğütlü köyü, Ovacık, bir de Katrancılar köyü zaten “Bu köyler boşaltılmış.” iddiası var.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Değil ama işte, Sayın Vekilim, bir gitseniz Katrancılar köyünde yok vallahi, billahi yok ya..

Şimdi, ben o zaman devam edeyim.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – “Ovacık köyü boşaltıldı, yok.” dediler. Siz bize bunun doğrusunu da anlatın hakikaten.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Tamam, şimdi o zaman hızlıca önce çok gündeme geldiği için şu Eşme'deki konuyla başlayayım, ondan sonra Eşme'deki zehirlenme “1.500 kişi zehirlendi” olayına çok hızlıca bir bakayım, ondan sonra diğer sunuma geri dönüp akıştaki tüm sorulara hızlıca cevap vereceğim.

Şimdi, Eşme'deki halk zehirlenmesi: Evet, 2006 yılı 26 Haziran bizim açılış törenimiz. Bir patlatma yapıyoruz, bu açılış patlatması. Kırmızı beyaz Türk bayrağının renkleriyle bir patlatma yapıyoruz, aradan yaklaşık -o arada, o günün hemen akabinde- “Madende siyanür deposu patladı, kıpkırmızı dumanlar gökyüzüne yükseldi.” Böyle bir... Yani, şimdi eğri oturup doğru konuşayım, muhalefet haktır, itiraz etmek haktır, hiç kimse...

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – 68'te olsa sen de öyle diyecektin.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :117

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM
KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Öyleydim zaten, öyleydim de zaten.

Fakat öyle bir senaryo yazılıyor ki devamını slaytlarda anlatacağım size. Siyanür deposu patlıyor, kalkıyor 60 kilometre gidiyor, arada hiçbir köyde en ufak bir enterit vakası yaşanmıyor fakat ileride, Eşme’de sadece 1.500 kişi hastaneye başvuruyor ama 6 kişinin kanında siyanür bulunuyor, bakın, 6 kişi. “Bu 6 kişinin kanında bulunan siyanürün esbabı mucibesi -eski tabirle- nedir?” diye devlet harekete geçerken toplumun içinde birileri kan toplamaya başlıyor, kan örneği almaya başlıyor ve devlet diyor ki: “Bunu ne için topluyorsunuz?” “İşte, biz araştırma yapacağız.” falan diye ve devlet buna müdahale ettiği için “Devlet müdahale etti.” oluyor ancak vaka burada kalmıyor tabii, sebebinin ne olduğu bir ileriye gittiğinde Eşme Cumhuriyet Savcılığına bir başvuru yapılıyor, ben bunun geleceğini biliyordum zaten, çok hazırlıklıyım ve Eşme Asliye Hukuk Mahkemesine de dava açılıyor. Onun akabinde ortaya çıkan durum şu: Biz Eşme’ye bir içme suyu tesisi yapmıştık, o içme suyu tesisinin devreye alınması sırasında eski hattaki suyu, beklemiş suyu besleyince Koli Basili vakası gelişiyor, 1.500 kişi -hava çok sıcak zaten o dönem- bundan etkileniyor fakat sadece 4 kişinin kanında siyanür bulunduğu söyleniyor, konu yargıya iletiildiği için -bakın çok ilginçtir- ilk gidişi 2006, 2014 tarihine kadar yargılama yapılıyor. Bakın, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesinden toksikoloji uzmanı,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :118

patoloji uzmanı, biyokimya uzmanı, farmakoloji uzmanı bu 4 hocamız bunun üzerinde bilirkişi incelemesi yapıyorlar, değerlendirmenin sonucunda bunun bir enterit vakası olduğu ortaya çıkıyor, konu Yargıtaya gidiyor, en son Yargıtayda da son haliyle karar kesin...

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) – Ama iddia tam olarak böyle değildi, çok özür diliyorum lafınızı böldüm.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Estağfurullah.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) – Oradaki şey diyor ki: “1.500 kişi zehirlendi, 1.500 kişiden alınan kan örneklerinden bir şey çıkmadı. Biz şüphe üzerine kendimiz topladığımız kanları İzmir’e gönderdik, İzmir’de özel bir laboratuvar da o kanlarda siyanür çıktı.” Yani sizin dediğiniz gibi 1.500 kişiden sadece 6 kişide çıkmamış, onlar kendi aldığı kanları gönderdikten sonra çıkmış siyanür.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Sayın Vekilim, zaten ben de onu söylüyorum, o “4 kişinin kanında siyanür çıktı.” diyorlar ya o zaten limitin altında olduğunu “Bunların kronik sigara içicisi olduğunu” bilirkişi raporunda bunu anlatıyor zaten çünkü biliyorsunuz, sigara dumanında hidrojen siyanür var. Kronik sigara içicisinin sigara içtikten beş dakika, on dakika sonra bu kanı aldığınız zaman kandaki siyanür oranını ya da

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :119

hidrojen siyanür etkisini çok net görüyorsunuz. Biz şunu söylüyoruz: Allah aşkına yani böyle bir durumda bilimsel bir veriyle ortaya koyabileceğimiz, yargı denetiminden geçmiş bir konuyu biz böyle ortaya koyarken karşı tarafta bilimsel bir veri olmaksızın ve herhangi bir şekilde yargı kararıyla böyle bir ceza veya bir şey yapılmamış olması bizi çok yaralıyor, üzüyor ama biz bunları, bakın, 2006-2015, yaklaşık dokuz sene bunun mücadelesini verdik bilim için ve hukuk düzeni içerisinde olması için.

Bir diğer konu: “Hayvanlarımız öldü.” dediler, değil mi?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Evet.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Bakın, bu ülkede bugün bütün şikâyet mekanizmaları var, bu ülkede CİMER var, bu ülkede Valilik, İzleme Denetleme Komisyonu; bütün bunların hepsi artık en ufak bir şeyde sosyal medya her şeyi ortaya dökabiliyor. Kuzu zehirlenmeleriyle ilgili ne hikmettir ki bu civarda onlarca köy var, sadece... Bu bizim de ayıbımız ve eksiklerimiz olabilir, bunu da kabul ediyorum. İnay Köyüyle daha fazla iletişim kurmamız gerektiğini teslim ediyorum ama bakın, 2007 tarihinde buna benzer şikâyetler ve vakalar olduğunda biz Valiliğe başvurduk, inceleme istedik, Tarım İl Müdürlüğünden gelindi, bilim insanları buraya geldiler, araştırma yaptılar, veterinerler, hocalar araştırma yaptılar, söz konusu hayvan ölümünün, özellikle kuzu ölümünün erken sütten kesme ve

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :120

beyaz kas hastalığı olduğunu onlar söylediler. Bakın, öyle bir şey olsa dibimizde Gümüşkol var, hemen bitişliğimizde Söğütlü var, hemen dibimizde Katrancılar var.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Mehmet Bey, Allah'ını seversen biraz negatif yanlarını anlat. Sağlığı nasıl koruyabiliriz? Yatıyoruz kalkıyoruz siyanür, yeter, gözünü seveyim.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Peki, şimdi oraya geliyorum.

Tamam ama Sayın Vekilim sorulara cevap vermeden nasıl geçelim?

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Bak, seni marka yapacağım, seni marka yapacağım.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Peki, o zaman devam ediyorum.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Sana bir Antep karası çalarım paramparça olursun, çalmak istemiyorum.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – O zaman biz sunuma geçiyoruz.

Peki, hızlıca geçelim, bu diğer soruların hepsine cevap vereceğim.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Pardon, bir müsaade eder misin, diğer sorulara geçmeden kısa bir şey.

Bunu galiba biraz siz de oluşturunuz. Yani orada kırmızı

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :121

bayrak, beyaz bayrak öbür tarafta İliç'te püskürtme, şeyleri -o videoyu bulamadım- böyle, göklere çıkacak şekilde püskürtüyorsunuz.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Buharlaştırarak...

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Dediğim gibi yani iliç alanlarını, herkesin göreceği yere şov yapar gibi... Ondan sonra, atık havuzlarını her yerden görünecek şekilde yapıyorsunuz. Yani kendinizi böyle şey...

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Tabii tabii, çok haklısınız Sayın Vekilim.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Halkta bunu görüyor, bunu bilmiyor ki.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Belki aşırı hassasiyet de iyi bir şey değil.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Ben çok uğraştım İliç'te o püskürtme şeyini durdurmak için Çevre Bakanlığıyla görüştüm. Ya, yapmayın bunu. Niye yapıyorsunuz? Adamlara anlatamıyoruz, bu kadar basit. Kırmızı bayrağı... Bir bayrak taksaydınız orada görülürdü.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :122

Ben o zaman slaytların birçoğunu atlayarak gidiyorum.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Bence madende sonuç olarak sosyal ilişkileri güçlendirmedeğiniz müddetçe bir yere gidemiyoruz.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Tüm vekillerimiz aynı soruyu sordu yani bu sosyal ilişkileri...

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Hasancığım, ya, ne olur şurayı bir bitireyim, ne olursun çünkü zaman çok sıkıştı, biliyorum.

Şimdi, işin açıkçası...

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Yok, seni Ankara'ya çağıracağız, rahat ol.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Öyle mi?

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Tabii, seni Meclise çağıracağız.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Peki.

Slayt videosunu hemen bir açalım da çünkü o bütün her şeyi çok net bir şekilde tanımlıyor. Sonra da hemen önlemler ve cevaplarına geçeceğim.

Yığın lıçını ve buradaki prosedürü lafla anlatmak yerine bir videoyla çok kısa şey yapalım.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :123

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Mehmet Bey, sunumun sonunda siyanürde yüzen bir çocuk görecektir miyiz(?)

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Yok.

ALİ KARAOBA (Uşak) – Bu arada Hasan Bey, video slayt açılana kadar siz anlatın.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) – Bence de siz hazır sorulara cevap verin video slayt başlayana kadar.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Tamam.

Şimdi “Avrupa Birliğinde madencilik yok.” dediniz ya -mesela, Finlandiya, İsveç, Norveç, çok yakın zamana kadar Fransa- bazı Avrupa ülkelerinde madencilik yok çünkü topraklarında altın yok; bunu çok net ve samimi olarak ifade edebilirim. Euromines’ın yani Avrupa Madenciler Derneğinin “web” sayfasına girdiğinizde hakikaten bu altın madenlerini çok rahatlıkla görebiliriz.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Almanya’yı hep örnek verdiniz. Şimdi, altının bir, şu yönü var: Altın aslında bir finans aracı. Altını bir üretenler var, bir de stokçular var. Dünyada 3 tane büyük stokçu var; Almanya, IMF ve Amerika. “Almanya’nın ekonomisi güçlü” algısının nedeni, Almanya’nın ve Amerika’nın Merkez Bankasındaki

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :124

altın rezervi. Üretim başka bir şey, altının finansı başka bir şey.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Şimdi, en çok şeyi konuştuk, neden peki bu...

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL –Ama çok önemli soruları atlıyoruz.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Hayır, sırayla gidiyorum.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Aslında, sanayisini saydığınız bütün ülkeler madencilikle Sanayi Devrimi'ne geçiyor. Kömür, çelik ve demirle.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Avrupa Birliği daha önce ilk kurulduğunda Kömür Birliği olarak...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Kömür Birliği evet.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Yani Avustralya, Amerika, Kanada, Çin, hatta Rusya, bütün bunların hepsine baktığınızda madencilik lokomotif sektör.

Ben sırayla şöyle gideyim: Niye bu kaza oldu? Efendim, bir yerde bir kaza varsa bir olumsuzluk zaten var demektir, bunu inkâr etmek mümkün değil. Ya dizaynında vardır, ya işletmesinde vardır, takipte mutlaka bir

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :125

hata vardır ama bunun önlemlerini almak gerçekten zor değil. Biz bu tür yığın sahalarında, bir, yüzeysel deformasyonu, bir de kütlenin kendi içindeki deformasyonunu çok net bir şekilde takip edebiliyoruz.

Çok üzgünüm yani ne oldu bilmiyorum, anlamadım da video slayt açılmadı.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Sorulara geçin isterseniz.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Burada GeoMos takibi yapıyoruz, bütün bunların hepsini birazdan size anlatacağım ben.

Bir diğer konu da işin açıkçası, bu yöredeki iletişimle ilgili bir şey söyleyeceğim. Siz bazen bazı noktalarda ne kadar çaresiz kaldığınızı hissediyorsunuz, bütün samimiyetimle söylüyorum yani ne kadar çok çaba gösterirseniz, ne kadar çok anlatmak isterseniz... Mesela, biz burada çok yıllar öncesinde muhalefet partisi, iktidar partisi, hangi parti olursa olsun, hepsi eşit mesafedeyiz ama bazı gruplar var Sayın Vekilim, yaklaşamıyoruz.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Kesinlikle değilsin, konuşacağım onu seninle.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Öyle mi? Peki.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Onu konuşacağım, öyle bir şey

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :126

yaparsan vallahi yakar yıkarım, Erzincan kanunu uygularım haberin olsun, öyle bir dünya yok.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Benim coğrafyam da oraya çok yakın zaten.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Elâzığlı kendisi.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Elâzığ, hemşehrimiz.

Mehmet Bey, seni Elâzığ'dan Erzincan'a davet edeceğiz, seni ağırlayacağız.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Tarımla ilgili bir şey sordunuz ya “Tarım verileri yükseldi mi, düştü mü?” diye.

Video slayt hazır, o zaman şu videoyu bir izleyelim hemen.

(Video gösterimi yapıldı)

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Maden sahası bittikten sonra bu şekilde doğaya kazandırılmış bir maden örneği var mı Mehmet Bey?

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Bizim sahamızda pasa döküm sahası olarak kapatmaya başladığımız bölüm var, ayrıca Bergama'da yığın liçi yok ama onlar da pasaların üstünü kapatıp zeytinlik alanına getirdiler; çok güzel örnekleri var.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :127

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Biz de madenin kapatılmasını beklemeden yeni planlama öyle. Mesela, iki yıl önce aldığımız alanı şimdi meraya açtık.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Yani faaliyet devam ederken rehabilitasyonun başlaması lazım; modern madencilik anlayışı böyle.

Şimdi, bu konuda suyla ilgili bir cevap vereyim, “Sular kurudu.” dendi ya biz, ÇED'imizi ilk aldığımızda yaklaşık bize yer altı suyundan 2,5 milyon ton yıllık su tahsisatı verilmişti. Biz şu ana kadar hiçbir zaman bu tahsisatın yüzde 50'sini aşmadık; hatta bu yüzde 50'yi kullanırken de şöyle söyleyeyim, son dönem verisini paylaşıyorum: Yer altı suyu, yağmur suyu geri kazanım ve de Gedikler'e -çok yakın hani, “Gedikler'de de su azaldı.” dediğimiz için- konu geldiği için Gedikler'de DSI'yle protokol imzaladık, oraya bir baraj yaptık, barajın inşaatını tamamen biz karşıladık. Amacımız şu: Yer altı suyu altından daha değerli. Dolayısıyla proseste yer altı suyu kullanmak yerine yüzey suyunu toplamak ve de kullandığımız yağmur suyuyla, kullandığımız suyu geri kazanarak tekrar kullanmak ve onun için....

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Özür dilerim, kuyulardan mı karşılıyorsunuz şu anda yoksa...

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :128

KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Şu anda biz, bize verilen kuyu tahsisatının yüzde 50'sinin daha altındayız.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ama kuyulardan da kullanıyorsunuz.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM

KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Bir miktar geliyor kuyulardan ama dediğim gibi bize verilen tahsisatın yüzde 50'sinin de yarısına yakın kısmı yani neredeyse yüzde 25; çoğu yüzey suyu, geri kazanım suyu ve de yağmur suyu.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Kaç tane kuyu var?

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM

KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Bizim aşağıda 4 tane kuyumuzun olması lazım, 3 veya 4 tane kuyumuz var; gözlem kuyusu değil ama Sayın Vekilim

AYTEN KORDU (Tunceli) – Yok, yok; normal kuyuyu soruyorum.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM

KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Normal kuyu, 3 veya 4 tane kuyumuz var. Ya, bir tanesini artık çok kullanmıyoruz, diyorum ya çoğunu yüzey suyu ve yağmur suyundan elde ettiğimiz için.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Tesisin su gideri ne kadar?

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM

KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Onu da söyleyeceğim şimdi...

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :129

Bakın, çok ilginç bir şey söyleyeyim: Ulubey Akiferi'nin bir kapasitesi var; Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün bir de “verimli kapasite” diye “emniyetli kapasite” diye tarif ettiği bir şey var yani yüzde 50'si emniyetlisidir. Biz Ulubey Akiferi'nin, o kuyulardan çektiğimiz sulardan emniyetli kapasitesinin sadece yüzde 3'ünü mü kullanıyoruz Jale Hanım?

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM
ÇEVRE GRUP MÜDÜRÜ JALE ŞAKIYAN ATEŞ – Evet, yüzde 3.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM
KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Emniyetli kapasitenin sadece yüzde 3'ünü kullanıyoruz. Yani az önce Sayın Vekilim söylediler. Evet, kuraklık ve küresel ısınma çok büyük bir problem ama inanın, maden olmayan birçok bölgede de biz artık bu sıkıntıyı, bu sorunu her yerde görüyoruz, maalesef bu böyle ama biz verilen tahsisatı yüzde 50 düşürüp yüzde 50'inin de yarısını sadece oradan kullanmak vasıtasıyla üstümüze düşeni fazlasıyla yapmaya gayret ediyoruz ama “Doğaya etkimiz sıfırdır.” dememiz tabii ki mümkün değil, bir işletme yapıyorsak etkimiz mutlaka var. Yani su konusundaki durum böyle.

Peki, yığın içine ilgili dediniz ya hani “Nasıl takip ediyorsunuz, nasıl yapıyorsunuz?” Bizim yığın içinde bir şekilde bir kriterimiz var, seçim kriterlerimiz var. Burada morfoloji çok önemli, topoğrafyanın kendisi çok önemli; sarp bir yerde misiniz, daha düz bir alanda mısınız, eğiminiz ne

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :130

kadar; oranın hidrojeolojik koşulları, depremsellik koşulları nelerdir, bunlar çok çok önemli. Şimdi, mesela şu, depremsellik haritasına dokunduğumuzda -Sayın Vekilim sizin sorduğunuz- bu, 2020 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi deprem mühendisliği bölümüyle güncellenmiş diri fay ve bizim tamamen lokasyona ait yani böyle genel bir bölge çalışması değil. Sadece bu bölgeye haiz sözünü ettiğimiz tesis alanımız ki gördüğünüz gibi şu bölge, bütün burayı mikro ölçekte çalıştığımız çok yeni bir çalışma. Bütün fayları güncel takip etmeye çalışıyoruz ve olan veya olmakta olan sismik hareketleri kendi tesisimizin sağlamlığı ve duraylılığı açısından birleştirmeye ve paralelleştirmeye “update” ederek gitmek bizim için çok önemli.

Diğer bir konu: Bir jeoteknik özelliklere bakarsak... Şimdi, bu sahayı biz seçmeden önce yaklaşık 33 tane sondaj, 100 tane araştırma çukuru, işte, buradan alınan numuneler, tek eksenli, çift eksenli deneyler bütün bunlarla beraber burayı ondan sonra duraylılığını tespit edip ona göre yol alma ya da buraya ondan sonra bunu seçim üzerine yürüme yoluna gitmiş durumdayız.

Bir de bir tane daha hidrojeolojik özelliklere bakacak olursak... Bu bölgeye kurduğumuz -şurası- bizim tesisimizin çit alanı”Bu bölge içerisinde hidrojeolojik özellikler nelerdir, yer altında ne kadar kaynak var yer altı suyu nasıl hareket ediyor, çeşmeler nereden besleniyor, ne şekilde

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :131

gidiyor?” Bütün bunlarla ilgili yaptığımız bu çalışmalar, bir de güncellenerek giden çalışmalar bunlar. Üzen şey ne? Ya, ifade etmek istemiyorum ama burayı samimi bir ortam olarak kullanmak istiyorum “Bütün hayvanlarımız öldü.” eğer öldüyse gerçekten önlem alalım ama bilimsel bir şekilde ortaya koyalım. “Suyumuz kurudu.” Bizden dolayı kuruduysa mutlaka bilimsel ortaya koyalım, biz de diyelim ki “Ya, evet, bir hatamız vardı, bunu düzeltelim.” Hiç şüphesiz ama bazen iletişim kurmak çok kolay olmuyor inanın.

Devam edecek olursak -bir sonraki yansıya geçelim- biz, bakın, seçtik yerini, yığınlarımızı serdik, şu ana kadar... Geçtiğimiz hafta bir denetim geçirdik biz. Geçen hafta mıydı, ondan önceki hafta mıydı?

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ KOORDİNATÖRÜ MUHTEREM KÖSE
– Ondan önceki hafta.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Ondan önceki hafta bir denetim geçirdik.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Kim denetledi?

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Çevre Bakanlığı.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Ne pasa döküm sahamızda -Sayın

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :132

Vekilim, özellikle sorduğunuz için cevaplamak istiyorum- ne yığın içi sahamızda, bunların hiçbir tanesinde ÇED'de bize verilen tahsisatın hem basamak olarak hem de tonaj olarak hiçbirinin aşılmadığı tutanaklarla tespit edilmiş durumda. Bu tutanakların hepsi Çevre Bakanlığının kayıtlarında var, zaten ayrıca Valilik ayda iki kez rutin, bir de bazen de beklemeksizin gelip bunun denetimini yapıyor; biz, dün istatistiği çıkardık, son iki yıl içerisinde Sayın Vekilim, 193 tane denetim geçirmiştir.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Mehmet Bey, bu liçi ne kadar yani kaç ton yapmak lazım? Bunun bir ölçüsü, bir kriteri var mı? Yüksekliği ne olmalı?

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Sayın Vekilim, çok güzel bir soru. Bu az önce koyduğumuz kriterler var ya, topoğrafik kriterler çok önemli, zemin kriteri yani sarp bir yerde misiniz yoksa düz bir yerde misiniz yoksa bir tepenin başında mısınız? Zemin koşullarınız ne kadar uygun? Malzemeyi...

ALİ KARAOBA (Uşak) – Mehmet Bey, İliç'tekiyle bunu karşılaştırırsanız anlayabilmemiz için. Yani İliç'te neden kaza olmuştur sizce?

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Efendim, şimdi İliç'teki kazayı ben

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :133

şahsen Sayın Vekilim, gidip incelemediğim için zaten herhâlde Meclis Araştırma Komisyonu gitti...

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Hasan Bey inceledi herhâlde değil mi?

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Ben inceledim, evet.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Anlatsın...

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Yani biz de beraber gittik fakat orada yani detayına girmeden şunu söyleyebilirim: Bir hata olmasa zaten kaymaz orası yani bu iki kere iki dört.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Ama biz komşularımız kaza yapınca hemen koşarak gidiyoruz “Ne oldu?” diye.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – İşte gittik, biz de oradaydık Sayın Vekilim.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Bu konu önemli Mehmet Bey, şöyle yaklaşmak lazım bu konuya sayın vekillerim: Şimdi, burada...

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Yani burada, Eşme üzerine bu yığın liçinin akma ihtimali kaç?

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :134

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Tamam, ona gelelim.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Bize soru en çok sorulardan biri.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – En önemli soru.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Hemen geliyorum -o zaman ileriye, slayta- devam edelim.

Şimdi, biz, bakın, Sayın Vekilim, burası bizim güney yığın liçi alanımız. İlk başladığımızda burayı kullandık biz, buradan sonra bir de kuzey yığın liçi alanı...

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Kaç ton var orada?

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Burada şu anda aşağı yukarı 200 milyon ton civarında malzeme var. Şimdi, biz, bakın, şurada ÇED’de bize tahsis edilen kapasiteye geldiğimizde -belki Hasan Bey demin oraya bir dokunacaktı İliç’le ilgili- Biz buraya dedik ki “Tamam, burada bizim işimiz bitti, artık bunun üstüne devam etmek istemiyoruz.” Hemen kuzeyde yaklaşık on yıl önce ÇED’de öngördüğümüz şeyle paralel olarak kuzeydeki alana geçtik.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Mehmet Bey, siz kaç yıldır

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :135

buradasınız?

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Burası aşağı yukarı on altı yıl falan oldu.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Hiç kaza olmadı değil mi?

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Çok şükür, şeytani kulağına kurşun.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Bizden sonra olmasın(!) Tedbir alın.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Şimdi, Sayın Vekilim, hani bir laf var ya: “Burası gerçekten çok önemli.” Mesela, burada tespit edilen dizayn kriterlerine göre devam etmek yerine ki daha ucuz ve daha kestirme bir biçimdir üretim maliyeti açısından, biz on yıl önce öngörüp dedik ki “Bu kuzeydeki alanı buranın kapasitesi dolduktan sonra buraya geçmemiz lazım.” Sebep nedir? Sebep: Duraylılık bize bu kadar katmana müsaade ediyor. Sebep: Yer altı zemini bize bu kadar yüke müsaade ediyor ve biz onun için hani demin Sayın Vekilim söylediler ya “Kaç basamak olmalı?” diye. Bazı yer vardır beş basamakla bitirirsiniz, bazı yer var yirmi basamakla çıkarsınız.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Eğime göre, hesaba kitaba göre.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :136

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM
KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Eğime göre.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Siz ne kadar gitmeyi düşünüyorsunuz?

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM
KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Burayı biz Sayın Vekilim aşağı
yukarı bitirdik.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Kapasite raporlarıyla herhâlde giderek
genişletiyorsunuz?

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM
KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Hayır, hayır; bu, ÇED’de daha
önce...

AYTEN KORDU (Tunceli) – Bir de sizin ilk ÇED raporunuzla ilgili
sanırım AİHM’den bir itiraz geldi, yenilenme kararı alındı.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM
KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Yok, şöyle...

AYTEN KORDU (Tunceli) – Nedir durum, onu anlatır mısınız?

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM
KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Onu da hemen söyleyeyim. Bizim
bir...

AYTEN KORDU (Tunceli) – AİHM itirazı kabul etmiş yani ilk ÇED
raporlarıyla ilgili.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :137

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ –

Hemen, hızlıca anlatacağım söylediğiniz için. Bizim ÇED'imizin aleyhine açılan 3 tane dava vardı -İbrahim Bey, eğer yanlırsa düzeltsin beni- bu 3 davayı biz Danıştay mertebesi de dâhil olmak üzere kapattık ve bitirdik. AİHM'e itiraz yapıldı, AİHM itirazı sadece süre ve usul açısından yani “Bu yargılama bu kadar uzun sürdüğü için dava açan haksızlığa uğramıştır.” dedi ama teknik açıdan, içerik açısından emin olun -inceleyebilirsiniz, zaten bizim bir listemiz var onu da size verebiliriz- 17 tane idari davadan, hani böyle alnımızın akıyla, tertemiz çıktık bütün bilirkişi raporlarıyla.

AYTEN KORDU (Tunceli) – İliç'te de aynı şeyler oldu, onlar da “Biz tam aldık raporları.” diye söylediler ama en son kaza oldu yani.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Değerli meslektaşım, İliç'te hep böyle, bununla ilgili jeoradar... Şeyi söyleyeyim yani ben açıkçası jeoradarın meslektaşlarımız olduğunu düşünüyorum, gözlemsel incelemenin en önemli inceleme olduğunu düşünüyorum. Hiçbir şey insanın kendisinden daha iyi bir gözlemci değil.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ –

Bir saniye Sayın Vekilim.

Şimdi, Sayın Vekilim sordular “Kaç tane yeraltı suyu gözlem kuyumuz var?” diye. Burası baktığınız zaman şu alan bizim toplam faaliyet alanımız.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :138

23 tane yer altı suyu gözlem kuyumuz var, bu 23 tane yer altı suyu gözlem kuyusundan düzenli olarak ayda 2 kez Valilik İzleme Denetleme Komisyonu gelip numune alır. O numuneleri kendileri tarafsız laboratuvara gönderir ve incelerler. Tekrar ediyorum bu kadar senedir, on altı senedir bu yer altı suyu gözlem kuyularında en ufak bir olumsuzluk yaşanmadı, seviyeler, mertebeler anlamında hiçbir zaman aşım olmadı.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Paylaştığınız liste var mı? Bunları veriyor musunuz, alabilir miyiz?

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Bunların hepsi zaten Bakanlık kayıtlarında var, bizim kendi kayıtlarımızda da var; çok rahatlıkla, sizler, vekillerimiz, çok rahat ulaşabilirsiniz çünkü açık kaynak bunlar kapalı değil.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – “Paylaşırız.” de ya, sen “Paylaşırız.” de.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Tabii ki, şüphesiz.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Bir konu daha var. Bu, partikülleri belli bir boyuta getirdikten sonra kireç ve çimentoyla karışımı var. Bizim İliç'te yaşadığımız olayda normalde 14 kilo atılması gereken çimentonun 7 kilograma kadar düşürüldüğüyle ilgili konular

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :139

anlatıldı. Ortalama olarak kayaca göre değişiyor mu? “Agromelasyon” deniliyor değil mi o işleme?

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Evet.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Kireç ve o işleme oradaki karışımın için bir oranı var mı? Yani şu kadara şu kadar çimento katılması kavramı gibi.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Sayın Vekilim, bu işlem yani çimento katılması işlemi Agromelasyon aşamasında oluyor. Agromelasyon da sülfürlü cevherlerde oluyor, oksitli cevherlerde genelde pek fazla olmuyor ama bütün mesele şu: İçindeki kil oranına göre kırdığınız, öğüttüğünüz malzemenin çok ince kalmaması lazım. Çok ince kaldığı zaman...

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – İçinden o altını alamıyorsunuz.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ –...o süzümü yapmıyor ve tabakayı tıkıyor, tıkamasın diye biz aromelasyonla topaklanmayı sağlıyoruz. Bu cevherden cevhere çok değişir, 7 kilogram, 10 kilogram, 15 kilogram tüketilen cevherler de var. Tamamen metalürjisine bağlı ama bu tür

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :140

konularda gerçekten hani uluslararası alanda çok iyi bilim insanlarımız var. O bilim insanlarının raporlarına, incelemelerine, metalürjik testlerinin sonuçlarına itibar ederek yapmalıyız yoksa hani maliyeti kesmek veya işte biraz daha hızlanmak anlamında yapılan her türlü değişiklik sıkıntı yaratıyor.

Şöyle bir şey söyleyeyim, bu slaytları geçelim, bunlar yer altı suyu gözlem kuyuları.

Peki, biz, burada yığınları nasıl takip ediyoruz? Şimdi, bizde şev duraylılığı anlamında...

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Aslında bu yığınları şöyle yapalım mı: Sahaya gittiğimizde -zamanımız çok sınırlandı- sahada bize söylerseniz en azından hemen görerek...

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Ama bunu çok hızlıca şurada bir göstereyim, 2 slayt, fazla değil zaten.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Tamam, peki.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Şimdi, bir, yığın içi sahası; iki, pasa döküm sahası; üç, açık ocak sahası; bizim 3 tane potansiyel kayma yaşama ihtimalimiz olan yerimiz var. Burada bu 3 sahada da 4 değişik aşamada izleme yapıyoruz. Bu 4 değişik aşamadaki izlemenin iki tane

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :141

temel amacı var: Bir, yüzeydeki kayma ve hareketi takip etmek, bir de kütlenin içindeki hareketi takip etmek. Bakın, birinci aşaması uydudan izleme; bu tesisin tamamında “InSAR” dediğimiz bu elektromanyetik dalgaların yansıması yoluyla takip ettiğimiz bir uydu takip sistemimiz var, bu çok genel ama sahanın tamamında yaptığımız bir şey. Bir de prizmalar var, bu prizmalar sözünü ettiğimiz yığınların içerisine yerleştiriliyor, karşıdan yansıma metoduyla okumalar alıyorsunuz -bu sabit olan- yukarıdaki, yüzeydeki hareketi takip ediyorsunuz bununla, bir de “GeoMos” dediğimiz kuyuyu deliyoruz, içine telli bir takip sistemiyle -yani yüzeyde hareket olmayabilir ama aşağıda hareket olabilir- bununla da onu takip ediyoruz. Ayrıca, radar...

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – “Jeoradar” dediğiniz mi?

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Jeoradar, evet. O açık ocakta 2 tane, her 2 liç alanında da ayrıca ana kayma düzlemi diye görebileceğimiz alanda her 2 liçte de ayrı ayrı 2 tane daha radarımız var.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Peki, burada şunu sorabilir miyiz: İliç'te bunlar olmadığı için mi acaba yani yanlış üretim ayrı, bir de bunlar olsaydı öngörülebilir miydi?

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :142

KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Orda var mıydı bilmiyorum.

AYTEN KORDU (Tunceli) – İliç'te jeoradar yoktu, bir bölümde yoktu.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Bir bölümde vardı, hangi bölümde...

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Yok, yok; jeoradar vardı da bilgileri zaten jeoradar o bilgileri kaydetmiş, bize de gösterdiler 30 Kasım itibarıyla jeoradar oradaki hareketliliği tespit etmiş.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Sabırlı Deresi kısmında yok, şey kısmında var.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Yukarıda var.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Bir yerde yok evet.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – O, atık havuzunun olduğu kısımda vardı.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Sayın Vekilim, çok kısa isterseniz Gökhan arkadaşımız kazanın olduğu ertesi gün İliç'e gitti, bizim bu uydu takip sistemlerindeki uzman arkadaşımız Hasan Bey'in ekibiyle beraber gittiler onlar, çok kısa vekillerimi boğmadan Gökhan'cığım, bir anlatırsan, bir de İliç'le ilgili de kısaca yani şeyiyle ilgili ne kadar biliyorsan...

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ JEOTEKNİK YÖNETİCİSİ GÖKHAN FURTUNA – İsmim Gökhan Furtuna jeoloji

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :143

mühendisiyim ben, on yıldır TÜPRAG'da jeoteknik departmanında çalışıyorum.

Şimdi, bizim burada bütün literatürde, dünyada izleme işlerine genelde stratejik ve taktik anlamında yaklaşımla yaklaşılr. Bizim burada yaptığımız sistem stratejik ve taktik anlamında uydudan radara kadar aslında bunlar ölçüm aralığı sıklığıyla alakalı, stratejik kısımda sizin ocağınızın yapısına göre, projenizin büyüklüğüne göre, ne kadar güvenli çalışmak istediğinize göre buradaki bütün enstrümanları beraber kullanmak zorundasınız çünkü tamamıyla hem yüzeyde hem içeride kontrolü sağlamanız için tek bir sisteme bağlı kalamazsınız, tamamıyla birden fazla sistemle beraber değerlendirmeniz gerekiyor. Bizim burada “InSAR” sistemimiz on bir günde bir uydudan geçiyor, buradaki yansımaların çözümlemelerinden santimetre bazında deformasyon ölçüyoruz. “Prizma” dediğimiz şey çok önemli, bütün bu kullandığımız enstrümanların içinde gerçek deformasyonu 3 boyutta bileşke vektör hesaplayabildiğimiz tek şey prizmalar. Bunu sahada sadece kuzey yığın liç alanında harita mühendislerimiz iki günde bir manuel ölçüm alıyor. “GeoMos” dediğimiz şey -burada bir düzeltme yapmam gerekecek- bu prizmayla aldığımız deformasyon ölçümünün otomasyona dönüştürülmüş hâli. 2015 yılında ilk biz burada kullanmaya başladık, hatta tedarikçi firmayla tasarımı, şu kabin tasarımlarını ben beraber yaptım ve şu an 60'a yakın birçok madende

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :144

kullanılıyor, bizim önderliğimizde oldu yani bizim örnek olduğumuz bir sistem oldu. GeoMos'u kullanmamızın sebebi şu: Yani harita mühendisliğinde günde bir tane, iki tane ölçüm aldırabilirsiniz ama GeoMos'la ben üç saatte bir bütün sahaya yerleştirdiğim prizmadan gerçek deformasyonu alabilirim.

Devamında radar. Radardaki jeoradarlar şöyle: Dünyada 3 tane farklı üretim var, bizim sahamızda 2011 yılında ilk biz kullanmaya başladık, 2015 yılında ikinci radar aldık, 2020 ve 2023'te üçüncü ve dördüncü radarımızı aldık. Buradaki amaç üç dakikada bir artık biz ocaktaki 2 radarımızla üç dakikada bir veri alıyoruz. Bu, gerçek deformasyonun yatay birleşenidir. Amaç burada ölçüm sıklığını sürekli alıp orayı kontrol altında tutmaktır. Radar üzerine kurduğumuz alarm eşiklerimiz de anında radar, yazılım üzerinde biz uyarımızı görüyoruz, telefonumuza mesaj atıyor ve mail adresimize mail de atıyor. Sürekli olarak iyi takip ediyoruz.

Aynı şekilde 2 yıgında da radar kullanıyoruz; bunlar, beş ile yedi dakika arasında farklı iki çeşit radar kullanıyoruz. Türkiye'de iki farklı algoritmaya sahip radarı kullanan tek firmayız. Yığın liçlerinde de beş ile yedi dakika arasında sürekli olarak deformasyon takibi yapıyoruz. Bunların hepsi -şimdiye kadar anlattıklarım- yüzeyle alakalıydı Şimdi kritik olan şey: Yığın liçi veyahut da ocağın arkasında, şevin arkasında kalan deformasyonu nasıl takip ediyoruz? Burada kullandığımız bir şey, gözenek

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :145

suyu basıncını takip etmemiz gerekiyor. Burada titreşim telli piyezometreler kullanıyoruz, hem ocakta hem güney pasa döküm sahasında hem güney yığın liç alanında. Kuzey yığın liç alanı yeni operasyon olduğu için orada da ilerleyen dönemde piyezometrelerimizi yerleştireceğiz. Bununla beraber “TDR” dediğimiz bir kablo sistemi var, bunun açılımı “Time-Domain Reflectometer” -Türkiye’de tek kullanan firmayız şu an- piyezometreyle beraber yerleştiriyoruz. Bir kesit vardı, yığın liçinin orada daha rahat anlatabilirim.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Bunu bir anlatabilir misin? Bizim güney yığın liçindeki prizmalar, yerleşmiş lokasyonları, GeoMos’lar bunların hepsinin oradan lokasyonlarını görebilirsiniz.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ JEOTEKNİK YÖNETİCİSİ GÖKHAN FURTUNA – Yani TDR’ı kullanma amacımız şu: TDR bize eğer yığının içerisinde bir hareket olursa hareketin kesme kuvvetine maruz kalacağı noktayı veriyor. Bunun sayesinde ben hem kritik kayma yüzeyinin yerini belirleyebiliyorum hem de yüzeyde yaptığım diğer enstrümanlarla birleştirip kayması muhtemel öyle olası bir risk yaşarsam ne kadarlık bir kütle hareket ediyor, anında çıkarabilirim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Değerli meslektaşım, aynı zamanda gözlemsel incelemeler de yapıyor muyuz bunun yanında yani yüzeyde?

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :146

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ JEOTEKNİK YÖNETİCİSİ GÖKHAN FURTUNA – Tabii. Bunlar enstrümanla beraber günlük, haftalık bizim -7 kişilik bir ekibiz burada- sürekli olarak saha denetlemelerimiz var, “drone” kullanıyoruz, özellikle sürekli “drone”larla takip ederek ve bu enstrümanları kullanarak hep beraber sürekli yani bir şeyi kontrol etmeniz gerek. Yani...

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Peki, İliç’le karşılaştırdığımızda ikisinin arasındaki farklar ne? Olmayan orada ne? Ya da Süleyman Bey’in güzel bir sorusu var “Bu yığın liç kayması dünyanın hiçbir ülkesinde oldu mu?”

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Yeni oldu.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ JEOTEKNİK YÖNETİCİSİ GÖKHAN FURTUNA – İliç’ten daha sonra, yeni, Kanada’da oldu.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Bu büyüklükte değil.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ama ilk olarak literatüre biz girdik ama.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Ben bu konuya girebilir miyim?

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :147

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Evet.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Şimdi, bu İliç konusu, bu prosesler ciddi proseslerdir. Dünyanın en zor prosesleridir aynı zamanda en kolay proseslerdir. Bunun yer seçimi, cevher boyutu, kullandığınız bu güvenlikle ilgili parametreler, denetim mekanizması, izlemeler; izlemeler, izlemeler, izlemeler. Dünyanın en iyi mühendislik firmasıyla bunlar çalışmış. Biz büyük şok içerisindeyiz ve bu meseleyi çok ciddi de sorguluyoruz, kendi içimizde de sorguluyoruz. Yani böyle bir firma böyle bir kaza yapamaz, olamaz. Dünyada niye 8,5 şiddetinde depreme dayanacağın yer kaydı geldi aşağıya. Bu ölçüde dünyada ilk oluyor. Bunu biz ciddiye alıyoruz Vekilim ve ciddi anlamda da sorguluyoruz. Ülkemizin daha ciddi altın madenciliği potansiyeli devam edecek, bu tür üretimler devam edecek.

Buradaki yükseklik meselesi bilimsel bir meseledir. Bakın, denizlerin altında geçitler yapıyoruz. Yani bu malzemeyi ayakta tutamayacak mıyız? Orada, o kazanın nedenleri çok ciddi verilerle ortaya çıkacak. Bizim bildiklerimiz var, bilmediklerimiz var. Bildiklerimizi de çok açık yüreklilikle söylüyoruz. Orada, keşke daha ideal bir yer seçimi olsaydı.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Topoğrafya sıkıntılıydı.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Topoğrafya evet. Mesela, Sabırlı Deresi kullanılabilirdi. Üretim baskısıyla

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :148

İlgili sıkıntılar var, keşke daha iyi izlenebilseydi. Bu kaza zaten verileriyle geldiğini söylemiş; jeoradarla söylemiş, kapasiteyle söylemiş, patlatmalarla söylemiş, yönetsel bir sürü problemler var, söylemiş. Biz bunları çok açık yüreklilikle söylüyoruz. Mühendislik firması hataları olabilir, başka hatalar olabilir ama bize göre -biz onu Bakanlık yetkililerine de çok açık bir şekilde söyledik- izlemeyle ilgili çok müthiş sıkıntılar var. Radarlarda üç ay öncesine kadar işaretlerini vermiş içeriye alınan sıvı ile çıkan sıvı vermiş. Bakın, çok ciddi bir şey söylüyorum. 8,5 şiddetindeki depreme dayanıklı bir yeri o şekilde kaydırmak çok basit bir şey midir, çok kolay bir şey mi? 70 milyon tonluk malzemeyi kaydırmak ciddi problemlili bir iştir, çok üzücü bir iştir.

Sayın Vekilim, yine siz şeyi söylediniz, hakikaten biz çok şeffaf ve dinlemek istiyoruz. Bakın, biz dernek olarak TEMA'ya her ay yazı yazıyoruz. Vallaha, ben on yıldır bu sektörün içerisindeyim, görüşemiyoruz. Sosyal problemleri anlatmak -Süleyman Vekilimiz de söyledi- bir şirketin görevidir. Öyle şey yardımı falan yöreye şey değildir, dünyanın sorumluluğudur, dünya bunu böyle kabul etmiş. Mesela biz EBRD'yle çalıştık. Sosyal problemler benim için en büyük problemdir. İtirazı olan herkese anlatacaksın, hayvancılığı izleyeceksin, suyu izleyeceksin.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Mesela, benim itirazım var,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :149

gitsem, burada danışacağım bir yer var mı?

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Efendim?

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Maden girişinde ya da bir yerde danışıp...

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Bizim şikâyet mekanizmamız var Sayın Vekilim.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Şikâyet mekanizmalarımız var.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Yok, yok, var mı gidip şikâyet edeceğim bir yer?

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Var tabii, olmaz olur mu!

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – İliç'te kurdular bir yer yani şehrin içinde kurdular...

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Yapıldığını bilmiyorum Vekilim. Üç ayda bir bakın, mesala, Kaymakamımız Başkanlığında toplantılar olur, halka anlatılır yani bunlar her üç ayda bir yapılır.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) – E, İnay köyü o kadar yani başınızda, o kadar da tecrübeliler niye hiç görüşme sağlamadınız?

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :150

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Efendim?

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) – İnay köyüne...

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – İnay köyüyle ilgili Sayın Vekilim, bakın, bütün samimiyetimle söyleyeyim, o kadar çaba gösterildi ki orada...

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) – Tamam biz aracı olalım, çağıralım, gelsinler sizinle görüşsünler o zaman.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Keşke öyle bir şey yapsanız vallahi...

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Vekilimiz burada, Ali Vekil burada.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Yok, yok, samimi söylüyorum; burada çok samimiyiz biz ya, açık yürekliyiz, vallahi çok açık yürekliyiz. Hatta orada...

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Orada da -İliç'te- çok konuştuk, benim iddiam şu: Vatandaş bir yeri şikâyet ettiği zaman desinler ki: “Bu madenin TÜPRAG'ın şeyi şurası, git orada sosyal arkadaşlar var, sana anlatacaklar.” Bir yeri olması lazım, orada -İliç'te- vardı.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :151

KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Sayın Vekilim, bakın, şöyle: Bizim sahayla ilgili...

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Vaktimiz...

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Tamam, peki. O zaman saat 14.00'ü geçiyor, 14.30'da buradan hareket edecek olursak...

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Saat şu anda 14.30 bitirin, Hasan Bey'in de anlatacakları var herhâlde.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Ufak bir sorum var: Bu iliç alanını kim denetliyor madende?

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Şimdi, denetim mekanizmasına da gelelim.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Kim denetliyor bunu?

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Vekilim, önemli iki denetim mekanizması var, bir tanesi Enerji Bakanlığı...

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Yok, yok, madenin içinde var mı diyorum.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Şirketin kendi içinde mi?

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Kendi içinde kim denetliyor?

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Kendi

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :152

içerisinde bir kere, radar sistemi var, iş güvenliği birimi var, proses...

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Ya, birisi geliyor, hep orada duruyorum ben proje yapıyor, diyor ki: “Böyle yapacaksınız.” Kendi mi denetliyor, proje yapan mı, kim denetliyor?

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Kendi denetleyenler de var, bağımsız şeyler de var.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Varmı işte?

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Tabii, olmaz olur mu, olmak zorunda.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Sayın Vekilim, açık yüreklilikle bir şeyi söylemek lazım. Devlet bize izin veriyor, biz bir proje sunuyoruz, devlet diyor ki: “Bu projeyi bu şekilde yaparsan uygundur.”

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Tamam, ona bir itirazım yok benim.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Devam edeyim, bitiriyorum.

Operasyona geliyoruz, diyor ki: “İşletme yaparken şunlara, şunlara, şunlara dikkat et; ben geleceğim, seni izleyeceğim.” Devlet gelip sizi denetlediği anda uyumsuzluk görmeyebilir ama sahadan çıktıktan sonra bütün sorumluluk işletmeci olarak sizdedir. İşin açıkçası, evinizin içinde

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :153

kalıyorsunuz...

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – İşte, benim sorum, orada, sizin var mı?

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Son slayta gelirsek, bizim burada kendi iç denetim mekanizmamızla ilgili şunu söyleyeyim: İliç kazasından sonra bizne yaptık mesela şirket olarak biz ne yaptık?

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Mehmet ya, Allah'ına kurban olayım, bak beni sinirlendirme.

Bak bir şey söyleyeyim: Ya, devleti niye kullanıyorsunuz, devletle bu işin ne alakası var? Devlet sistemi kurmuş, devlet hepimizin devleti, devlet var olmazsa biz olmayız. Bunu yöneten bakanlıklar var, o bakanlıklar gelip denetleyecek, devlet mi gelip seni denetleyecek?

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Hayır, hayır, ben de onu söylüyorum, içeride biz kendi görevimizi...

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Benim tepemi attırma, devlet hepimizin devleti, devletimize laf söyleme.

AYTEN KORDU (Tunceli) – Mustafa Bey, biz devlet için değil, devlet bizim için olmalı.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Kesinlikle öyle.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :154

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Sayın Vekilim, biz kendi içimizde kendimizi denetlemeliyiz. Bakın, İliç kazası oldu, Şubat 2024 Sayın Vekilim, biz hemen uluslararası bağımsız üçüncü bir kuruma “Gel kardeşim, bizim yığınlarımıza bak, açık ocağımıza bak, bizim pasa döküm sahamıza bak.” dedik. Adamlar geldiler, saha ziyareti yaptılar, yığın liç alanların tasarımlarını gözden geçirdiler, yığın liç alanlarının inşaat geçmişine baktılar, jeoteknik izlemelere baktılar, baktılar, baktılar.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) –Hangi ülkeden geldi bunlar?

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Bunlar Kanada’dan geldi.

Bunlar eylül ayında bu topladıkları datayla Sayın Vekilim...

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) – Kanadalı firma Kanada’ya geldi yani. Almanya’dan niye gelmedi?

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ KOORDİNATÖRÜ MUHTEREM KÖSE – Ben de ekleyebilirim birkaç tane daha.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Ben bir bitireyim, sen ondan sonra ekle.

Şimdi, biz bu datayı topladık, bu datanın toplandıktan sonra elli yıl ve üzere tecrübeye sahip, “uluslararası atık izleme ‘board’u” diye bir

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :155

“board” var, o “board”un önüne koyacağız, eylül ayında sahaya geliyorlar, 2024 bu sene eylülde geliyorlar. Biz onlara diyeceğiz ki: “Kardeşim, bağımsız kuruluş bunların datalarını topladı, sahaya baktı; buyurun datalar sizde, siz de bağımsız bir kuruluş olarak bizim burada yaptığımız faaliyetlerin, çalışmaların riskinin ne olduğunu bize söyleyin.” Hatta Sayın Vekilim, çok özür dileyerek bir şey söyleyeyim, yığının içindeki suyu dedi ya Hasan Bey, yukarıdan suyu veriyorsunuz, siz yığının altından verdiğiniz suyun ÇED’de öngördüğünüz miktarını geri almanız lazım, eğer almıyorsanız o şişiyor içeride demektir.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bir sıkıntı var demektir.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – 1,5 milyon metreküp fazla su içeride var, kalmış yani.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Şişirmiş yani.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Baskı yapıyor.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Özür dilerim ama bir tane jeoteknik mühendisi suçu attılar şimdi, şirket ücretli bir jeoloji mühendisine bu suçu atıyor ve bu çatlakları göremediği için o suçlanıyor şu anda. Bu da yanlış...

AYTEN KORDU (Tunceli) – İşçiye at, çık işin içinden.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Şimdi...

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :156

KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Şimdi, Sayın Vekilim; hemen bitiriyorum.

Bizim öngörümüz şuymuş: Şimdi, düşünün bizim burayla ilgili birçok net veriyi söyleyeyim, biz demişiz ki: “Yığına verdik 10 litre su, ne kadar geri alacağız?” diye bir modelleme yapmışız. Biz o modellemeyi de takip ediyoruz “Sistem nasıl çalışıyor?” diye. Öngörü maksimum yığının içinde yüzde 2 kalması lazım yani ne su verdiyseniz yüzde 2’sinin kalması lazım.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Yoksa sıvılaşır, evet.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Bizim yaptığımız izlemelerde, bizim her 2 sahamızda maksimum yüzde 1,7’yi geçmemişiz şimdiye kadar. Bunun takibi... Hasan Bey, onu biz İliç’te beraberken de söyledik.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Onu derhâl durdurmanız lazım yani o miktarı geçerse suyu kesmeniz lazım.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Derhâl, anında durdurmanız lazım yani. ÇED’deki kriteriniz aşıyorsa anında durdurmanız lazım.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Kesmişler ama geç kesmişler.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Zaten burada, dünya artık şuna gidiyor: Firmalar kendi içinde kendini aşma prosedürü.

Ben otuz yıl önce Akio Morita’nın “Bir Japon Mucizesi SONY” kitabını

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :157

okumuştum. SONY'nin nasıl oluştuğunu ve gelirinin o dönemde yüzde 20'sini araştırma ve bu şeylere ayırdığını anlatıyordu. Yani şirketlerin bence dışarıda akredite olmak, denetlenmek ya da işte ISO'nun bütün şeyleri, bunları yerine getirmekten daha ziyade ben şirketlerin kendi içinde “Bu işi daha iyi nasıl daha iyi yaparım?”ı düşünüp kendini, hep söylüyoruz ya: Dışarıdaki ülkelerden akreditasyon alacağımıza Türkiye’de yapalım. İşte daha önce ben söyledim yani bizim kendi denetleme standartlarımız bile olabilir bunu dünyaya verebileceğimiz. Bunlar yapılabilir mi? Evet, yapılabilir. Bunu yaptığımız zaman aşarız. Tabii ki yüksek kâr elde etme düşüncesi herkesi hataya götürür. Şirketlerin batma sebebinin de ana şeyi daha çok kâr elde edebilmek bazen “Daha çok kâr ederim.” derken o yıl kâr ediyorsunuz ama sonraki on yılınızı kaybediyorsunuz. Şu anda İliç’te yaşadığımız gibi.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Sayın Başkanım, Hasan Bey’in bu söylediğini biraz daha ben de açayım, cüretleniyorum o konuştukça, ben de yani samimi bir şey söyleyeyim: Bakın, üretim baskısı ve maliyet konusu bir işletmenin üzerindeki en tehlikeli Demokles kılıcı yani buna gittiği zaman bir yönetici elini kaldırıp “Hayır kardeşim, ben bunu yapamam.” demesi lazım.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Şimdi, orada benim

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :158

için çok önemli bir kıstas vardı Hasan Bey'in anlattığı, diyor ki: "Bizim içerisindeki altın oranımız daha düşük olmasına rağmen biz 1 ons altını 1.000 dolara mal ederken İliç günlük 1.500 dolara -ki ondaki altın miktarı daha fazla- mal ediyor. Doğru mu hatırlıyorum.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Evet.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Demek ki işletme prodiktivite -Türkiye'de biliyorsunuz, millî prodiktivite merkezi bile zamanında kuruldu- verimlilik anlamında, bu da artık şirketler için önemli. Daha düşük tenörlü bir maddeden daha uygun fiyata mal edilebiliyorsa demek ki bu da irdelenmesi gereken bir konu

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Kısa bir şey...

Şu denetim firması geldi ya, merak ediyorum, sizin tasarım yaptığınız liç alanının projesini beğendi mi? Yani böyle olsa mı iyi olur...

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Şimdi, onun raporunu eylül ayından önce bize vermeyecekler onlar, götürüp öbür tarafa yani bağımsız kuruluşun önüne koyacaklar ama bizim yani bu, deminden beri sizlere anlatmaya çalıştığımız bu izleme faaliyetleri, GeoMos'lar, radarlar, bunlarla biz neyin ne olduğunu iyi kötü biliyoruz. İnsanı en iyi insanın kendisi bilir ama biz neticede şuraya geliyoruz: Ya, biz bunu ne kadar yapmak istiyoruz, ne kadar kendi kendimizi sağlama koymak istiyoruz, ne

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :159

kadar risk almak istiyoruz? Yoksa dünyada para kazanma hırsıyla sanayicinin üzerinde sivil toplum baskısının yaratılmadığı bir dünya düşündüğünüzde şu anda bile zaten çevre olarak çok büyük bir yük taşıyoruz.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Hindistan gibi oluruz.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Yani benim 1,5 yaşında torunum var, kızım var, evladımız var, Hasan'ın öyle, sizlerin öyle, hepinizin öyle; bunlara su lazım, bunlara hava lazım, bunlara temiz toprak lazım ama biz bunu ne kadar istersek o kadar yapıyoruz inanın. Yoksa kanun, nizam, yönetmelik, denetim, hepsinde vardır. Bizim sadece bir öngörümüz var, yeri gelmişken onu da söyleyeyim hem TMD hem AMD olarak biz şunu diyoruz: Genelde denetleyici kuruluşlardaki -bunu Uşak için veya Çanakkale için söylemiyorum- genelde denetleyici kuruluşlardaki denetleme elemanlarının konuyla tanışık ve konuyla yakın olmaları çok önemli. Yani şimdi siz bundan üç sene önce mezun olup kamuda göreve başlamış bir kamu personelini falanca madeni denetlemeye gönderdiğiniz zaman o arkadaşımız, o genç arkadaşımız neyi denetlediğini nasıl bilebilir ki öyle değil mi?

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Sayın Vekilimiz akademisyenlerimizden bahsediyor. Bakın, bu nasıl bir iş Sayın

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :160

Vekilim; 35 bin tane maden ve jeoloji mühendisi var Türkiye, 35 bin tane. Şimdi, bir tane altın madeni açılacağı zaman elimiz ayağımız titriyor, bizden transfer ediyorlar. Yani bu bir yetkinlik meselesi, başka bir spesifik konu. Mesela, bu, bir problem, çözmeliyiz, öneri olarak da çözmeliyiz. Kamu tarafında da böyle bir problem var. Ya, standartları çok yüksekmiş. O nedenle şunu öneriyorum ben kamuya: Kamu asla her şeyi denetleyemez. Kamunun şu yetkisi olmalı: Mehmet Bey, ben de Ameraki'dan, Kanada'dan liç alanı için 3 tane firma çağırdık denetlettirdik. Kamu bunu yaptıracak. O firmanın önünü de o faturayı koyacak. Kamunun böyle yetkisi olacak. Yani anlamasına gerek yok ki. Bin tane mühendislik disiplini var, şu var, bu var; bunların hepsini kamu istihdam edemez ki ama kamu şunu yapabilir: "Ben bu projeni anlamadım, araştırdım dünyada bu işi 5 tane firma var, bunu çağırdım denetledim, TÜPRAG, TUMAD; bunu ödeyeceksin. Bunu yapmanın sürece bunu yaparım." bu çok basit bir şey, izlemede yapabilir.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Basit de mesuliyet oraya geçiyor, kamuya geçiyor.

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Hayır, hayır; şey anlamında söylüyorum.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Şeyde kalması lazım, yapanda kalması lazım.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :161

ALTIN MADENCİLERİ DERNEĞİ BAŞKANI HASAN YÜCEL – Yapanda da kalmalı tabii ki.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Sayın Vekilim, siz patlatmaları sordunuz ya, ben atlamış olmayayım. Şikâyet olur her zaman. “Evim sallandı diyen olur, hissettim diyen olur.” Yahu vallahi ve billahi, açıldığından bugüne kadar Orta Doğu Teknik Üniversitesi Maden Mühendisliği bölümünde -hocamızın ismini de söyleyeyim, Aydın Hoca, Hocam, bilirsiniz- rutin, sürekli gürültü-titreşim ölçümleri yaptırıyoruz, bütün raporların hepsini sizinle paylaşabilirim. Ama insanlar haklı olarak sebebi geçerli olabilir, geçerli olmayabilir, biz hepsini ciddiye almak zorundayız, hiçbir tanesini atlamıyorum, benim yaşama bakışım da bu zaten. Limitlerin alt-üst, limitleri geçen gürültü-titreşim tespiti anlamında yani Orta Doğu Teknik Üniversitesi olur, ne bileyim Hacettepe, İstanbul Teknik Üniversitesi olur, diğer bütün madenler de bütün üniversitelerle çalışıyorlar çünkü biz bilim insanlarına güveniyoruz, hepsi öyle.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Peki.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Yani işin açıkçası şöyle Başkanım, size bağlı hemen döküme geçebiliriz.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Geçelim.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: (10/983, 984, 985, 986, 987, 988) Erzincan'ın İliç İlçesindeki Bir Altın Madeninde Meydana Gelen Kazanın Tüm Yönleriyle Araştırılması ve Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu)

Tarih: 11/7/2024 Saat : Stenograf: Kayıt: İliç (Uşak İnay Köyü) Uzman: Sayfa :162

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – İsterseniz yemeğe de geçebiliriz, nasıl isterseniz.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Yemeğe sonra geçelim.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – O zaman döküme gidip...

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Burada Sayın Mehmet Yılmaz, Muhterem Bey ve Hasan Yücel; size ve hepinize çok teşekkür ediyoruz. Gerçekten önemli bir bilgilendirmeydi.

Sahada da bize diğerleriyle kıyaslama özellikle İliç özelinde -çünkü biz onunla ilgili araştırma Komisyonuyuz- bize onunla ilgili nerede ne yanlış olabilir, sahada bize anlatırsanız sevinirim.

TÜPRAG METAL MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET YILMAZ – Anlatalım, tamam, memnuniyetle Sayın Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ABDURRAHMAN BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Kapanma Saati: 14.29